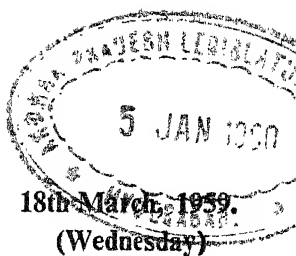

Issued on 23-11-'59

Volume. V

No. 3

Andhra Pradesh Legislative Assembly Debates OFFICIAL REPORT

Part II—Proceedings other than Questions and Answers

CONTENTS

	Pages
Budget for 1959-60—Voting of Demands for Grants	... 198-239
Demand No. XXVI—Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc.—Rs. 2,88,11,300	—Passed
Demand No. IX—Irrigation—Rs. 2,14,40,300	} ... 239-320
Demand No. XXXIX—Capital outlay on Irrigation—Rs. 7,71,92,700	
Demand No. XLIII—Capital outlay on Multi- purpose River Schemes—Rs. 7,00,90,300 —Not concluded.	

NOTE: * at the commencement of the speech denotes confirmation not received in time from the Member.

THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY
DEBATES

[Part II - Proceedings other than Questions and Answers]
OFFICIAL REPORT

*Forty-eighth day of the Eighth Session of the
Andhra Pradesh Legislative Assembly*

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Wednesday, the 18th March, 1959

The House met at Half Past Eight of the Clock

[MR. SPEAKER IN THE CHAIR]

QUESTIONS AND ANSWERS

(SEE PART I)

BUDGET FOR 1959-60

VOTING OF DEMANDS FOR GRANTS

DEMAND XXVI—Welfare of Scheduled Tribes,
Castes etc.

*శ్రీ ఎ. లక్ష్మీనాయుడు (నాగూరు): అధ్యక్షా, నాగూరు ప్రాంతములో “పోడులు” లేక ప్రజలు చాల యిబ్బందులు పడుతున్నారు. రిజర్వు అడవులను పూర్తిగా పెంచుచున్నందువల్ల వారు పండించగల పంటలుకూడ పండించలేకుండా ఉన్నారు. కాబట్టి కొండవాగులో, గెడ్డలుకట్టించి వ్యవసాయము చేసుకోడానికి అవకాశం యిప్పించాలని కోరుతున్నాను. ఏజన్సీ ప్రాంతములో వుండే కరక్కాయ మున్నగు ఫలసాయములను ఎగుమతి చేసుకొనుటకు రోడ్లు లేవు. రోడ్లు చేయించాలని కోరుతున్నాను. కురుపాం, గుమ్మలడ్డీపురములకు యిదివరకు ఎలక్ట్రిసిటీ యిస్తాం అని చెప్పిచాడు. ఇంతవరకు యివ్వలేదు. అది కూడ కాంక్షను చేయాలని కోరుతున్నాను. నాగూరుప్రాంతంలో డిమోన్ స్ట్రీటరు ఆఫీసుకూడ స్థాపించవలెనని కోరుతున్నాను.

*శ్రీ యస్. వేమయ్య (బుచ్చిరెడ్డిపాలెం-రిజర్వుడు): అధ్యక్షా, సాంఘిక సంక్షేమశాఖపై జరిగిన చర్చలో అనేకమందిసభ్యులు పాల్గొని ఎన్నో విషయములు ప్రభుత్వదృష్టికి తేచారు. ఈవైపునుంచే కాకుండా అవైపునుంచికూడ

అనేక విమర్శలు రావడం జరిగింది. వాటిని మంత్రిగారు చక్కగా పరిశీలించి న్యాయం కలుగజేస్తారని నేను భావిస్తున్నాను. అధ్యక్షా, నాకు ఒక అనుమానం కలుగుతున్నది. ఇక్కడ శాసనసభలో చేయబడిన విమర్శలకుగాని లేక యివ్వబడిన కోత తీర్మానములకుగాని ఫలితం ఉన్నదా అని నానందేహం. కోత తీర్మానాలను యివ్వడం, వాటికి శాశ్వతంగా సంజాయిషీచెప్పడం, కొన్నింటికి సంజాయిషీ తెప్పించి చెప్పడానికి వ్యవధి లేకపోవడం జరుగుతున్నది. కాని కనీసం కోత తీర్మానములను యిచ్చినవాటికి దరిమిలా అయినా సంజాయిషీ పంపించే విధానాన్ని ప్రభుత్వం అవలంబించనందుకు విచారిస్తున్నాను. దానినిగురించి పదేపదే చెప్పడం, దానిని మేము పరిశీలిస్తామని వారు హామీ ఇవ్వడం జరిగింది. కాని పనిజరుగలేదు. ఈ పద్ధతీంద కేటాయింపిన మొత్తంలో విద్యాశాఖకు స్థూలంగా పోయిన సంవత్సరం 55 లక్షల రూపాయలుంటే యీ సంవత్సరం 50 లక్షల రూపాయలకు తగ్గించేశారు. అలాగే ఆరోగ్య డిమాండు క్రింద గత సంవత్సరం 21 వేలు కేటాయించగా, ఈ సంవత్సరం 10 వేలు మాత్రమే కేటాయించడం జరిగింది. House sites కు గత సంవత్సరం 9 లక్షలు కేటాయించగా, ఈ సంవత్సరం 5 లక్షలు మాత్రమే కేటాయించడం జరిగింది. బావులకుగాను గత సంవత్సరం 7 లక్షలు కేటాయించగా, ఈ సంవత్సరం 5 లక్షలు మాత్రమే కేటాయించు జరిగింది. దీనినిబట్టి కావలసిన అవసరాలు ఎంతో కుదించబడినవని తెలుస్తున్నది. ఇవి ముఖ్య అవసరాలు గాన పిటిక్రింద ఎక్కువ మొత్తాలను కేటాయించాలని నునవి చేస్తున్నాను. హరిజనులకు, వెనుకబడిన జాతులకు కలుగజేయవలసిన వసతులకు కూడ సరిపోసంత మొత్తాన్ని ఈపద్ధతీంద కేటాయించారు.

మిష్టర్ స్పీకర్ : మన రూల్సులో ఒక నిబంధన ఉన్నది.

Members must only whisper. They should not talk, should not have clubs and arguments and discussions in the House.

శ్రీ యస్. వేమయ్య : కాని ఈ సందర్భంలో ఒక విషయం వినవస్తున్నది. అనేక పబ్లిక్ ప్లానాలనుండి, ఇతర ప్రజలనుండి, హరిజనులు శాగా అభివృద్ధి చెందుతున్నారు. మేము హరిజనులుగా పుట్టితే బాగుండేది అనే అపోహ వినవస్తున్నది. కాని వాస్తవానికి వారికి Constitutional గా ఇచ్చిన వసతులను కలుగజేయుటలో కూడ వగినక్రద్ద తీసుకొనడం లేదని నేను భావిస్తున్నాను. ప్రత్యేకంగా ఈనాడు హరిజనులు అంటరానితంతో పడింపబడుతున్నారు. ఇది పట్టణాలలోకంటే పల్లెలలో ప్రబలంగా ఉన్నదని భావిస్తున్నాను. ఈ వ్యాధి విరూపిణకు ఎక్కో

చట్టాలు కాగితాలమీద ఉన్నవిగాని వాటిని అమలు చేయుటలేదని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ అంటరానితనం ఎంత ప్రబలంగా ఉన్నదో తెలుపుటకు ఈ మధ్యనే జరిగిన ఒక ఉదంతము మీ దృష్టికి తీసుకవస్తాను. ఈమధ్యనే సుబ్బారావు అనే సవర్ణ హిందువుడు వీరవేణి అనే తక్కువ కులం అమ్మాయిని పెళ్ళి చేసుకొనుటకు ప్రయత్నించగా అక్కడ ఉన్న వారంతా వారిని చితకబాదారు. ఆ దెబ్బలతో ఆ అమ్మాయి ఆ రాత్రే మరణించింది. ఈ దారుణసంఘటన ఈ సంవత్సరం జనవరిలోనే జరిగింది. ఈ విషయంలో తగుచర్య తీసుకోవాలని మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. ఇది పశ్చిమగోదావరి జిల్లా, నర్సాపురం తాలూకాలోని పీసపాలెం గ్రామంలో జరిగింది.

ఈ అంటరానితనం పోపుటకు చాలకాలం పట్టుతుంది. మానసికంగా మార్పు రావాలి. కులమతాలకు ప్రాముఖ్యత నివ్వని స్వభావం ప్రజలలో ఏర్పడాలి. దీనిని కొంతవరకు రూపుమాపుటకు ప్రస్తుతం కట్టించుచున్న కాల నిలను ప్రత్యేకంగాగాక గ్రామాలలోనే కట్టించినయెడల కొంతకాలానికి ప్రజల స్వభావాలలో మార్పు వచ్చుటకు అవకాశమున్నది. వారియొక్క ఆర్థికస్థితిమతను అభివృద్ధి చెందించాలి. స్వాతంత్ర్య సముపార్జనకు ముందే మహాత్మాగాంధీ, డాక్టర్ అంబేద్కర్ వంటి మహామహులు వీరి ఆభ్యున్నతి కొరకు ఎంతో కృషిచేశారు. కాంగ్రెసు వీరియందు ఎంతో సానుభూతిని ప్రదర్శించుచుండేది. కాని కాంగ్రెసు అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత అంతకు ముందు చూపిన ఉదారత, సానుభూతి పోయిందని మనవి చేయదలచుకున్నాను. వీటి నిర్మూలనకు కొంతవరకు మిషనరీలు, కొన్ని సంఘాలు పనిచేస్తున్నవి. కాని 1921 లో బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం నిమ్నజాతుల ఆర్థికదృస్థితిని బాపుటకు వారికి భూములు పంచడం జరిగింది. అవి కొన్ని ఇప్పుడు వారి అధీనంలో లేవు. పెద్దపెద్ద భూస్వాములు ఆ భూములను ఆక్రమించుకొని యున్నారు. ప్రభుత్వం తగిన చర్యలు తీసుకొని ఆ భూములను నిమ్నజాతులవారికి ఇప్పించాలని కోరుతున్నాను. అవిధంగా standing orders కూడ ఉన్నవి. వాటిని సక్రమంగా అమలు చేయాలి. కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం వచ్చినతరువాత ఇచ్చిన భూములుకావు. కాబట్టి మంత్రిగారు తగినశ్రద్ధ తీసుకొని వారి భూములను వారికి ఇప్పించాలని కోరుతున్నాను.

విద్యారంగంలో కొన్ని special fees ఉన్నవి. వాటిని తగ్గించాలని కోరుతున్నాను. తరువాత స్కూలర్ షిప్పు మంజూరు చేస్తూనే ఉన్నారు. కాని అవి సకాలంలో అందడంలేదు. ఇప్పుడు మార్చి నెల పూర్తి అవుతున్నా ఎన్నో కాలేజీలలోను, హైస్కూల్స్ లోను ఎంతోమంది విద్యార్థులకు స్కూలర్ షిప్పు

ముట్టలేదు. ఈ సంవత్సరానికి ఇచ్చిన allotment lapse అవుతుంది. అందువల్ల వారికి త్వరగా అందునట్లు చూడాలని కోరుతున్నాను.

సర్వీసుల విషయంలో శ్రీ రాజేశ్వరరావుగారు చర్చను ప్రారంభిస్తూ హరిజనులకు, ఇతర వెనుకబడిన జాతులకు ఇతర రాష్ట్రాలలో ఎక్కువ కేటాయింపు జరుగుతుండగా మన రాష్ట్రంలో అలా జరుగుటలేదని చెప్పారు. ఈ సందర్భంలో ఒక విషయం మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకరావాలనుకొనుచున్నాను. అసెంబ్లీలో ఒక ప్రశ్నకు సమాధానంగా కేంద్రప్రభుత్వం నుండి సర్వీసుల విషయంలో హరిజనులకు, ఇతర వెనుకబడిన జాతులకు ప్రత్యేకత యివ్వాలని ఎలాంటి ఆదేశం రాలేదని మంత్రిగారు చెప్పారు. కాని గత సంవత్సరం ఫిబ్రవరి 9 వ తేదీన "Indian Express" లో కేంద్రప్రభుత్వ Home Secretariat నుండి ఆ విధంగా ఒక circular వచ్చినట్లు వేయబడింది. సమయం ఎక్కువగా లేదుగాని దానిలోని ముఖ్యమైన 1, 2 విషయాలు మీ దృష్టికి తీసుకవస్తాను.

"For the recruitment by selection also, the Home Ministry Circular points out that the candidates from the Scheduled Castes and Scheduled Tribes should have the prescribed minimum educational and technical qualifications. As regards promotions, subject to the passing of the qualifying departmental examinations, the standard of the qualifications for Scheduled Castes and Scheduled Tribes candidates need not be so high as prescribed for other candidates."

ప్రమోషన్లు విషయములోను, రిక్రూట్ చేసే విషయములోను ప్రత్యేకత వారికి వుండాలని ఒక సర్క్యులర్ పంపటం జరిగింది.

"Vacancies reserved for Scheduled Caste Candidates in a particular year which cannot be filled for want of suitable candidates are to be carried forward for two years."

Suitable కాలేదనే కారణంతో హరిజన అభ్యర్థులు గెజిటెడ్ ఉద్యోగాలకు సెలెక్టు కావటంలేదు. అందుచే షెడ్యూల్డ్ కాస్టు, షెడ్యూల్డ్ ట్రైబుస్, బాక్సర్స్ క్లాసులవారికి selections ప్రత్యేకంగా ఏర్పాటు చేసినట్లయితే వారికి కేటాయించిన కోటా వారికి దక్కటానికి వీలు ఉంటుంది. ఇదే విధంగా కేంద్రప్రభుత్వాలతో వచ్చే vacancies విషయంలో కూడా వారికి ప్రత్యేకత చూపాలనే సలహాను మంత్రిగారు ఆమోదించారు. మంత్రిగారు హరిజనుల పట్ల ఉదారంగా ఉండాలని చెబుతున్నాను. వారి క్రిందగల ప్రభుత్వ యంత్రాంగం హరిజనుల విషయంలో అన్యాయంగా ప్రవర్తిస్తుందని, దానిని

గురించి దర్శాపు చేయించాలని కోరుతూ ఒకటి రెండు విషయాలను మంత్రి గారి దృష్టికి తీసుకువస్తాను.

ప్రైదరాజ్‌దు పట్టణానికి 7 మైళ్ళ దూరంలో అమిర్ పేట అనే గ్రామం ఉంది. రూల్ 74 క్రింద మేమొక తీర్మానాన్ని ప్రవేశపెట్టినపుడు దానిని మీరు అంగీకరించిన పిదప కొన్ని విషయాలను ఇక్కడ చర్చించాము. అప్పుడు జరిగిన చర్చలవల్ల వారికి కొంత రక్షణ కలిగింది. ఆ గ్రామంలో నున్న హరిజనులందరిని కొట్టించి అక్కడనుంచి తరిమివేయటం జరిగింది. అలా వారిని తరిమివేసింది మన హోం మంత్రిగారి బంధువులేనని తరువాత తెలిసింది. వారి బంధువులు, అనుయాయులు ఆవిధంగా వారిని ఆ గ్రామం నుండి తరిమివేయగా వారి నాడు చెట్లక్రింద అనేక బాధలు పడుతున్నారు. గత అసెంబ్లీలో ఈ విషయాన్ని చర్చించినప్పటికీ వారికి న్యాయం కలగలేదు. వారిపై దయతలచి ప్రైదరాజ్‌దు నీటికి దగ్గరగా ఉన్న మాదన్న పేటలో వారికి స్థలం ఇవ్వాలని సోపత్ వెల్ ఫేర్ వారు చర్యలు తీసుకొన్నారు. సోపత్ వెల్ ఫేర్ వారు స్థలం చూపించినా, గుడిసెలు వేసుకోమని 20 గుడిసెలకు 90 రూపాయలు ఇచ్చారు. నేను వెళ్ళి చూచినపుడు 7 గుడిసెలు వేసి ఉన్నాయి. ఆ గుడిసెలను పీకి పారవేయాలని కమిషనర్ ఉత్తరువులిచ్చారు. అచ్చట 20 రోజులనుండి పోలీసు కాపలా కూడ ఉంది. ఒక డిపార్టుమెంటు స్థలం చూపిస్తే మరో డిపార్టుమెంటు గుడిసెలను పీకేయించటం, పోలీసులను కాపలా పెట్టినటం చాలా అక్రమంగా ఉందని మనవిచేస్తున్నాను. నేను కమిషనరుతో మాట్లాడగా నేను కట్టుకోమనే order ఇచ్చాను అని వారు అన్నారు. కాని ఆ order క్రిందకు రాలేదు. ఇంతవరకూ కూడ వారు కట్టుకోలేదు. మంత్రుల బంధువులు, అనుయాయులు ఈ విధంగా అక్రమంగా ప్రవర్తించటం మంచిదికాదు. వారిని మందలించి సక్రమ చర్యలను తీసుకోవలసినదిగా మీ ద్వారా మంత్రివర్గానికి మనవిచేస్తున్నాను.

దర్శాదాయశాఖలో జరుగుతున్న విషయాలను మనవిచేస్తాను. 1952 లో నెల్లూరుజిల్లాలోని కోడూరుపేట హరిజనులు 14 వందలు డిపాజిట్ చేశారు, వారు భూమిని తీసికొన్నారు. కాని ఇంతవరకు కూడ అడబ్బు వారికి తిరిగి ఇవ్వబడలేదు. కాగితాలమీద ప్రాసెస్ చేసిన చర్యలు తీసికొంటామని మంత్రులు తమ జవాబులలో చెబుతూఉంటారు. కాని నేను ఎన్నోసార్లు ప్రాశ్నాను. రెండు సంవత్సరాలనుండి ప్రాస్తూతే ఉన్నాను. కాని ఇంతవరకు అనొమ్ము వారికి తిరిగి ఇవ్వబడలేదు. హరిజనులు అప్పటినున్న డబ్బుకు వడ్డీలు కట్టుకోలేక బాధపడుతున్నారు. ఈ విషయము గురించి మంత్రిగారు దర్శాపు చేయించాలని కోరుతున్నాను.

లోకల్ డెవలప్ మెంటు శాఖలో జరుగుతున్న విషయాలగురించి మనవి చేస్తాను. మంత్రి సంచీవయ్యగారు హరిజనులపట్ల ఉదారంగా ఉంటున్నారు. ఆ విషయములో వారిని శంకించవలసినది ఏదీలేదు. కాని వారి డిపార్టు మెంటులో జరుగుతున్న విషయాలు, హరిజనులకు జరుగుతున్న అక్రమాలు ప్రభుత్వదృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. నెల్లూరులో సుబ్బారెడ్డి అనే జిల్లా పంచాయితీ ఆఫీసరు ఉన్నారు. అక్కడగల 15 గ్రామాలను పూర్వం హరిజనులకు, 15 రిజర్వ్ స్థానాలు ఉండేవి. ఈయన వచ్చినపిదప ఆ రిజర్వ్ స్థానాలు తీసేయాలని నోటిఫికేషన్ ఇచ్చారు. అది నిజమా? కాదా? అని నేను ప్రభుత్వమును అడుగుతున్నాను. ఆ విషయాన్ని దర్యాప్తు చేయించి rectify చేయించాలని కోరుతున్నాను. మా జిల్లాలో ఒక పంచాయితీ ఆఫీసరు చేసిన ఒక ఉదంతాన్ని ప్రభుత్వదృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. కావలి తాలూకాలో కొవ్వూరు పల్లి గ్రామంఉంది. అచ్చట పంచాయితీ ఎన్నికలలో హరిజనులకు మెజారిటీ వచ్చింది, అచ్చటనున్న పంచాయితీ డిప్యూటీ ఆఫీసరు అచ్చటకువెళ్ళి 'మీరు ప్రెసిడెంటు కాకూడదు' అని చెప్పి స్త్రీ సభ్యురాలిని ఎన్నుకోనే నమయంలో భయపెట్టి 'నాకు ఇష్టమైనవారినే మీరు ఎన్నుకోవాలి' అని వారు చెప్పారు. 19.12.58 న వారు ప్రాథమికపంలో పంపిన ఒక లేఖను జతపర్చి మంత్రిగారికి పంపాను. కాని ఇప్పటివరకు ఎటువంటి చర్యను తీసికోలేదు. వారు ప్రాసిన ఉత్తరంలో ఇలాఉంది. "ఇది నా ఇష్టం. మీరు శ్రద్ధించే నాక్కూలేదు. మీ మూలలకు ఎందుకు ప్రెసిడెంట్ ఏదని? నాల్గవసీటు అక్కరలేదు పొండి, ఒకవేళ మీ తరపునవ్యక్తి ప్రెసిడెంటు అయితే ఎవరైతే నా ఆసీనరువస్తే మీ మూల పాలెమునకువచ్చి మీతో సరిసమానముగా కూర్చుండుట సాధ్యమేనా? ఆయన మీ ఇంట్లో భోజనముచేయుటకు వీలుపడదుకదా!" ఈవిషయాన్ని మంత్రిగారు దర్యాప్తు చేయించి తగుచర్య తీసికోవాలని కోరుతున్నాను.

వరంగల్లు జిల్లాలో అయినబోలు దొర ఉన్నాడు. నాకు తెలిసిన దానినిజట్టి ఆయన గౌరవనీయులైన J. V. వరసింగరావుగారి బంధువులని తెలుస్తున్నది. వారి చర్యలను అరికట్టటానికి మంత్రులు వారిని మందలించి తగుచర్యలు తీసికోవాలి. అరిగెల ఎల్లయ్య అనే పేద హరిజనుని దొంగతనం చేకాడనే నేరంమోచి నడుముకు శాదుకట్టి ఈడ్చుకుపోయి స్పృహతప్పే బట్టుగా కొట్టి కళ్ళలో కారంపోశారు. 'అత్తమాత్య చేసుకోటానికి ప్రయత్నించాడు కనుక చర్య తీసికోన్నామని, 'తెను జనాయించామని' అదేమిటని అదిగేవారికి సమాధానం చెబుతారు. అది నిజమో కాదో తెలుసుకొని చర్య తీసికోవాలని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

రహదారులశాఖలోనున్న కొన్ని విషయాలను తెలుస్తాను. 10 సంవత్సరాలనాడు హరిజనులకు సంబంధించిన ఒక బ్రిడ్జిని కంట్రాక్టుకు ఇచ్చారు. కంట్రాక్టుదారు ఏ రాజకీయ పార్టీకి చెందినవాడని నేను ప్రశ్నించటంలేదు. అతడు ఏ పార్టీకి చెందినా, అచ్చట పనిజరిగి అచ్చటే వారికి వసతి కలగాలనే నా కోరిక.

మిస్టర్ స్పీకర్ : మంత్రులు ఎవరు ఇక్కడ కూర్చున్నారు? ఎవరు నోట్సు తీసికొంటున్నారు?

Some Hon. Minister must be here to take notes.

Minister for Co-operation and Housing (Sri Mehdi Nawaz Jung) : I am here, Sir.

Mr. Speaker : Yes, you have a joint responsibility. I realise it. I do not object. But let some hon. Minister be here to take notes. The hon. Minister for Endowments, Sri A. Bhagawantha Rao is here. He is actively seated more energetic.

Minister for Education (Sri S. B. P. Pattabhi Rama Rao) : Notes, if necessary, will be taken, Sir. All need not be taken. Our departmental people are also taking notes, Sir.

Mr. Speaker : We have nothing to do with the departmental people, here. I have nothing to do with your departmental people as to who is present here and who is not.

శ్రీ యన్. వేమయ్య : ఎనిమిది సంవత్సరములనుంచి బ్రిడ్జి పని పూర్తి కాలేదు. గోడలుకట్ట వదలి వెళ్ళారు. ఆ ప్రాంతములో హరిజనులు బ్రిడ్జి లేక చాల ఇబ్బంది పడుతున్నారు. ప్రతి సంవత్సరం దానిని పూర్తి చేస్తామని చెప్పడం జరుగుతున్నది కాని ఇంతవరకు అది అసంపూర్ణంగానే ఉండిపోయినదనే విషయం మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకొని వస్తున్నాను. ఈ సంవత్సరమైనా దానిని పూర్తిచేయడే కనీసం 10 సంవత్సరములకై నా వంతెన వచ్చినదని అక్కడి ప్రజలు సంకోషిస్తారు. దీనిని గురించి మంత్రిగారు తగిన చర్య తీసుకోవలెనని, విలంబన జరిగినదానికికూడ చర్య తీసుకోవలెనని,

హరిజనులలో ఎక్కువమంది వ్యవసాయకూలీలుగా ఉంటున్నారు. కనీస వేతనాలవల్లం ఇంతవరకు వ్యవసాయ కూలీలకు వర్తించలేదు. గ్రామాలలోని వ్యవసాయకూలీలు ఇందువల్ల అనేక బాధలు అనుభవిస్తున్నారు. వెట్టి

పద్ధతి, నాయపద్ధతి యీనాడుకూడా ఉన్నాయి. ఇవి పోవడానికి ప్రయత్నం చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. నాగపూర్ కాంగ్రెసు తీర్మానాన్ని మేము గట్టిగా బలపరుస్తున్నాము. ఆ తీర్మానమును ఆచరణలో పెట్టి హరిజనులకు, వెనుక బడిన తరగతులవారికి సహాయం చేయవలెనని కోరుతున్నాను. హరిజనులలో ఎక్కువమంది వ్యవసాయ కార్మికులు, నాగపూర్ తీర్మానాన్ని అనులుపరచిన యడల అద్దీవారికి లాభదాయకముగా ఉంటుంది అనే ఆశతో దానిని స్థూలంగా బలపరుస్తున్నాను. వ్యవసాయ కార్మికులకు సంవత్సరంలో 3 మాసములు మాత్రమే పని ఉంటుంది. మిగతా రోజులలో పని ఉండదు. కాబట్టి ఏడాదిలో ఎక్కువ రోజులు పని ఉండే విధానాన్ని రూపొందించవలెనని మనవిచేస్తున్నాను.

హరిజనులకు సంబంధించిన అనేక విషయములలో విలంబన జరుగుతున్నది. నివేశనస్థలములకు గాను ఇచ్చిన దరఖాస్తులు కొన్ని 1946 వ సంవత్సరంనుంచీకూడ పెండింగులో ఉన్నాయి. వీటిని dispose off చేయవలసి ఉన్నది. లాండ్ ఎక్స్‌ప్లొరేషన్ అట్టును సవరించవలెనని పదే పదే చెబుతున్నాము. మంత్రిగారు ఇన్‌స్పెక్టర్స్ ఇచ్చినా పని జరగడం లేదు. అనేకచోట్ల హరిజనులకు అనేక విధాల అన్యాయం జరుగుతున్నది. అడ్వయిజరీ కమిటీలను వేసి చాటి సలహాలు తీసుకోవాలి. ఈ మధ్య నల్లగొండజిల్లాలో ఒక ప్రత్యేకమైన సమావేశం ఏర్పాటుచేసి కొంతమందిని పిలవడం జరిగింది. అయితే ప్రత్యేకంగా కాంగ్రెసుకు సంబంధించిన వారినే పిలిచి వారితోనే సంప్రదించారు. మిగతా రాజకీయ పక్షముల వారిని పిలవక పోవడంచాలి అన్యాయమైన, అక్రమమైన విషయం. హరిజన సమస్య ఏ ఒక్క రాజకీయ పార్టీయొక్క సమస్య కాదు. అన్ని రాజకీయ పక్షములవారు కలిసి కృషిచేయవలసిన సమస్యలవి. రాజకీయ భేదాలను ఇందులోకూడ చొప్పించడం న్యాయం కాదు. ఇటువంటి వివక్షత లేకుండా చేస్తారని ఆశిస్తున్నాను. ఒక్క కాంగ్రెసువారినే పిలవడమనే దృక్పథం మానుకొంటారని నమ్ముతున్నాను. మన ప్రణాళికల ఉద్దేశం వివిధ వర్గాలవారి సంపదలోగల హెచ్చుతగ్గులను, వ్యత్యాసాలను తొలగించటమేకదా? పేదవాళ్ల అర్థిక పరిస్థితిని మెరుగుపరచడం మన ఆశయం. అయితే దీనిని ఏవిధముగా భంగ పరుస్తున్నారో ఒకటి రెండు విషయాలు శ్రమ దృష్టికి తీసుకొని వస్తున్నాను. నెల్లూరు జిల్లా ఆత్మకూరు తాలూకాలో ఏడగండ్ల అనే గ్రామంలో పేరారెడ్డి అనే ఒక పెద్ద ఖాస్వామి ఉన్నాడు. ఆయనకు 60 ఎకరముల భూమి ఉన్నది. హరిజనులకు యీయబడిన 60 ఎకరాల భూమిని 1950నుంచి స్వాధీనం చేసుకున్నాడు. ఆయనను యీనాటివరకు తొలగించడం జరుగలేదు. ఉన్నవారిని నోబోట్లచే నే విధానాన్ని ప్రభుత్వం అనుసరించరాదని మనవిచేస్తున్నాను. ప్రభుత్వ ఉత్తరువులను అనుబంధించి పేరారెడ్డిగారు అక్రమించుకొన్న 60 ఎకరముల భూమిని వెంటనే హరిజనులకు ఇప్పించవలెనని కోరుతున్నాను.

*శ్రీ యస్. బి. పి. పట్టాభిరామరావు : అధ్యక్షా, ఈ డిమాండుపైన 31 మంది గౌరవసభ్యులు, అంటే ఎడ్యుకేషన్ డిమాండుపైన మాట్లాడిన గౌరవసభ్యుల సంఖ్య 13 కు రివర్సు సంఖ్యలో మాట్లాడారని మనవి చేస్తున్నాను. మొత్తంమీద జాగా విమర్శ చేశారు. విషయములను సావధానంగా చెప్పారు. దానికికూడ తమరు సరియైన సావకాశ మిచ్చారు. మొత్తము మీద హరిజనులయొక్క తదితర వెనుబడినవారియొక్క కష్టసుఖాలను, ఈ డిపార్టుమెంటులో బరుగుతున్న వర్గతులను కొంతవరకు యిక్కడ వినడం జరిగింది. అయితే వారి వారి దృక్పథములను బట్టి వారి వారి అభిప్రాయములను చెప్పారు. హరిజనులకు వెనుకబడిన తరగతులకు, కొండజాతులవారికి సౌకర్యములు కలుగజేయవలెనని, వారిని ఎంత త్వరలో ముందుకు తీసుకొని రాగలిగితే బేతము, రాష్ట్రము అంత అభివృద్ధి చెందుతుందని మా అభిప్రాయం. ఆ లక్ష్యంతోనే ప్రభుత్వం యీనాడు పనిచేస్తున్నది. అయితే తీసుకొన్న పనులన్నీకూడ ఒకనాడే ఫలితము లిస్తాయని అనుకోవడం పొరపాటు. కొంతకాలం పడుతుంది. దానికి ఓపిక అవసరం. దానికి సహకారం అవసరం. అన్ని పక్షముల తరపునుంచి సహకారం కావాలి. ప్రజలచేత ఎన్నుకోబడిన గౌరవసభ్యులందరి సహకారం కావాలి. ఏదైనా లోపము లున్నట్లయితే వాటిని ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తే తప్పకుండా వాటిని సరిచేసి ఈ కార్యక్రమాన్ని కొనసాగించవలెననే లక్ష్యంతోనే ప్రభుత్వం పనిచేస్తున్నదని నేను మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ రాజేశ్వరరావుగారు వర్గ ప్రారంభం చేశారు. విమర్శనాపూరితం చేశారు. ఈ డిమాండు గురించి శ్రీ రాజేశ్వరరావుగారు చెబుతూ వారి దృక్పథం గురించి, వారి కష్టసుఖాలను గురించి మాట్లాడారు. రెండున్నర ఎకరములనుంచి ఒక ఎకరానికి తగ్గించారు. గవర్నమెంటు ఇంత అక్రమం, అన్యాయం ఎందుచేత చేసినదని విమర్శించారు. దీనిని గురించి రెవిన్యూమంత్రి గారు చాలాసార్లు చెప్పారు. ఎంత భూమి ఇవ్వగలమో ముందు తెక్కలు చూచుకోవలసివుంది. ఈనాడు మన దృక్పథ మేదోకూడ యోచన చేయాలి. వ్యవసాయాన్ని గురించి కానీ, అధికౌత్పత్తిని గురించి కానీ, మన దృక్పథం ఏమిటి? కో-ఆపరేటివ్ ఫార్మింగ్ అనే విషయాన్ని కొత్తగా తెచ్చాము. ఆ దృష్టితోకూడ మనకు ఎంత భూమి ఉంటుందో చూడాలి. ఏ గ్రామంలో ఎంత భూమి ఉంటుందో చూచి ఇవ్వవలెననే అభిప్రాయంతో, వారు సరియైన లెక్కలప్రకారం, ప్రస్తుతం ఒక కార్యక్రమం నిర్ణయం చేసినమాట వాస్తవమే. అయితే నాకు రెలినంతముట్టుకు కొన్నిచోట్ల లంకలు కోవలేటట్ పొన్నె బీలకు ఇస్తున్నప్పటికీ, అంతా కలిసి చేస్తున్నట్లు నాకు కనుపించదు. నట్టం ఎక్కువగా వస్తున్నది. ఇచ్చిన భూమిని సరిగా పొగుచేయలేని పరిస్థితి బున్నాయి.

ఇచ్చినదాని రకంగా సాగుచేసిన నామ, భూమి ఎక్కువగా ఉంటే హరిజనులకు వీడవారికి ఈ ప్రభుత్వము ఇవ్వకపోతే, ఇంక ఏ ప్రభుత్వము ఇస్తుందని అడుగుతున్నాను. ఖచ్చితంగా ఈ ప్రభుత్వము యొక్క నిష్పత్తి అది సాధించాలనే. అది తప్పకుండా చేయాలనే అభిప్రాయంతోనే మేము వ్యవహరిస్తున్నాము. దీనికి అన్ని పార్టీల వారుకూడ పూర్తిగా సహకారం ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. తరువాత రంగారావు కమిటీలో ఉన్నటువంటి సిఫార్సుల విషయం వారు చెప్పారు. ఆ సిఫార్సు లన్నీ కూడ పరిశీలనలో ఉన్నాయి. తప్పకుండా వీలైన వాటిని ఆచరణలో పెట్టడానికి ప్రయత్నం చేస్తుంది ప్రభుత్వము. గున్నయ్యగారు సాధారణంగా శ్రీరామేశ్వరిల్లా గురించి ఎప్పుడూ చెప్పుతారు. ముఖ్యంగా హరిజనులకు ఆయన సేవ చేస్తున్నారు. అయితే ఇల్లాలో చారికిగాను డబ్బు అంతా ఖర్చుపెట్టడంలేదు. ఖర్చు కానిది భూములు, ఇళ్ళవ్వకాల విషయంలోననే చెప్పారు. వారి లెక్కలు ఏ విధంగా ఉన్నాయోగాని, నాకు వచ్చిన లెక్కల ప్రకారం 68,000 కు, మొన్న సీబ్రవరినాటికి 52,000 రూపాయలు ఖర్చు అయినట్లు కనిపిస్తున్నది. ఇంక ఈ నెలలో ఎంత ఖర్చుఅయిందో తెలియదు. ఏమైనా మొత్తము అంతా పూర్తిగా ఖర్చుపెట్టడానికి Harijan Welfare Officer గారు ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. Harijan Welfare Officer గట్టి ప్రయత్నం చేసి పూర్తి మొత్తం ఖర్చు చేసేటట్లు మొన్న వారుకూడ చెప్పారు. హరిజన వాస్తవ్యుల పూర్తిగా వ్యక్తులమీద ఉండేదానికంటే, ప్రభుత్వమే హాటెలి నడిపిస్తే బాగుంటుందని చాలామంది నిపుణులు చెప్పారు. ప్రభుత్వము దానిని గురించి తీవ్రంగా పరిశీలన చేస్తుంది. ఎందుకేదనంటే ఈ విషయం గురించి ఈ సభలో divided opinion ఉన్నది. కూర్మయ్యగారు, శ్రీ వివాస రావు వగైరాలు ఈ hostels వ్యక్తుల చేతులలోనే ఉండడం మంచిదని ప్రభుత్వం చేతిలో ఉండడం మంచిది కాదని చెప్పారు. కొంతమంది ఈ పార్టీ వారు ఆ పార్టీ వారుకూడ ఈ hostels ని ప్రభుత్వం నడిపిస్తే సక్రమంగా ఉంటుందనే అభిప్రాయాన్ని వెలిబుచ్చారు. ఈ సందర్భంలో కూర్మయ్యగారు కూడ ఉండేనటువంటి రంగారావు కమిటీ ఈ విషయంగురించి ఈ లోగా సిఫార్సు చేశారు. అది ఏక నిశ్చయంతో ఉన్నది. మొత్తము అదంతా చదువు తున్నాను.

"From this it will be evident that it is not possible to pronounce that any particular management is preferable to the other. It all depends on the spirit and zeal with which these hostels are run and such missionary spirit and zeal for the Cause of Harijans vary from person to person. It is from this stand-point, it is not safe to

condemn one against the other. However, we are aware that there are certain definite advantages attendant in Government hostels. On a consideration of all these aspects, we have decided in favour of Government hostels. But we feel that a few Harijan social workers should be associated with the maintenance of discipline on the boards in such Government hostels. Responsible public bodies may also be entrusted with these hostels wherever it is not possible for Government to take them up themselves."

Sri K. Punneya (Cheepurupalli-Reserve): It is only an observation and not a specific recommendation.

Mr. Speaker : Will the hon. Member please resume his seat. I cannot allow members to stand up and disturb the meeting.

(శ్రీ యస్. బి. పి. పట్టాభిరామారావు : ఆ కమిటీలో ఆవిధమైన సిఫార్సు ఏకగ్రీవంగా చేయడం జరిగింది. దాంట్లో కూర్మయ్యగారు, భగవంతులరావు గారు, రాజేశ్వరరావుగారు ఇంకా చాలమంది ఉన్నారు. అందుచేత నా యొక్క report లో ఆవిధంగా చెప్పడమే కాకుండా, అనలు day to-day administration లో కూడా ఎక్కువచోట్ల ఈ hostels సరిగా run కావడం లేదని మనకు తెలుస్తున్నది. ఆవిధంగా చాలా reports వచ్చిపోయి, ఇప్పుడు చాలమంది గౌరవసభ్యులు చేసిన ప్రసంగాలలో కూడా ఇదే అభిప్రాయం ఉన్నది. గున్నయ్యగారు, రుక్మిణమ్మగారు, జయ్యర్ దాస్ గారు వగైరాలు చాలమంది ఈవిధంగానే చెప్పారు. అందుచేత ప్రభుత్వం యొక్క అభిప్రాయం ఈ విషయంలో తొందరపడకుండా మూడు సంవత్సరాల కాలంలో వీటిని క్రమంగా తీసుకోవాలని, మొదటిసంవత్సరం బాగా చెడిపోయినటువంటి వాటిని ప్రభుత్వం తీసుకోవలెనని, సరిగా run చేయనటువంటివాటికి subsidies ఇవ్వకూడదని, ఖరీదైన రెండు సంవత్సరాలలో మిగిలిన hostels ను ఒక phased programme ప్రకారం తీసుకోవలెనని ఉన్నది. అధిక సంఖ్యాకుల అభిప్రాయం కూడా ఇట్లే ఉన్నట్లుగా కనిపిస్తున్నది. ఏమైనప్పటికీ ఆ పాలిటాలికలకు hostels సరియైన పద్ధతిలో run కావాలనేదే ముఖ్యమైనది. వారి విద్యకు ఆటంకం లేకుండా జాగ్రత్తగా వాటిని నడపాలని, రాజకీయాలకు అక్కడ తావు ఉండకూడదు అని, ముఖ్యంగా వారి అభివృద్ధి మూలకర్మమని మనవిచేస్తున్నాను. అయితే వా ప్రత్యేకమైన అభిప్రాయ మేమిటంటే, ఈ hostels అలా run చేసే దానికంటే వారికి ఇచ్చే subsidy వారికి ఇచ్చి ఏ hostel లోనో ఒక hostel లో వారు ఉండడమో, లేదా పదిమంది కలిసి ఒకటి నడిపించుకోవే పద్ధతిలో

ఇచ్చినట్లయితే, అది ఇంకా ఉత్తమమైన పద్ధతిమో అనుకుంటాను. కాని దానికి కూడ ఒక difficulty ఉన్నది.

ఆ పసిబిడ్డలు అవిధంగా చేసుకోలేరు. ఎవరిమీదో depend కావాలి. అవిధంగా depend అయినప్పుడు, సరియైన వాళ్ళమీద depend కానప్పుడు, మధ్యవాళ్ళు లాభము పొందుతారు. 'అవిధంగా అయితే ప్రయోజనం లేదు. కొంతమంది ఈ hostels ప్రభుత్వము run చేయబడదు, వ్యక్తుల చేతిలోనే ఉంటాలి అన్నప్పుడు, వారు టకసిద్ధాంతము చెప్పారు. ఈ hostels కు 15 రూపాయలు ప్రకారంగా ఇస్తున్నారు. కాని అది ఏమూత్రము వారి భోజనానికి సరిపోదు. మేము ఏదోవిధంగా donations సంపాదించి సరిచేసి పెడుతున్నాము. మీరు ఏ 15 మందికోశస్త్రీ, మేము 20, 25 మందికోశెట్టి చదువు చెప్పిస్తున్నాము, అందుచేత ప్రభుత్వము run చేయరుంటే, over all management వగైరా, over head expenditure ఎక్కువ అవుతుంది. దీనివల్ల ఒక్కొక్కరికి 20 రూపాయలు, 30 రూపాయలు అవుతుంది అని అవిధంగా చెప్పారు. ఇవన్నీ వినినతరువాత, నాకు ఒకటి తోస్తున్నది. పది రూపాయలు ఎక్కువైనా తక్కువైనా ప్రభుత్వమే వాటినితీసుకొని సక్రమమైన పద్ధతులలో నడిపినట్లైతే ఆ బిడ్డల ఆరోగ్యం కాగుంటుందని, వారికేమి కష్టాలు ఉండవని అనుకుంటున్నాను. వాటిని ఎవరిచేతిలోనోపెడితే వారు కాగానడుపుతారోలేదో నడవకపోతే, ఏదోచర్య తీసుకోవడం ఈ గొడవఅంతా లేకుండా ప్రభుత్వమే తీసుకొని వాటిని జాగ్రత్తగానడిపితే కాగుంటుందనే ఉద్దేశము ప్రభుత్వానికి ఉన్నది. కనుక ఈవిషయం జాగ్రత్తగా పరిశీలన చేస్తున్నారు. అప్పుడే కొన్ని hostels తీసుకొన్నాము. ఒక phased programme ప్రకారం వచ్చే సంవత్సరం మరికొన్ని తీసుకోవాలని ఉన్నది, వీటిని జాగ్రత్తగా నడిపించాలని ఈవిషయం ప్రభుత్వం జాగ్రత్తగా పరిశీలనచేస్తున్నదని మనవి చేస్తున్నాను. మొత్తము balance of convenience and argument మూస్తే ప్రభుత్వం నడిపించడం తోనే విద్యార్థులకు ఎక్కువ లాభంఉంటుందనే అభిప్రాయంఉన్నది. అది కాగా పరిశీలనచేసి ఒక నిర్ణయానికి వస్తాము. తరువాత శ్రీ గున్నయ్య వగైరాలు జిల్లాలో ఈ Harijan Welfare Department లో ఉన్న ఉద్యోగులు సరిగా పనిచేయడంలేదని, పారిశుభం ఎక్కువ కష్టాలు పడుతున్నారని వారి సమస్యలు త్వరగా settle చేయడంలేదని, అందాలు తీసుకుంటున్నారని, ఒక్కొక్కచోట Harijan Welfare Day కు ఇచ్చినట్లవంటి డబ్బును దుర్వినియోగం చేస్తున్నారని, వీరికి ఇచ్చేటట్లవంటి grants కూడ సరిగా ఇవ్వడంలేదని, ఫలానివారని చెప్పకుండా vague గా complaints చేశారు. కొన్ని కొన్ని జిల్లాలో ఈ District Welfare Officers గా చేయబడినట్లవంటివారు అక్రమము, అభ్యా

యము చేస్తున్నారని నేను చెప్పలేను. కాని సక్రమముగా, అనుకూలంగా సనిచేయడంలేదనేది నా దృష్టికి కూడా వచ్చింది. అందుకనే, ఈ మధ్యన Collectors కు కొన్ని instructions ఇచ్చినాము. సాధారణముగా తహశీల్దార్లుగా seniors గా ఉండేటటువంటివారిని District Welfare Officers గా appoint చేస్తారు. కాన, ఈ Senior Tahsildars లోనే, వాగా interest తీసుకొని పనిచేసేవాళ్ళను, Deputy Collectors list-లో ఉన్న వారిని గాని, లేక Senior Deputy Collectors list లో ఉన్నవారినిగాని జాగ్రత్తగా పనిచేసేవాళ్ళను appoint చేయవలసిందిగా, Collectors కు తెలియజేశాము. ఆ విధంగా తెలియజేశామనే నా జ్ఞాపకము. కనుక ఇక ముందు అటువంటి complaints కు తావు ఉండదని, జిల్లాలలో ఉన్నటువంటి Harijan Welfare Officers జాగ్రత్తగా హరిజనుల సమస్యలను పరిశీలించి చేస్తారనే నమ్మకం ఉన్నదని మనవిచేస్తున్నాను. తరువాత శ్రీ ప్రగడ కోటయ్య వగైరాలు కొంతమంది ఈ backward classes candidates కు, హరిజనులకు services లో న్యాయం జరగడంలేదని చెప్పారు. శ్రీ గంజి నాగేశ్వర రావుగారు, తిరుపతిలో ఒక కాలేజీలో, ఒక శ్రీ apply చేసినప్పటికీనీ అన్ని qualifications ఆమెకు ఉండినప్పటికీనీ, ఆమెకు ఉద్యోగం ఇవ్వలేదని direct గా charge చేశారు. ఇంకా ఇతర మిత్రులు శ్రీ వేమయ్య వగైరాలు Government service లో హరిజనులకు కొంత శాతం reservation ఉన్నప్పటికీనీ, వారికి ఆ శాతం పూర్తిచేయడంలేదనే జఖిప్రాయాన్ని కూడా చెప్పారు.

ముఖ్యమంత్రిగారు చాలసార్లు చెప్పారు. వా జఖిప్రాయముకూడ అదే. ఆ పదవికి వచ్చిన candidate కు సరైన అర్హతలు—educational qualifications ఉంటే physical health లేకపోవచ్చును. కమిషన్ వారిముందు impress చేయలేకపోవచ్చును. ప్రశ్నలు వేస్తే జవాబు చెప్పలేకపోయి ఉండవచ్చును. నూటికి 20 మందిని తీసుకొనవలెననే నియమము ఉన్నది కనుక ఎటువంటిచారినయినా తీసుకొనేవద్దతితో చేస్తే administration చెడిపోతుంది. ఏ కులములైనాగాని—దై కులము గాని, కిందికులము గాని administration సక్రమంగా చక్కగా జరిగాలనే ఉద్దేశముతో యీ శాతము పెట్టారుగాని, నూటికి 16 మందిని హరిజనులను అర్హతలు లేకపోయినా తీసుకోవాలంటే యిబ్బంది అవుతుంది. గత కొన్ని సంవత్సరములుగా పబ్లిక్ సర్వీస్ కమిషన్ ఛైర్ మన్ గా ఉన్నవారు—బాక్ వర్డ్ క్లాస్ వా రే. వారు జాగ్రత్తగానే యాస్తున్నారు. కంకెంపడానికి అనుమానాలు లేవు. ఇప్పుడు హరిజన మేంజరుకు కూడా వేశారు. అందువలన అటువంటి విషయాలు జాగ్రత్తగానే యాస్తారని

అనుకోవాలి. సర్టిఫైడ్ టీచింగ్ కూడా తప్ప చేసినదని, ప్రభుత్వము సరిగా చూడలేదని అంటే—అది too much అనుకుంటాను. అది సక్రమమైన, వ్యాయమైన charge కాదని చెబుతున్నాను. తిరుపతిలో candidate విషయం సరిగా చేయలేదన్నారు. సెకండ్ క్లాస్ లో ప్యాసియినంతమాత్రాన అర్హులు అనుకుంటుకు నీలులేదు. Teaching capacity కూడా ఉండాలి. కాగా వ్రాయవచ్చుకుగాని మూట్లాడగలగాలి, చెప్పగలగాలి. అది పరిశీలన చేసిన తరువాత ఆమె అర్హురాలు కాదని వదిలి వేశారేమో. శ్రీ గంజి వాగేశ్వరరావుగారికి అవిడ teaching capacity ని search చేసే capacity భగవంతుడు యిచ్చాడేమోగాని, ఆ కమిటీవారు - Educationists లో కాదనుకొన్నప్పుడు charge చేయుట అక్రమమని మనవిచేస్తున్నాను. ఆ కమిటీవారు ఇలా చేయడానికి తగిన కారణాలు ఉంటాయి, బాకొవర్ల్డ్ కమ్యూనిటీస్ కు. హరిజనులకు sufficient advantages, preferences చూపిస్తున్నారేగాని, వారిని తోసి వేయాలనే వద్దతిలేదు. అటువంటి అనుమానాలు అవసరంలేదు.

Professional Colleges కు విద్యార్థుల సెలక్షన్ గురించి విమర్శించారు. ప్రభుత్వ లక్ష్యము యిదివరకు Cabinet గోపాలరెడ్డిగారి మైములో తర్ఫించి decision తీసుకొన్నారు. ఆ వర్గంలో admissions జరుగుతున్నాయి. ముందుగా హరిజనులను తీసుకొని తరువాత backward communities ను తీసుకొని, తరువాత మిగిలినవారికి సర్దుతున్నారు. ఆ వర్గంలో నడుస్తున్నది, ఇంకొకవిషయం ఒకరిద్దరు ప్రెస్సిఫాల్సు పార్సప్టికీ తీసుకువచ్చారు Scheduled Castes and Scheduled Tribes కు 16% అని ఉన్నది. అంతమంది ఉండరు. తక్కిన కులాలలో తీసుకునేవారిని backward communities and forward communities అన్నీ కలిపి చూటి 50 మార్కుస్ పైన వస్తేనేగాని(Mathematics, Physics and Chemistry etc.) అట్టి కేవలమే పెట్టుకొనుటకు అర్హులేదు. మెడికల్ కోర్సుకు చోవడానికి 45% పైన రావాలి. Scheduled Castes కు Scheduled Tribes కు అసలు మార్క్కులేదు. ఎన్నిసార్లు fail అయినా చివరకు pass అయితే ఆమూడు subjects లో ఎన్ని మార్కుస్ వచ్చినా దరఖాస్తు పెట్టుకొనుటకు అవకాశము యిచ్చారు. అంతేకాదు, సెలెక్షన్ లో ఆ కోతమువరకు ఉన్నవారందరినీ తీసుకొంటారు. ఈ మధ్యన ఒకరిద్దరు ప్రెస్సిఫాల్సు చేస్తారు. ఈవిధముగా తీసుకొనుట national waste అని ఎంతోమంది డాక్టర్లు, ఇంజనీర్లు కావలసి యుంటే ప్రభుత్వం ఎవరినివదిలే వారిని అడ్మిట్ చేసుకొనుటకు అవకాశము యిచ్చారని, వారు క్లాసులో fail అయిపోతున్నారని, ఏమీ బాధం లేకుండా ఉన్నదని, fail అయి condemn అయిపోవడమే కాకుండా ఆసీట్సులో, ముంకొకరిని చేసే

అవకాశము లేకుండ ప్రభుత్వము చేస్తోందని అన్నారు. అయినప్పటికి యివే వరకు ఉన్న పద్ధతిలోనే నడిపిస్తున్నాము, ఇంకా ఏదో చేయాలంటే, చైన శ్రీ డిజ్ ముఖ్, వారు విమర్శచేస్తూ వచ్చారు. Communal considerations యితర considerations కి యీ విధముగా కొన్ని గవర్నమెంట్సులో చేస్తున్నారని అన్నారు. కాని దానిని మేము అడ్డము చేయలేదు. ఎందుకేనంటే అన్ని communities కు social justice చేయాలనే గాని, వెమకబడిన తరగతులకు అన్యాయము చేయకూడదనే అభిప్రాయముతో యితర శాతము ఏర్పాటు చేశారు. దానికి strict గా adhere అవుతున్నాము. కాని 16% కూడా ఆ candidates లేకుండ ఉన్నారు. ఆ పిట్టును మైవారికి యిస్తున్నారని పూర్తిగా అన్యాయం జరుగుతోందని, ఎవరైన తెలుసుకోకుండా చెబితే ఆ విషయం యిక్కడ తీసుకురావద్దని మనవి చేస్తున్నాను. ఎక్కడైనా అన్యాయం జరిగి, ఆ విషయం మా దృష్టికితేనే తప్పకుండా వారిపైన చర్య తీసుకొనుటకు ప్రభుత్వము నిర్ధముగా ఉన్నదని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ జియ్యోర్ రాసుగారు చాల చక్కగా చెప్పారు. ఉన్న difficulties, ప్రభుత్వము చేసేపనులు కూడ చెప్పారు. ఆయన ఒక సలహాయిచ్చారు. హరిజన 'డే' ముఖ్యమైనది. దానివల్ల లాభముకూడ ఉన్నది. ఉద్యోగస్థులు, పెద్దలు అన్ని కులాలవారు వచ్చి హరిజనులతో సహజంత్తిని భోజనమునకు మార్చుని మేమంతా ఒకటే అనే విధంగా పల్లెలలో చేయుటవల్ల ఎంతైనా లాభం ఉన్నది. హరిజనవాడలలో చేస్తే యింకా జాగుంటుంది అన్నారు. ఇప్పుడు 30 వ తేది హరిజన 'డే' అని పెట్టినాము. హరిజనోద్ధరణకై పాటుబడిన మహాత్మాగాంధీ గారు చనిపోయిన రోజున పెడితే పవిత్రముగా ఉంటుందనే ఉద్దేశముతో ఈ విధముగ ఏర్పాటు చేశాము. వీరి సలహా ఏమంటే—డిప్టీ కమిషనర్స్ కు మిటింగ్ మీటింగ్ ఆయ్యేరోజున గుడిసెలు ఉన్న హరిజనవాడలో పెడితే జాగుంటుందని సూచన చేశారు. అది పరిశీలన చేద్దాం. దానివల్ల additional లాభం ఉంటే తప్పకుండా సహాయం చేయడానికి ప్రయత్నం చేద్దాము.

మహమ్మద్ సహాజ్ గారు చెబుతూ భద్రావలం పరియాలో ఉన్న తైబు మేశాను moneylenders యిబ్బందులు పెడుతున్నారని, పంటకు ప్రక్రమమైన పద్ధతిలో ధనం రావడంలేదని అన్నారు. అటువంటివి చూస్తూనే ఉన్నామే, harass చేసేవారు ఉంటే, వారిని ప్రభుత్వం శిక్షించడానికి నిర్ధముగా ఉన్నది. Tribesmen కు co-operative marketing societies పెట్టే ఏర్పాటు చేశాము. విశాఖపట్టణంక్షల్లాలో పెట్టారు. ఇతర ప్రదేశాలకుమీద తీసుకువెళ్ళడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. ఈ సంవత్సరం, వచ్చే సంవత్సరం expansion scheme లో అన్ని ప్రదేశాలకు వెళ్ళుతుంది. దాగ్రత్తగా ఆ ఏర్పాట్లు జరుగుతాయని మనవిచేస్తున్నాము.

హాస్టల్స్ పోలీసుల Policy of Government మంచిది కాదని శ్రీ లింగంగారు అన్నారు. కర్నూలు హాస్టల్స్లో అన్యాయం జరుగుతుందని అన్నారు. నేను పరిశీలించాను, కర్నూలు హాస్టల్స్పై రిపోర్టు వస్తున్నాయి. సరిగా జరుగుతున్నట్లులేదు. కొంతవరకు పాస్టిఫికేషన్లో వస్తున్నమాట వాస్తవమే అవన్నీ పరిశీలన చేస్తున్నాము. ఇది ఎంతవరకు నిజమో, నిజమయితే ఏమిచర్య తీసుకొనవలెను—అనేది పరిశీలనలో ఉన్నది. అక్రమంగా, అన్యాయంగా ఏ హాస్టల్నుమీదా యీ ప్రభుత్వము విరుచుకుపడుతుంది అనుకొనడం సరేపాటు. శ్రీ లింగంగారి వంటివారు అసలు అనుకోకూడదు అనిమనవి చేస్తున్నాను.

రు. 17 నుంచి రు. 18 ల వరకు subsidy పెంచనున్నారు. అది కూడ యోచనలో ఉన్నది. ఏమైనా ఒకటి రెండు సంవత్సరము లయినవరకు ప్రభుత్వము హాస్టల్స్ను నడపడానికి సిద్ధమైనది. అందువల్ల ఆ సమస్య దీర్ఘ కాలము బాధపెట్టదు.

శ్రీరాములునాయుడుగారు Tribes men కు corporations తక్కిన ప్రదేశాలకు కూడ కావాలన్నారు. రెండు సంవత్సరములలో పూర్తిగా యితర ప్రదేశాలకు తెప్పించాలనే ప్రయత్నంలో ఉన్నాము.

శ్రీకూర్మయ్యగారు చెప్పిన హరిజన హాస్టల్స్ వగైరా విషయములలో యిదివరకే సమాధానము చెప్పాను.

శ్రీమతి అమృత్ నారాయణగారు అంతా సహజధోరణిలో చెప్పారు. ఆమె చాల అనుభవశాలి. Shelter Houses, State Homes విషయం చెప్పారు. After-care homes ఎక్కువకావాలని చెప్పారు. అన్ని విషయాలు ప్రభుత్వం పరిశీలనచేస్తుంది. Shelter Houses సరిగా పనిచేస్తున్నాయా, లేదా? అవి ఎంత వరకు అవసరమో పరిశీలన చేసినవరకు వాతావరణం women's welfare లో సహాయం చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తాము.

హరిజనులు ఇండ్లుకట్టుకొనుటకు ఏర్పాటుచేసి, easy instalments లో తీర్చుకొనుటకు ఏలుంటుందేమో చూడమని చెప్పారు. కేంద్ర ప్రభుత్వం స్కీము ప్రకారం రు. 750లు నచ్చిడియిస్తున్నారు. రు. 250లు ఇండ్లుకట్టుకొనేవారు చెట్టుకోవాలి. అదికూడ ప్రభుత్వమే యివ్వాలని చెబుతున్నారు. ఇంతకుముందు ముఖ్యమంత్రిగారు ఒక ప్రశ్నకు జవాబులో చెప్పారు. కొంతవరకు వారు ముందుకువచ్చి వారి ఇండ్లు వారు కట్టుకొనుటకు కొంత labour అయితే సహాయము చేయకపోతే ప్రశ్నకం వారికే ఎందుకు యివ్వాలి? ఇందరికీ యివ్వడం సాధ్యము అవుతుందా? అందరికీ యివ్వాలంటే యింకా డబ్బు

తగ్గుతుంది. కాబట్టి ప్రభుత్వం రు. 750 లు యిస్తే, రు. 250 లు వారు పెట్టుకోవాలి. State యిచ్చేకోట రు. 500 లు సబ్సిడీ, రు. 250 లు అప్పు ఇండ్లుకట్టడానికి ఎన్నోస్కీమును ఉన్నవి. Implement అవుతున్నవి. జాగ్రత్తగా జరుగుతున్నదని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీమతి అమ్మన్నరాజాగారి సలహాలతో ఇంకొకటికూడ ఉన్నది. ప్రత్యేకంగా Women Welfare Committees ను రాష్ట్రస్థాయిలో, జిల్లాస్థాయిలో వేసి చూడమన్నారు. State Welfare Board ఒకటి ఉన్నది. వారు ఏదో కొంత పనిచేస్తున్నారు. దానివల్ల ఎన్నిలాభాలు ఉన్నాయో, ఎన్నినష్టాలు ఉన్నాయో కొంతకాలం అయితే గాని చెప్పలేము. మొత్తం మీద ఈ కమిటీలు అవసరమని తోస్తే తప్పకుండా చేయగలిగిన సహాయం దానికి కూడ చేద్దాం. శ్రీ శాంతప్ప గారు కూడ చాల విషయాలు చెప్పారు. ఇంతవరకు నేను చెప్పిన సమాధానం వారికికూడ apply అవుతుంది. శ్రీమతి ఆరుట్ల కమలాదేవిగారు 'community dinners' అనవసరం. Waste అయిపోతోంది. దానివల్ల ఏమీ లాభం లేకుండా ఉన్నది. Local గా ఉండే M.L.As. ను కూడ పిలవడం లేదని చెప్పారు. అవి waste అని నేను అనుకోను. Waste గా కన్పించవచ్చు. అవసరం అని కూడ నేను చెబుతున్నాను. శ్రీ జియ్యరుదాసుగారు మొదలైన వారంతా దాని యొక్క ప్రాశస్త్యాన్ని గురించి చెప్పారు. Waste గా కన్పించవచ్చుగాని అది చాల విశిష్టమైన plan. అది ఉండడమువల్ల ప్రజానీకంలో వెనుకబడినటువంటి ప్రత్యేకంగా హరిజనులలో ఉన్న అంటరానితనాన్ని నిర్మూలన చేయడానికి కొంతకాలం ఓపికతోపనిచేస్తే దానియొక్క ఫలితాలు కనిపిస్తాయి. ఎక్కడైతే ఉద్యోగస్థులు సరిగా పని చేయకుండా waste చేస్తుంటే వాద్యప్రకృతి తెస్తే ప్రభుత్వం తప్పకుండా దానిని గురించి action తీసుకుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. అసలు ఉద్దేశ్యం కూడ మంచిదే. శ్రీమతి సదాఅమ్మగారు కూడ చాల విషయాలు చెప్పారు. jeeps కూడ వాళ్ళకు యిస్తే మంచిది. వారు ఎక్కడెక్కడో మారుమూల ప్రదేశాలకు, చాల వెనుకబడిన ప్రదేశాలకు వెళ్ళాలంటే చాల అవ్వవలసివస్తున్నారు. B. D. O. యిటువంటి వాడలకు వెళ్ళడం అవసరం. వారికి యిస్తే మంచిదని శ్రీమతి సదాఅమ్మగారు, శ్రీ గున్నయ్య గారు మరికొందరు చెప్పారు. దీనికి సంబంధించి ఇదివరకు తెలంగాణా area లో కొంత allotment ఉన్నది. అది పెరిగిన చేస్తున్నాం. ఈ రోజులలో జీపులు దొరకడం లేదు. ఒకవేళ allotment ఉన్నప్పటికీ కొనాలంటే ఆ వాహనాలు లేవు. నిజంగా అవసరం అయినప్పుడు దానిని గురించి పరిశీలన చేద్దాం. చాల మంది హరిజనులు యున్నట్లు గాను, క్రిమియన్స్ గాను convert అయిపోతున్నారు. ఇది చాలాప్రమాదంగా ఉన్నది. హరిజనుల సంఖ్య కట్టడం ఉన్నది.

దని శ్రీమతి సదాలక్ష్మిగారు చెప్పారు. శ్రీమతి సదాలక్ష్మిగారిలాంటి ఉత్తముః
దీనికి ఎక్కువ ప్రచారంచేయాలి. "హరిజన కమ్యూనిటీలోనుంచి convert కాకు
డదు." అని ఎక్కడైనా forcible గా conversion అయి ఉంటే ప్రభుత్వదృష్టి
తెస్తే కనుక్కుందాం. వారికి యిష్టమై మారిపోతే, ఎవరి rights వారికి ఉన్నాయో
కనుక మనం ఏమి చేయడానికి వాధ్యంకాదు. ఏదైన specific instances
ఈవిధంగా innocent people ను అన్యాయం చేస్తున్నారని మా దృష్టికి తె
దానిని గురించి యోచన చేసి action తీసుకోవడానికి ప్రయత్నం చేస్తాము
(interruption) దానిని గురించి చూడ యోచన చేస్తాం. ఇదివరకు ఉన్నట్టే
వంటి rules ప్రకారం ఈ allotment లేదు. హరిజనులకు, Harijan Christian
converts కు రెండు generations వరకు సహాయం చేయడానికి వీలు ఉన్నది
ప్రత్యేకంగా వారికి allot చేయడానికి వీలురాదు. మొత్తం అంతే సొమ్ము
ఉన్నప్పుడు బాగ్రత్తగా సర్కార్ని ఉంటుంది. 10 లక్షలు దీనికి అని అనుకున్నప్పుడు
9+1 అనో, 8+2 అనో చేయవలసి వస్తుంది. మళ్ళీ 'నూ సొమ్ములోనుంచి
తీసివేశాడు' అంటే కష్టం. ప్రభుత్వం అందరియొక్క శ్రేయస్సును దృష్టిలో
పెట్టుకున్నది కనుక బాగ్రత్తగానే విభజించడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాం. శ్రీమతి
వాణి రమణరావుగారు వారి constituency లో ఉన్నటువంటి కష్టాలన్నీ
చెప్పారు. 8, 9 points చెప్పారు. అవన్నీ పరిశీలనలో ఉన్నాయి. బాగ్రత్త
గానే చేస్తున్నాం అని చెబుతున్నాను. Tribal hostels లో రు. 0-0.3 పై.
యిస్తున్నారు. 8 అడాలు యివ్వాలని సూచన చేశారు. 1959-60 part II
schemes లో 8 అడాలు యివ్వడానికి ఏర్పాటు జరిగింది. False certifi-
cates యిచ్చి మాకు ఉన్న హక్కులన్నీ తోసివేస్తున్నారు కొండకాపులు అని
చెప్పారు. దీనిని గురించి కేంద్రప్రభుత్వం తీవ్రంగా పరిశీలన చేయించారు.
ఆ విధంగా కొంతమంది పేర్లకు యిచ్చిన డబ్బును వసూలు చేయడం, వారి
పైన చర్య తీసుకోవడం జరిగింది. అవన్నీ బాగ్రత్తగానే పరిశీలిస్తున్నాం. ఎవరో
ఉద్యోగస్థులు I. A. S. pass అయినారు అనికూడ చెప్పారు. దానిని గురించి
కూడ కేంద్రప్రభుత్వం పరిశీలనలో ఉంచే ఉంటుంది. బాగ్రత్తగానే చేస్తామని
మనవి చేస్తున్నాను. 'Employment of qualified Scheduled Tribesmen
in Agency areas should be considered' అని చెప్పారు. అదే సూ-
చనయే. Qualified tribesmen వస్తే సహాయం చేయడానికి ప్రయత్నం
చేస్తున్నాం. ఆ ప్రదేశాలలోనే ఉద్యోగం చేయాలని చెప్పారు. గిరిజనులకే కాదు
అద్యక్షా, గిరిజనులకు పెండ్లాడినవారిని కూడ ఆ ప్రదేశాలలోనే చేస్తున్నాం.
అవిషయం ఆమెకీ తెలుసు. అందులో ఏమి బోటులేదని మనవి చేస్తున్నాను.
Agency areas లో elementary schools ఎక్కువ కావాలి అన్నారు.
Plan లో 50 schools provide చేయాలని ఉన్నది. 30 schools ఈ రెండు

పశ్చిమో తెరిచాము, ఇంకొక 15 schools వచ్చే సంవత్సరం తెరుస్తున్నాం. చదువుకునే వారికి ఆ యిబ్బందేమి ఉండదు. చదువుకోవాలనే అభిప్రాయం వారికి ఉండి ఎక్కువమంది మూళ్ళల్లో చేరాలని ప్రచారంచేస్తే ఎక్కువ లాభం కలుగుతుంది. రోడ్లు ఎక్కువ కావాలని అన్నారు. Second five year plan లో ప్రత్యేకముగా అక్కడ రోడ్ల కొరకు 71 లక్షలు ఉన్నది. అందులో Village roads కొరకు ప్రత్యేకంగా లక్ష పై చిల్లర ఉన్నది. 20 లక్షలు అప్పుడే ఖర్చుపెట్టాం. మిగతాదికూడ ఖర్చుపెడతారనే అనుకుంటున్నాను. Schemes అన్నీ తయారై ఉన్నాయి. ఇందులో లేనిది ముఖ్యమంత్రిగారు ఉదారంగా యోచనచేసి ఆ agency కి సహాయం చేయాలనే ఉద్దేశ్యంతో భద్రాచలం దగ్గర బ్రిడ్జి కూడ ఏర్పాటు చేశారు. దానికి ఈ సంవత్సరం కొంత allotment జరిగింది. కనుక ఆవిడేమి బాధపడనక్కర లేదు. ఆవిడ Constituency ప్రాంతంలో Bridge కూడ కట్టిస్తున్నారు. Plan లో లేకపోయినా కావలసిన డబ్బు ఈ department నుంచి యిస్తున్నారని కూడ నేను మనవిచేస్తున్నాను. More frequent inspections కావాలి అన్నారు. Inspections కూడ ఎక్కువగానే జరుగుతున్నాయి. కలెక్టరుకూడ వెళుతున్నాడు. ఏదైనా ప్రత్యేకకష్టాలుంటే ప్రభుత్వదృష్టికితెస్తే department వారు తప్పకుండా సహాయం చేస్తారని చెప్పుతున్నాను. శ్రీ పున్నయ్యగారుకూడ చాలవిషయాలు చెప్పారు. 15 రూపాయలు బడులు 18 రూపాయలు subsidize చేయాలనిచెప్పారు. ఇవన్నీ పరిశీలనలో ఉన్నాయనిచెప్పాను. ఏమైనప్పటికీ రెండు సంవత్సరాలలో hostels అన్నీ Government తీసుకుంటుంది. కనుక దానికేమి ఫరవాలేదు. శ్రీ గోపిడి గంగారెడ్డిగారు ఏవో కొన్ని విషయాలు చర్చించారు. వారుకూడ community dinners అనవసరమని చెప్పారు. దానికి నేను యిదివరకే సమాధానం చెప్పాను. శ్రీ రామారావుగారు మోట్లాడుతూ రెండింటిలోను తేడాఉన్నది. ఆంధ్రకు ఎక్కువ కేటాయించారు. తెలంగాణాకు తక్కువ కేటాయించారు. తెలంగాణాకు ఏదో అన్యాయం జరుగుతోందని వాపోయారు. అది యిప్పుడు చేసినది కాదు. ఈ plans అన్నీ 1955-56 లో జరిగాయి. ఆ సమయంలో ఉన్నటువంటి ప్రభుత్వాలే అక్కడ, యిక్కడ కేటాయించారు. ఆ డబ్బునే మేము ఉపయోగిస్తున్నాం. ఆ schemes లో నుంచి తీసేయడానికి సాధ్యంకాదు. ఎక్కడైనా డబ్బు ఉంటే తెచ్చి ఖర్చుపెడుతున్నాం. ఈ సంవత్సరం ఆర్థిక మంత్రిగారు హరిజన demand కు కొన్ని లక్షల రూపాయలు యిచ్చారు. అది రెండు ప్రాంతాలకు సర్దాము. ఎక్కువదబ్బే సర్దాము. అవసరాన్నిబట్టి చేస్తాము. ఇళ్ళ స్థలాలకొరకు డబ్బు కేటాయించబడింది. అక్కడ ఎక్కువఉండి యిక్కడ తక్కువఉంటే ఉండవచ్చు. ఇక్కడ పరిధాని తక్కువ, మెరకప్రదేశం ఎక్కువ. అక్కడ

శ్రీ ఎన్. బి. పి. పట్టాభిరామారావు : "హరిజన సంఘము కార్యక్రమాన్ని జరిపించడం ప్రభుత్వ బాధ్యత. కాంగ్రెసు బాధ్యతేకాని మాకు ఏమీ బాధ్యత లేదు" అని public గా అన్నారు. దానికి ఇక సేసేమి చెప్పను? ఈనాడు ప్రజాప్రతినిధులుగా ఉండి, ప్రజలచేత ఎన్నుకోబడి, హరిజనుల ట్రబుల్స్‌ను సహించించినవారే యీ బాధ్యత కాంగ్రెసుది. ప్రభుత్వానిది అంటే సేసేమి చెప్పను? దీనికి జవాబు లేదు. ప్రభుత్వం కాదు, ఇంక కోంతకాలం వెళ్లాక ప్రజలే దీనికి సమాధానం చెబుతారని మనవి జేస్తున్నాను. అంతకంటే సేసేమి చెప్పను.

ఈవేళ మొట్టాడిన వారిలో శ్రీ అడ్డాకుల లక్ష్మయ్యగారు tribal areas లో ఉండే ప్రజల కష్టాలను గురించి చెప్పారు. Tribal areas పరిశీలించి, అచ్చటి ప్రజలకు ఉదారంగా సహాయం చేయాలనే ప్రయత్నంలో ఉన్నాము.

శ్రీ పెమయ్యగారు చాల balance గా ఉండే మనిషి. ఏమైనా తెలిశే చాల యోచన చేసి చెబుతారు. వారు నా దగ్గరకు వచ్చి చాల విషయాలు చెబుతూ ఉంటారు. నేను వాటిని పరిశీలించేసే లోటు కనుపిస్తే సరిచేయడం కూడ కద్దు. వారి దృష్టిలో individual cases లో నష్టం జరుగుతోందని తెలిస్తే నా దృష్టికి తెస్తే తప్పకుండా పరిశీలన చేయించడానికి నేను ఎప్పుడూ సిద్ధంగానే ఉన్నాను. ఈ విషయం చారికీకూడ తెలుసు. కాని, ఇక్కడ generalise చేసి చెప్పడం మంచిదికాదు. ఒక అమ్మాయిని హరిజనుడు పెళ్ళి చేసుకోడానికి ప్రయత్నించాడని—ఏదో ప్రేమకు సంబంధించిన విషయం చెప్పారు. వాటిని force చేయడానికి ఎట్లా వీలవుతుంది?

మిస్టర్ స్పీకర్ : డేజంలో హరిజనోద్యమం ఇంకా బాగా సాగాలి. ఇప్పుడు prejudice ఉన్నది అని చెప్పారు.

శ్రీ ఎన్. బి. పి. పట్టాభిరామారావు : ప్రభుత్వం గాని, మంత్రిగాని దీనికి జేయగలిగింది ఆట్టేలేదు. ఇదంతా ప్రావగాండలోఉన్నది. ప్రజలలో అటువంటి అభిప్రాయాలు రావాలి. కులముత తత్వాలు పోయి వివాహాలు జరిగే స్థితి రావాలి. ఇది జరిగితే చేకూర్చే చాల లాభం. కాని, దానికి సేసేమిచేయగలను? గ్రామాల మధ్యలో, హరిజనుల నివాసం ఉండేటట్లు చేయాలన్నారు. నేను దానితో పూర్తిగా ఏకీభవిస్తున్నాను. దీనికోసం ప్రయత్నం చేద్దాము. అందరి సహకారం ఉంటేనేకాని ఇది జరిగే వ్యవహారం కాదు. కాని, ఈ ఉద్దేశం మంచిదే.

Home Department లో అన్యాయం జరిగిందని హోంశాఖ మంత్రి గారి బంధువులకు పరోచేకారణం చెప్పారు. హోంశాఖ మంత్రిగారు చాల

స్వాయంగా వ్యవహరించే మనిషి. నిజంగా అటువంటి అన్యాయమే ఉంటే వారి దృష్టికి తెస్తే తప్పకుండా పరిశీలన చేయస్తారు. నా దృష్టికి కూడ అందులో ఏమీ అన్యాయం జరిగినట్లు కనబడడంలేదు. Villages లో factions ఉంటాయి. ఎవరైనా ఒక మంత్రికి బంధువైనంతమాత్రాన ఇక ప్రతిదాంట్లోనూ మంత్రికి సంబంధం ఉంటున్నదని అతడు మంత్రి యొక్క మనిషి అని చెప్పడం ఉదారమైన పనికాదు. అందులోనూ, శ్రీ వేమయ్య గారి వంటి ఉదారులకు అసలే మంచిది కాదని మనవిచేస్తున్నాను. కమిటీలలో ఆన్నీ పార్టీలవారికి - హరిజనులకు కూడ అవకాశం ఇవ్వాలని చెబుతున్నారు. ఈ విషయంలో మంత్రులందరూ యిదివరకు వారిదారి కాఖల గుఱించి చెప్పినారు. Communities కే కాదు. ఆ subject లో ప్రవీణత కలిగి జాగ్రతగా యోచనచేసే శక్తి ఉన్నవారందరికీకూడ అటువంటి అవకాశాలిస్తున్నాయి.

శ్రీ అరిగె రామస్వామిగారు చాల విషయాలు చెప్పారు. మడిగట్టుకుని ఉండే పద్ధతంతా వారు చెప్పారు. వారు సుప్రసిద్ధులు. మంత్రి అంటే బాధ పడుతున్నట్లు మంత్రివదలి కోసం బాధపడుతున్నట్లు వారు చెప్పారు. అయితే మంత్రి అంటే ఏమిటో వారికి తెలియకుండా ఉందా? వారు ఇదివరకు మంత్రికూడాను, ఆయన రుచి తెలిసినవారే, తెలియనివారు కాదు. "అయితే "Grapes are sour" అన్నారు. వారు యీ థోరడిలో మాట్లాడారు. 'రెడ్డి' 'రావు' అని పార్టీలున్నాయంటూ రాజకీయంలోకి వెళ్ళారు. కానీ హరిజనులగురించి ఏమీ చెప్పలేదు. ఏదో mockery మొదలుపెట్టారు. హరిజనులకిచ్చేదబ్బంతా అలా waste అవుతోంది. ఇలా waste అవుతోందిఅన్నారు. పెద్దలు, రాజకీయాలలో అనుభవం ఉన్నవారు, రాజకీయరంగంలో ఉన్నవారు—ఆవిధంగా మాట్లాడడం స్వాయంకాదని మనవి చేస్తున్నాను. ఏమైనప్పటికీ చివరగా తెలిసిన అనుభవజ్ఞులు సరిగా చెప్పాలికాని 'రెడ్డి,' 'రావు' పార్టీలున్నాయని ఏదోచెప్పడం స్వాయంకాదు. కాంగ్రెసుకు ఇంత సేవచేసినవారు ఆ ప్రక్కకు వెళ్ళిపోవలసిన అవసరం ఏమివచ్చిందో చెప్పండి. దానికి సేవమిచెప్పు? వారికి అనుభవపూర్వకమైన కష్టాలను గురించి చెబుతున్నారు. అది మనకు సంబంధించిన విషయంకాదు. సేవచానికి చెప్పగలిగింది ఏమీలేదు; చెప్పేది ఏమీలేదు.

ఈనాడు 'హరిజనోద్ధరణ, వెనుకబడిన తరగతులవారికి, గిరిజనులకుకూడ సహాయంచేయడం ప్రభుత్వ లక్ష్యములు. దానికోసం ప్రయత్నంచేస్తున్నాము. Educational concessions ఉన్నచోట తగ్గించారనీ, ఒకసంవత్సరం fail అయినవారికి ఇదివరకు concession ఉండేదని ఈసంవత్సరం sudden గా

హరిజనులదగ్గరనుంచి fees వసూలు చేస్తున్నారు అని. శ్రీ గంభీర చాగేవరరావు గారు చెప్పారు. దీనినిగురించి విచారణచేస్తే రూల్సు ప్రకారమే చేస్తున్నట్లు ఉన్నది. Middle School, High School stage లో ఒక్క సంవత్సరం మాత్రమే fail అయితే ఇవ్వడానికి అవకాశం ఉన్నది. ఉదాహరణకు III form లో ఒకసారి, IV form లో మరొక సారిగాని లేక 3rd form లో ఒకసారి; 1st form లో మరొకసారి గాని, రెండు సార్లు fail అయితే హరిదగ్గరనుంచి జీతం వసూలుచేయాలని రూల్సుతో ఉన్నది III form వరకు free education లో ఒక సంవత్సరం fail అయితే లేదు, వీరికి ఒక సంవత్సరానికి మాత్రమే concession ఇచ్చారు; eternal గా fail అవుతూ ఉంటే; 17 ఏళ్ళయినా 2nd form లోనే ఉంటాను; నాకు ఉచితంగా జీతం ఇవ్వండి అంటే ఇవ్వగల స్థితిలో ప్రభుత్వంలేదు. ఇవ్వడం కూడ న్యాయంకాదు. నేను చెప్పిన రూల్సుప్రకారం కాదుండ ఎక్కడైన అన్యాయం జరిగితే సాదృప్తికతస్తే దానిని గురించి యోచన చేస్తాము. ఇంక కంటే నేను చెప్పేదేమీలేదు. 31 మంది సభ్యులు జాగ్రత్తగా మాట్లాడారు. అందరూకూడ వారివారి cut-motions ను withdraw చేసుకొని యీ డిమాండును pass చేయవలసినదని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పిల్లంపట్టి వెంకటేశ్వర్లు: On a point of submission, Sir. మంత్రిగారు దాదాపు అన్ని points కూ సమాధానం చెప్పారు. ఒకే ముఖ్యమైన విషయం వారి దృష్టికి రాలేదు. Services కు సంబంధించిన విషయం వారేమీ చెప్పలేదు. మన స్టేటు రికార్డేషనులో ఇచ్చిన 1% కూడ fulfil చేయలేకపోయాము. ఇతర రాష్ట్రాలవారు cent percent fulfil చేయడానికి తీవ్రంగా ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. అందుకు గాను అన్ని steps తీసుకొంటున్నారు. మనం 1% కూడ చేయలేనప్పుడు వారికి అన్యాయం జరిగిన మాట నిజమేకదా!

What steps are they going to take to see that the target is being fulfilled?

శ్రీ ఎన్. డి. పి. వట్టాచిరామారావు: నేను ఇంకాక మనవిచేశాను. వారు వివరాలేమో దానికి నేనేమి చేయగలను? Services కు అన్యాయం జరగడం లేదు. అందులో Backward Communities, Scheduled Castes కు ఏమీ అన్యాయం జరగడంలేదు. ముఖ్యంగా Service Commission కు చెల్లెట్టుగా ఉన్న వారు Backward Community కి చెందిన వారు. హరిజనుని సర్వీస్ కమిషన్ లో మొబిలగా పేరుదియో ప్రభుత్వం, న్యాయంగానే తీరుతుంది.

వెనుక న్యాయం జరిగింది. ఇక ముందుకూడ న్యాయం జరుగుతుందని మనవి చేస్తున్నాను.

* శ్రీ కె. యల్. నరసింహారావు (ఎల్లందు - జనరల్) : Personal explanation Sir. నిన్న మీరు రాజారాంగారికి అవకాశం ఇచ్చారు. ఇప్పుడు నాకు అవకాశం ఇవ్వకపోతే జాగుండదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ : Comment చేసిన వారికి అవకాశం ఇవ్వను. మంత్రి గారు అందరి గురించి చెప్పారు, మీ గురించికూడ అంతే.

(Sri K. L. Narasimhara Rao rose in his seat)

Mr. Speaker : Order, order. Will you please sit down ? వారు అందరికీ జవాబు చెప్పారు. అట్లాగే మీకుకూడ చెప్పారు. మీ remarks కు మళ్ళీ reply ఇవ్వరు. ఆమోట జ్ఞాపకం పెట్టుకోండి. కూర్చోమన్న తరువాత కూర్చోనడం నేర్చుకోండి. Otherwise, I have to take action against any Member.

శ్రీ కె. ఎల్. నరసింహారావు : On a Point of Order, Sir. నా ఉపన్యాసమును మంత్రిగారు సక్రమంగానో, సక్రంగానో అర్థంచేసుకొని దానిని గుటించి చెప్పారు. మంత్రిగారు జవాబు చెప్పడం అవసరం కాబట్టి చెప్పారను కోండి అది వారి right. నా ఉపన్యాసం సరైన ధోరణితో ఉందా, లేదా అనే విషయంలో చెప్పవలసిన అవసరం స్పీకరుగారికి ఏమీ ఉన్నదో నాకు అర్థం కావడంలేదు. పార్లమెంటులో సాంప్రదాయానికి విరుద్ధంగా ఉన్నప్పుడు మాత్రమే స్పీకరుగారు కల్పించుకొని చెప్పాలి. కాని యిప్పుడు మీరు అట్లా చెప్పవలసిన అవసరం ఏమీ వచ్చింది ? నేను చెప్పబోయినప్పుడు Order, Order అని నన్ను కూర్చోబెట్టి... తేకపోతే action తీసుకొంటామ అని బెదిరించ వలసిన అవసరం ఉన్నట్లు నేను feel కావడంలేదని మనవిచేస్తున్నాను.

Mr. Speaker : Please sit down. Thank you.

Sri G. Suryanarayana (Gajapathinagaram) : On a point of information, Sir.

Mr. Speaker : Sri K. L. Narasimha Rao has drawn my attention about something that I said. I shall consider it. That is all. That is the end of the matter. Now, no question of information.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(విశాఖపట్నం జిల్లాలో హరిజనులకు ఇండ్లస్థలాలు ఇచ్చే విషయమై అక్రద్ద చూపుతున్నందుకు యీ విషయం ప్రభుత్వదృష్టికి తీసుకురాగలందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(హరిజనులకు మంచినీటి కాపులు, ఇతర సౌకర్యములు కలుగజేయడంలో ప్రభుత్వం అక్రద్ద చూపుచున్నందువలన వర్ధిల్లుచుటకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(హరిజన కాలికాలిక బోర్డింగులో వట్టడాలతో ఉన్న హరిజన కాలికాలకు స్థలాలు లేకపోయినందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(హరిజనులకు చేతి వృత్తులుగురించి ప్రభుత్వ వనసహాయం కల్పించక పోవుటచే యీ విషయం ప్రభుత్వదృష్టికి తీసుకురాగలందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(మునిసిపల్ ఏరియాలో ఉన్న భాగస్థలాలు హరిజనులకు ఇండ్లస్థలాలకు ఇచ్చుటలో అక్రద్ద చూపినందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(అస్పృశ్యత నిర్మూలన విషయమై ప్రభుత్వము అక్రద్ద వహించుచున్నందుకు.)

The motions were negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(కడప జిల్లా కాలూరు మోప్పల్లి గ్రామంలో సుమారు పంచవర్షం క్రిందట గ్రామస్థులు కావని నిమిత్తం గోకులు ప్రభుత్వకొన్నప్పటికీ కట్టుబడికి తీసుకోవందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(వద్రాచలం తాలూకా కూనవరం గ్రామములోని హరిజనులకు ఇండ్ల స్థలములు కొన్ని సంవత్సరములనుండి ఇవ్వక గోదావరి వరదల వాధలకు వారిని గురిచేస్తున్నందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(వద్రాచలంలో హరిజన విద్యార్థులకు ప్రత్యేకముగా హాస్టల్ నిర్మించ లేక పోయినందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(రంపచోడవరం తాలూకా కొండమొదలు గ్రామంలో గిరిజనుల విద్యార్థు లకు భోజనవసతి ఏర్పాట్లు చేయలేకపోయినందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(గన్నవరం, పోచవరం, అమీనాబాద్ కాలనీలలోని రైతులకు గవర్న మెంటుచారు ఇచ్చిన అప్పులు తీర్చుకోలేక ఉద్యోగులు పెట్టే వాధలకు తట్టుకో లేక, కాలనీవాసులు కాలనీ విడిచిపెట్టే ప్రమాదము ఉన్నది రావున అ అప్పు లను రైట్ ఆఫ్ చేయకపోవుటగూర్చి.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(ఏజన్సీ ప్రాంతాలలోని గిరిజన గ్రామాల పాఠశాలలలో, కొన్నింటిలో రై నా మధ్యాహ్న భోజన ఏర్పాట్లకు ప్రభుత్వం పూనుకొననందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(ఏజన్సీ ప్రాంతములలో పుట్టివారనే కారణముచేత ఏజన్సీ ప్రాంతము లలో ఉద్యోగములు చేస్తున్నవారికి ఏజన్సీ అలవెన్సు ఇవ్వడానికి నిరాకరిస్తున్న ప్రభుత్వ విధానం గురించి.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(వెంకటాపురం తాలూకా పర్ల వరియాలలో కంటేవాయి అని పిలువ బడే సారవంతమైన సార్వస్థి భూమిని చుట్టుపట్లగల గిరిజన రైతాంగములకు వట్టాల్వవ్వక పెద్దద్రం చేసుకొనుటకు అనుమతి ఇవ్వనందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs.100

(ఏజెన్సీ ప్రాంతాల్లో మంచినీటి సౌకర్యం నిమిత్తం విరివిగా జాతులను
త్రవ్వించుటకు ప్రత్యేక శ్రద్ధ వహింపర ప్రజల ఆరోగ్యము కాపాడలేక పోయి
నందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(శ్రద్ధాచలం జాలూకా శీడికుప్ప గ్రామ కేంద్రములో కొండరెడ్లకు
వెదురు వేళ్ళతో బుట్టలు, చావలు వగైరా అల్లు పనులకు చేతివర్తికను కేంద్రం
ఒక దానిని పర్వరచనందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(శ్రద్ధాచలం, నూగూరు, ఎల్లసరం, రంపచోడవరం జాలూకాలతోని
ప్రధాన కేంద్రములలో, గిరిజనులకు సహకార పరివత్తి, క్రయ విక్రయ సౌకర్య
లను సెలకొల్పి గిరిజనులను దోపిడి వర్తకుల జాలినుండి రక్షింపలేక పోవును
నందుకు.)

The motions were negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(To discuss about the general policy of the Govt.
in regard to the uplift of Scheduled Tribes, Castes and
other backward classes;

To discuss about the failure of the Govt. to
implement the recommendations of Rangarao Naidu
Committee appointed by Govt. in their G. O. No. 170,
Edn. and Endmnts, 1956;

To impress upon the Govt. the necessity to
extend the various educational and other facilities now
afforded to Scheduled tribes, castes and other back-
ward classes for a further period of ten years;

To impress upon the Govt. the necessity to fill
in all posts specially reserved for scheduled castes,
tribes etc., by such scheduled castes etc., if suitable
candidates are forthcoming or to keep them as vacant
till suitable candidates from among them are forth-

coming though in the meanwhile such posts could be filled in by others on a temporary basis;

To impress upon the Govt. the necessity to apply the principle of reservation to scheduled tribes etc. at all levels of promotions also;

To impress upon the Govt. the necessity to make specific reservation for Judicial posts of all cadres, also for scheduled tribes, castes etc;

To impress upon the Govt. the necessity to allot considerable extents of Govt. lands for the purpose of flaying and carcass recovery centres necessarily required by the leather workers in each village;

To impress upon the Govt. the urgent need to take effective steps for the early eradication of the evil of untouchability in all parts of the State.)

The motion was declared to have been negatived. Sri M. Rajeswara Rao demanded a poll.

Ayes: 35; Noes: 120

The motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(అనకాపల్లి హరిజన వసతిగృహ నిర్మాణమునకు ఇంతవరకు తగు ధనమును కేటాయించనందున.)

The motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(No adequate amounts are allotted for Harijan Welfare and for the Welfare of the Scheduled Tribes and backward classes.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled tribes, Castes etc. by Rs. 100

(Lesser amounts are allotted than last year for the provision of house sites acquisition, for the provi-

sion of boarding grants and for the provision of drinking water wells for Harijans.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled tribes, Castes etc. by Rs. 100

(That injustice has been done to Srikakulam District in providing grants for housing.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled tribes, Castes etc. by Rs. 100

(That subsidised hostels are reduced to 12 from 27 in Srikakulam district and that no steps have been taken to start hostels in the places where the hostels are abolished.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(For not providing adequate funds for the provision of house sites for Harijans in Srikakulam district.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(For not providing adequate funds for the provision of drinking water wells for Harijans in Srikakulam district.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(For not providing adequate funds for housing facilities for Harijans of Srikakulam district.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(For not providing adequate funds for the provision of subsidised or Government hostels for Harijan boys in Srikakulam district.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes, etc. by Rs. 100

(That no steps are being taken by Government to improve the economic conditions of Harijans.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes, etc. by Rs. 100

(That cottage industries are not provided for the economic betterment of the Harijans.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(That Government have not taken active steps to provide the Harijan and other landless poor with the waste lands.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(For not providing any special machinery for the strict enforcement of the Removal of Untouchability Act.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(For not providing machinery and publicity for the cause of removal of untouchability.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes, etc. by Rs. 100

(For not taking any steps to protect the Harijans against the harrassment of caste Hindus.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(For not providing free legal aid to Harijans in order to protect their interests.)

The motions were negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(1. సులయప్పన్ సూచనలను అన్నింటినీ అమలుజరుపనందుకు, 2. శ్రీహరి కోట, నల్లమలలను పెద్దయ్యల పరియాలగా నిర్ణయించనందుకు నిరసనగా.)

The motion was declared to have been negatived.
Sri Vavilala Gopalakrishnayya demanded a poll.

Ayes : 35 : Noes : 120

The motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(సూర్యాపేట తాలూకాలో హరిజన విద్యార్థులకు స్కాలర్ షిప్ లను మంజూరిచేసే విధానంలో పున్న లోపం. పల్లెట్లో విద్యార్థులకు అందించుటలో జరుగుచున్న జాప్యాలను గురించి.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(హరిజన పిల్లలకు యిచ్చే స్కాలర్ షిప్పు ఆ పిల్లలు బడికి రెండురోజులు మూడురోజులు వెళ్లకున్నట్లయితే యిచ్చే దానిలో తక్కువ చేయటం గురించి.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(హరిజన హాస్టళ్ళను ప్రభుత్వం స్వాధీనం చేసుకొనక మధ్యదళారీలచేత నడుపుచున్నందున అట్టి డబ్బును మధ్యదళారీలు కాజేసి పిల్లలకు వసతి సక్రమంగా కల్పించనందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(హరిజన హాస్టల్స్ లో ఎంతమంది పిల్లలున్నారనే సరియైన రిపోర్టు తీసుకోకుండా మధ్యదళారీలు ఉద్యోగస్తులు లాలూచీపడి ప్రజాధనాన్ని దుర్వినియోగం చేస్తూ, అందులో ఉన్న పిల్లలను జెడరించుట గురించి.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(సూర్యాపేట తాలూకాలో హరిజనులు గత 8-7 సంవత్సరముల క్రితం యిండ్లవసతికొరకు దరఖాస్తులు పెట్టుకొన్నా యింతవరకు అట్టి వసతిని కల్పించకుండా ప్రభుత్వం జాప్యము చేస్తునందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(సూర్యాపేట తాలూకాలో హరిజన యిండ్లస్థలాలుగురించి భూములు మంజూరి అయి గతేటలో వచ్చిన తరువాత గూడ ప్రభుత్వ ఉద్యోగస్తులు భూకాముందులలో లాలూచీపడి అట్టి భూములకు తిరిగి కార్యాయ ఉపకాళాలు కల్పించినందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(హరిజనులకు యిండ్రస్థలాలు మంజూరీలో ఇటు రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటు, అటు సోనలు వెల్ఫేర్ డిపార్టుమెంటు యీ రెండు శాఖలు సక్రమంగా సమన్య లను పరిశీలించి త్వరగా పరిష్కరించనందున ప్రజలకు కలుగుచున్న యిబ్బందు లను గురించి.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(సూర్యాపేట తాలూకాలో హరిజనుల యిండ్రస్థలములకు మంజూరీ అయి గజెటులో వచ్చిన తరువాత భూకామందులు యితరులకు అమ్ము కుంటున్నా అట్టి అమ్మకములను ఆపకుండుట గురించి.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(సూర్యాపేట తాలూకాలో హరిజనులు, వెనుకబడిన జాతులవారు మంచినీటి జావులకొరకు దరఖాస్తులు పెట్టుకుని 5-రి సంవత్సరాలు అయినా యిప్పటివరకు పరిష్కరించకుండా ఆలస్యముచేస్తున్నందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(హరిజనుల జావులగురించి మంజూరికొరకు తహసీలు ఆఫీసునుండి వై అధికారులకు వ్రాస్తే వారు తొందరగా మంజూరి ఆర్డరు పంపనందున జరిగే యిబ్బందులను గురించి.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(సూర్యాపేట తాలూకాలో హరిజనులకు జావులు తీయుటకొరకు కాంట్రాక్టర్లకు యిస్తే వారు సగము పనిచేయించి సగంపనిచేయకుండా ఉంచే ప్రభుత్వము వారిపైన తగుచర్య తీసుకొని త్వరగా పూర్తి చేయించనందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(హరిజనులు, వెనుకబడిన కులాలవారు, యితర కులాలవారు ఆసే భేదం లేకుండాచేసి అంటుతత్వాన్ని పోగొట్టుటకు చట్టబద్ధంగా యీసమన్యను పూర్తి చేయుటకు ప్రభుత్వం నిర్లక్ష్యం చేయుటగురించి.)

The motions were negatived.

Mr. Speaker : The question is:

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(1. సాంఘిక సంక్షేమ శాఖవారిచే నడుపబడుచున్న విద్యార్థి వసతి గృహాల నిర్వహణలో జరుగుతున్న అవకతవకల గురించి చర్చించుటకుగాను,

2. విద్యార్థి వసతిగృహాలు శాంక్షను చేయుటలో రాజకీయ విచక్షణ చూపు విధానమును చర్చించుటకుగాను.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes, etc. by Rs. 100

(పెద్దూర్లు తరగతులకు ఇండ్ల నిర్మాణం చేయుటలో విఫలత జెంది నందుకు చర్చించుటకుగాను.)

The motions were negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(గుంటూరుజిల్లా చినకాకాని గ్రామస్థులు శ్రీ కె. కనకయ్య వగైరాలు హరిజనులు యిండ్ల స్థలముల కొరకు పంపిన పిటిషనుతో సహా శ్రీ ఎం. నాగి రెడ్డి ఎం.ఎల్.ఏ. 27-3-58 తేదీ గల తెటరు వ్రాస్తూ అప్పటినుండి ప్రభుత్వానికి ఎన్ని విజ్ఞప్తులు పంపినా యింతవరకు తగుచర్య తీసుకోవందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(గుంటూరుజిల్లా పల్నాడు తాలూకా వెల్దుర్తి గ్రామ హరిజనహాస్టలు భవనమునకు గ్రాంటు మంజూరు చేయవలసినదిగా కోరుతూ శ్రీ డి. ఆర్. ఆచార్య పిటిషను శ్రీ ఎం. నాగిరెడ్డి ఎం. ఎల్. ఏ. 9-7-57 తేదీ గల నెం. 54-57 తెటరును సాంఘిక సంక్షేమ మంత్రిగారికి పంపుకున్నప్పటికి యింత వరకు ఏవిధమైన చర్యలు తీసుకోవందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(గుంటూరుజిల్లా పల్నాడు తాలూకా వెల్దుర్తి గ్రామంలో మంత్రి సంతక వయ్యగారిచే పునాదిరాయి వేయబడిన హరిజనకాలనీకి యిండ్లు కట్టుకొనుటకు డబ్బు మంజూరు చేయవలసినదిగా హరిజనులు పంపిన పిటిషను 18-7-57 తేదీగల నెం. 58-57 గల తెటరును శాసనసభ్యుడు శ్రీ ఎం. నాగిరెడ్డి గారు ప్రభుత్వమునకు పంపుకున్నా యింతవరకు ఎలాంటి చర్యలు తీసుకో వందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(గుంటూరుజిల్లా పల్నాడు తాలూకా తుమ్మకోట హరిజనులకు బావిని త్రవ్వించవలసినదిగా కోరుతూ హరిజనుల పిటిషను, శాసనసభ్యుడు శ్రీ ఎం. నాగిరెడ్డిగారు 13-7-57 తేదీగల నెం. 57-57 లెటరును ప్రభుత్వానికి పంపు కున్నా దరిమిలా ఎన్నో రిమైండర్లు వ్రాసుకున్నా యంతవరకు తగుచర్యలు తీసుకోనందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(గుంటూరుజిల్లా నంజూరుగ్రామ హరిజన చేరిలో మంచినీటి బావిని త్రవ్వించవలసినదిగా హరిజనుల పిటిషనును శాసనసభ్యుడు శ్రీ ఎం. నాగిరెడ్డి 13-7-57 తేదీ గల 58-57 లెటరును ప్రభుత్వానికి పంపుకున్నా దరిమిలా అనేక రిమైండర్లు వ్రాసుకున్నా ప్రభుత్వం యంతవరకు తగుచర్యలు తీసుకో నందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(గుంటూరుజిల్లా నర్సరావుపేట తాలూకా కొడిదెనగ్రామ హరిజనులు శ్రీ ఎం. నాగిరెడ్డి 13-11-57 తేదీగల నెం. 91-57 లెటరును ప్రభుత్వానికి పంపుకున్నా ఇంతవరకు స్థలాలు మంజూరు చేయనందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc., by Rs. 100

(గుంటూరుజిల్లా పల్నాడుతాలూకా నడికూడె పంచాయితీలోని యిరికే పల్లి గ్రామ హరిజనుల బావికి బొద్దుకట్టుటకు గ్రాంటు మంజూరు చేయవలసిన దిగా కోరుతూ పంచాయితీవారున్నా శాసనసభ్యుడు శ్రీ ఎం. నాగిరెడ్డి 8-10-58 తేదీ నెం. 45-58 న లెటరును వ్రాసి ప్రభుత్వానికి పంపుకున్నా ఇంతవరకు మంజూరు చేయనందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc., by Rs. 100

(గుంటూరుజిల్లా పల్నాడుతాలూకా నడికూడెగ్రామ హరిజనుల బావికి బొద్దుకట్టుటకు గ్రాంటు మంజూరు చేయవలసినదిగా కోరుతూ పంచాయితీ వారున్నా శాసనసభ్యుడు శ్రీ ఎం. నాగిరెడ్డి 8-10-58 తేదీతో నెం. 46-58 లెటరును వ్రాసి ప్రభుత్వమునకు పంపుటన్నా ఇంతవరకు మంజూరు చేయ నందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc., by Rs. 100

(గుంటూరుజిల్లా ఒంగోలు తాలూకా దై వలాపురం గ్రామ హరిజనులు 4 సం. లుగా యిండ్ల స్థలాల కొరకు ఎన్నో పటిష్టతను ప్రభుత్వానికి సాంఘిక సంతేమ శాఖవారికి పంపుకున్నా యింతవరకు మంజూరు చేయనందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc., by Rs. 100

(గుంటూరుజిల్లా ఒంగోలు తాలూకా కరవడి, బుచ్చిరాజుపాలెం, టంగుటూరు, మజరా—వినుకొండ తాలూకా కొత్తపల్లి గ్రామాల హరిజనుల యిండ్ల స్థలాల కొరకు 4, 5, 6 సం. లుగా ఎన్నో పటిష్టతను ప్రభుత్వానికి పంపుకున్నా యింతవరకు మంజూరు చేయనందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc., by Rs. 100

(హరిజనులకు పెడ్యూలు కులాలకు యిండ్ల స్థలాలను మంజూరు చేయుటలో జరుగుచున్న జాప్యాన్ని గురించి చర్చించుటకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc., by Rs. 100

(కొండజాతులకు సంబంధించి తయారుచేసిన మలయప్పన్ కమిటీ రిపోర్టును అమలు పరచుటకు ప్రభుత్వం పూనుకోనందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc., by Rs. 100

(పెడ్యూలు జాతుల, పెడ్యూలు తెగల అభివృద్ధికొరకు అవసరమైన ధనమును కేటాయించనందులకు, అటవీ ప్రాంతంలో నివసించే కోయలు మొదలగు కొండజాతులకు అటవీసంపదను ఉచితంగా అనుభవించుటకు వీలు కల్పించనందులకు, విత్తనములు, నరువులు, వ్యవసాయ పనిముట్లు, పశువులు యిచ్చి కొండజాతులవారిని వ్యవసాయదారులుగా అభివృద్ధి చేయుటకు ప్రభుత్వం ప్రోత్సాహం యివ్వనందులకు, కోయలు నివసించే అటవీప్రాంతాలలో తగు రహదారి సౌకర్యాలు మార్కెట్లు సౌకర్యాలు కల్పించి వారి అభివృద్ధికి తోడ్పడనందులకు, వైద్య విద్యా సౌకర్యములు కల్పించనందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc., by Rs. 100

(విజయవాడ తాలూకా వెలగలేరు, దగ్గిరాలపాడు, కొటకలపూడి జూపూడి గ్రామ హరిజనులకు ఇండ్ల స్థలాలను మంజూరు చేయనందులకు.)

The motions were negatived.

Mr. Speaker : The question is:

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc., by Rs. 100

(వ్యవసాయ కార్మికుల కనీస వేతనాల చట్టాన్ని అమలు జరపడములో 1-8-0 కనీస వేతనాన్ని ముందు డెబ్బాప్రాంతాల్లో కాలూకా వేజ్ బోర్డులను నిర్మించి అమలు జరపడములో సంవత్సరాల తరబడి ఆలస్యము చేస్తున్నందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(వ్యవసాయ కార్మికులకు కరువు రోజుల్లో వడ్డీ లేకుండా అప్పు లివ్వడానికి ప్రత్యేకంగా ఒక మొత్తాన్ని కేటాయించనందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(వ్యవసాయ కార్మికుల పరిస్థితులను తెలియజేయడానికి ప్రభుత్వము నియమించిన సలహా సంఘములో ఆంధ్రప్రదేశ్ వ్యవసాయ కార్మికసంఘం తరపునుండి ప్రతినిధులను తీసుకోకుండా పక్షపాత వైఖరి ఆవలంబించినందుకు.)

The motions were negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(హరిజనుల ఇండ్లస్థలాల కొరకు ఎక్కువ మొత్తము కేటాయించి ఆయా జిల్లాల్లో వచ్చిన ఇండ్ల స్థలాల విటిఫికేషన్ ఆయా సంవత్సరాల్లోనే పరిష్కారం చేయనందున.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(వెనుకబడిన తరగతుల్లోని పేదలకుకూడా ఇండ్ల స్థలాలను ఉచితంగా ఇచ్చే విధానం ఆవలంబించనందున కొన్ని ప్రదేశములలో వెనుకబడిన ప్రజలు నగంభాగం ఖరీదు భరించుకొనుచు చెప్పచున్నా స్థలము ఇచ్చుటలో ఆలస్యమునకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(యిండ్లస్థలాలను త్వరగా సంపాదించుకునే నిమిత్తము స్థలాలఖరీదున సంవత్సర వాయిదాల్లో తీర్చుకోడానికి అంగీకరించే పేదప్రజలకొరకు ప్రతేకంగా వేరే ఒక మొత్తాన్ని కేటాయించి యిండ్లస్థలాలను కొనియిచ్చే విధానాన్ని ఆవలంబించనందున.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(అడ్మినిస్ట్రేషన్ కోరిన యిండ్లస్థలాలను - బిల్లా వెల్ ఫేర్ ఆఫీసరు కొనియివ్వడానికి అంగీకరించినప్పటికీ - ఆరోగ్య శాఖవారు ఆ స్థలాలు ఆరోగ్యవంతమైనవి కావని ప్రాయశఃపల్ల ఆ స్థలాలు రాకుండా పోతున్నాయి. అందుచేత ఆరోగ్యశాఖవారి నిర్ణయము అవసరము లేకుండా చేయడానికి ప్రభుత్వం చర్య తీసుకోవందున.)

The motions were negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(ఉచిత విద్య, ఆర్థిక, వైద్య, సాంఘిక, నైతిక సమానత్వము సాధించలేక పోవుటకుగాను, అంటరానితనము నిర్మూలించనందుకు, లీగల్ ఎయిడ్ లేనందుకు, ఉద్యోగుల కేటాయింపు తృప్తిలేకపోవుటవల్లను, యిండ్లస్థలము, మంచినీళ్ళు, దార్లు, రోడ్లు, స్మశానములు, యివ్వలేకపోవుటవలన.)

The motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is .

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes, etc. by Rs. 100

(విజయనగరం తాలూకా చినరాచ పెద్దరాచ వగయిరా గ్రామాల కొండ జాతుల వారికి మంచినీటి సౌకర్యములు వగయిరా యింతవరకు ఏమీ కలుగజేయనందుకు యీ విషయం చర్చించుటకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc., by Rs. 100

(కృంగవరపుకొట తాలూకాలో ఉన్న కొండజాతులవారికి అభివృద్ధి కార్యక్రమములు సరిగా జరిపించలేనందుకు.)

The motions were negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(హరిజనుల ఇండ్ల స్థలాలు మంజూరుచేయుటలో అంతులేని జాప్యం జరుగుచున్న విషయం చర్చించుటకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes, etc. by Rs. 100

(హరిజనులకు ఇండ్లస్థలాలు కేటాయించుటలో వారుకోరిన పర్సెంటేజరు వారికి అందుబాటులోవున్న ప్రదేశాలుకాక ఎటూ వీలుకాని ప్రదేశములను పేరుకు కేటాయించి ఆవరణలో ఇండ్లు కట్టుకో వీలుకాకుండా చేస్తున్న విషయం చర్చించుటకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(వెనుకబడ్డ తరగతుల విద్యార్థుల హాస్టల్స్కు డబ్బు యిప్పించుటలో అలస్యం జరిగి మేనేజర్ల దయాచాక్షిణ్యాలకు విద్యార్థులను వదలివేసి పద్ధతి మార్చుకోనందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(వెనుకబడ్డ తరగతుల విద్యార్థులకు హాస్టల్స్లో ధరలు పెరిగిన దృష్ట్యా నెలకు రు. 15 లను రు. 25 లకు పెంచకపోవుటను గురించి చర్చించుటకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(హరిజనుల మంచినీటి, బావులు మునగాల పరగణాలో సంవత్సరముల తరబడిగా పరిష్కరించకపోవుటను గురించి.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(హరిజనుల, వెనుకబడ్డ తరగతుల ఇండ్ల స్థలాలు మంచినీళ్ళ బావులు ఒక కార్యక్రమంగా ప్రభుత్వమే బాధ్యత తీసుకొని ఒక సంవత్సరములో పరిష్కరించుకోకపోవడమును గురించి.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(హరిజనులకు యిండ్లు కట్టుకొనుటకు ఆర్థిక సహాయం అందించుటలో ఏమాత్రము శ్రద్ధ తీసుకోకపోవడమునుగురించి చర్చించుటకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 10

(అంబాడి ప్రజలకు ఇండ్ల స్థలాలు, ఇండ్లు కట్టుకొనుటకు ఒక పాలసీ,
తోడ్పాటు యివ్వబానుకోకపోవడమునుగురించి చర్చించుటకు.)

The motions were negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 10

(అమ్మం జిల్లాలోని హరిజనులు తమకు ఇండ్ల స్థలములు కావలయును
దరఖాస్తులు పెట్టుకొని నాలుగోవంతు డబ్బు ప్రభుత్వానికి చెల్లించి కొన్ని
సంవత్సరములు గడచినను వారికి ఇండ్ల స్థలములు ఇవ్వవలదు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 10

(అమ్మం తాలూకాలోని హరిజనులు తమ బావులను మరమ్మత్తు
చేయవలసిందిగా అనేకసార్లు అనేక గ్రామాలవారు దరఖాస్తులు పెట్టుకున్నారు.
అట్టి దరఖాస్తులు కొన్ని సంవత్సరములుగా మంజూరు ఇవ్వక బావ్యము చేయు
చున్నందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(టి. బి. వ్యాధులు గల హరిజనులకు ప్రభుత్వం చేయు మందులు సహాయం
ప్రస్తుతం రు. 100 లు ఉన్నందున అట్టి సహాయం రు. 200 లకు పెంచమని టి. బి.
వ్యాధులుగల హరిజనులు మొరపెట్టుకున్నను ప్రభుత్వం యొక్క సహాయం
రు. 100 నుండి 200 లకు పెంచనందులకు, అట్లాగే టి. బి. వ్యాధిగల వెనుకబడ్డ
కులాలకు గూడ సహాయం నిమిత్తము రు. 100 ల నుండి రు. 200 లకు
పెంచమని కోరిననూ పెంచనందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(త్రైబుల్స్ అంబాడివారికి ప్రభుత్వంచేయు సహాయం ఒక జత ఎడ్లు
కలదు. ఇట్టి సహాయం ప్రభుత్వం హరిజనులకు కూడా కల్పించలేకపోయినం
దులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for
Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(హరిజనులైన చేతివృత్తులవారికి మరియు నెనుకబడ్డ కులాలవారికి ప్రభుత్వంచేయు పనిముట్లు సహాయంకొరకు ప్రజలు దరఖాస్తులు పెట్టుకొని కొన్ని సంవత్సరములు గడచిపోవుచున్నప్పటికి ప్రభుత్వం మంజూరి ఇచ్చుట యందు జాప్యము చేయుచున్నందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(ప్రతిజిల్లా ఒక్కంటికి యిస్తున్నటువంటి హాకేషన్ ఎయిడ్ హరిజనులకు రు. 100 లు మాత్రమే వున్నందున అట్టి 100 ను 300 కు పెంచవలసినదిగా అర్థించినను ప్రభుత్వం మన్నించలేనందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(తెలంగాణాలో రాష్ట్రం మొత్తంలోగల మునిసిపల్ కార్మికులకు యంతవరకు జీతాలు పెంచనందుకు మరియు వారికి ఫించను యివ్వనందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes etc. by Rs. 100

(ఖమ్మం తాలూకాలో హరిజనులు తమ ఇండ్లకు కప్పులకు మరియు కలప, పెంకు సహాయముకొరకు దరఖాస్తులు పెట్టుకొన్నను అట్టి దరఖాస్తులను సంవత్సరములతరబడి మంజూరి చేయుటలేనందులకు.)

The motions were negatived.

Mr. Speaker : The question is :

To reduce the allotment of Rs. 2,88,11,300 for Welfare of Scheduled Tribes, Castes, etc. by Rs. 100

(The failure of Government to allocate house sites to Datti Rajeru, Meraka Mudidam, Billalavalasa, Gotninda villages in Srikakulam district and help to construct houses thereon.)

The motion was negatived.

Mr. Speaker : The question is :

That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 2,88,11,300. under Demand XXVI Welfare of Scheduled Tribes, Castes, etc.

The motion was adopted and the grant made.

*శ్రీ రాజాసాగి సూర్యనారాయణరాజు (నరసపట్నం-జనకర్) : అధ్యక్షా, ఒక చిన్న మనవి. P. W. D. Demand న్నూ, Electricity Demand న్నూ రెండింటినీ వేరువేరుగా చెట్టితే, వాటిమీద మేము వేరువేరుగా మాట్లాడడానికి అవకాశము ఉండదు గనుక, ఈ Demands ను రెండింటినీ కలిపి మాకు మాట్లాడటానికి అవకాశము యిస్తే కాగా ఉంటుందని అనుకుంటున్నాను. అవిధముగ చేయటానికి ఆలోచిస్తారా ?

మిస్టర్ స్పీకర్ : Electricity Demand వేరే వస్తుంది.

శ్రీ రాజాసాగి సూర్యనారాయణరాజు : అయితే మాకు మాట్లాడటానికి మైముమోతము చాలినంత ఇవ్వడము అవసరమున్నది గనుక నాకు రెండింటి మీదను chance యివ్వాలని కోరుతున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : ఏమో ఆ సంగతిని గురించి నేను యిప్పుడేమీ చెప్పలేను.

DEMAND No. IX—Irrigation—Rs. 2,14,40,300

**DEMAND No. XXXIX — Capital Outlay on Irrigation
Rs. 7,71,92,700**

**DEMAND No. XLIII—Capital Outlay on Multi-purpose
River Schemes Rs. 7,00,90,300**

Minister for Irrigation (Sri J.V. Narasinga Rao) :
Mr. Speaker Sir, on the recommendation of the Governor, I beg to move:

“That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 2,14,40,300 under Demand No. IX - Irrigation.”

“That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 7,71,92,700 under Demand No. XXXIX - Capital Outlay on Irrigation.”

“That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 7,00,90,300 under Demand No. XLIII - Capital Outlay on Multi-purpose River Schemes.”

Mr. Speaker : Motions moved.

శ్రీ జి. వి. నరసింగరావు : అధ్యక్షా, “డిమాండు నెం. 9 నీటిపారుదల” క్రింద రూ. 2,14,40,300, (రూ. 21440 లక్షలు) కు మించని మొత్తమును, “డిమాండు నెం. 89 నీటిపారుదలపై పెట్టుబడిలు” క్రింద రూ. 7,71,92,700, (రూ. 771.92 లక్షలు) కు మించని మొత్తమును,

“డిమాండు నెం. 48 బహుప్రయోజనకర నీటి సభకముల” క్రింద రూ. 7,00,90,300, (రూ. 700.9 లక్షల)కు మించని మొత్తమును సభవారు మంజూరు చేయవలసినదిగా ప్రతిపాదించుచున్నాను.

2. అధ్యక్షా, ఈ అవకాశమును పురస్కరించుకొని, ఇంతవరకు ఈ రంగములో సాధించిన ప్రగతిని భవిష్యత్తులో నిర్వహించుటకు తలపెట్టిన కార్యక్రమమును గురించి సంగ్రహముగా తెలుపగోరుచున్నాను.

3. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాజ్యము పెక్కునదులతో కూడుకొన్నది, నీటిపారుదల సౌకర్యములను పెంపొందించుటకు ఆహారోత్పత్తిని అధికము చేయుటకు ఈ రాజ్యములో అనేక అవకాశములున్నవి. గోదావరి, కృష్ణ, పెన్నా, మంజీర నదులపైగల అనకట్టల మూలమున ప్రస్తుతము కలుగుచున్న నీటిపారుదల సౌకర్యములతోకాటు మన రాజ్యమందలి జలసంపదను గరిష్ట పరిమితివరకు వినియోగపరచుకొనుటకు అవసరమైన చర్యలు తీసుకోబడినవి. అందువలననే పెద్దతరహా, మధ్యతరహా, చిన్నతరహాలకు చెందిన అనేక పథకములు ప్రథమ ద్వితీయ పంచవర్ష ప్రణాళికలతో చేర్చబడినవి. నేటికీ కూడ మన రాజ్యములో ఆధిక భాగమునందు నీటిపారుదల సౌకర్యములు లోపించియున్నవి. రాయల సీమలోని తుంగభద్ర ఎగువ కాలువ పథకములు, గోదావరినదిపై పోచంపాడు ప్రాజెక్టు, శ్రీకాకుళం జిల్లాలోని వంశధార ప్రాజెక్టు ఈ మూడు పెద్దతరహా ప్రాజెక్టులవలన నీటిపారుదల సౌకర్యములు పెంపొందగలవు. ఇంకేగాక కృష్ణా నదిపై సిద్దేశ్వరం లేక శ్రీకైలం, పులిచింతల ప్రాజెక్టులు, పెన్నానదిమీద సోమశిల ప్రాజెక్టు, గోదావరి నదిమీద ఈపూరు, పోలవరం, ఇచ్చంపల్లి ప్రాజెక్టులు నీటి నిర్మాణము ప్రారంభించి పూర్తి కావించబడుటతో మన రాజ్యములోని నీటిపారుదల సౌకర్యములలోను విద్యుచ్ఛక్తిలోను సుసంపన్నము కాగలదు. వీటి అన్నింటికీఫోడు నాగార్జునసాగరు ప్రాజెక్టు నిర్మాణము ఇది వరకే ప్రారంభమై, చురుకుగా సాగుచున్నది. ఇప్పటివరకు రూపొందించబడిన చెండు పంచవర్ష ప్రణాళికలలోను, నీటిపారుదల ప్రాజెక్టులకు అత్యధిక ప్రాముఖ్యతీయబడినది. ప్రస్తుతము రూపొందించబడుచున్న తృతీయ పంచవర్ష ప్రణాళికలోకూడ నీటిపారుదల ప్రాజెక్టులకు ఇట్టి స్థానమే నమకూరవచ్చును.

4. ద్వితీయ పంచవర్ష ప్రణాళిక ప్రారంభమగునాటికి ఆంధ్రప్రాంత మందు 48.48 లక్షల ఎకరములను, తెలంగాణా ప్రాంతములో 17.28 లక్షల ఎకరములను నీటిపారుదలక్రింద ఉన్నవి. 1956-57, 57-58 సంవత్సరములలో ఆంధ్రప్రాంతమందు 2.97 లక్షల ఎకరములకు, తెలంగాణా ప్రాంత మందు 0.74 లక్షల ఎకరములను నీటిపారుదల క్రిందకు తీసికొనిరాబడినవి. నీటిపారుదల సౌకర్యములను త్వరితగతినీ అభివృద్ధిచేయు నిమిత్తము, మాగాణి భూముల విషయమున 25 ఎకరముల పరిమితుల మేరకు ప్రభుత్వ బద్ధుతో

పంటతోదెలను field channels ను శ్రవ్యుటకును, ప్రభుత్వము మంజూరు చేసినది.

5. ఈ రాజ్యముయొక్క ద్వితీయ పంచవర్ష ప్రణాళికలో నాగార్జున సాగరు ప్రాజెక్టుకు రూ. 32.30 కోట్లు కాకుండా, పెద్దతరహా, మధ్యతరహా ప్రాజెక్టుల నిమిత్తము రూ. 1634.00 లక్షల మొత్తము కేటాయించబడినది. ఈ సంవత్సరము ప్రాజెక్టుల నిర్మాణము శీఘ్రగతితో సాగుచుండుటచేత పెద్ద తరహా, మధ్యతరహా ప్రాజెక్టుల నిమిత్తము ద్వితీయ ప్రణాళికలో మొత్తము కేటాయింపు రూ. 1987.22 లక్షలకు (ఆంధ్రకు రూ. 1423.85 లక్షలు, తెలంగాణకు రూ. 563.37 లక్షలు) పెంచబడినది. ప్రణాళికలో వ్యవసాయ రంగముక్రింద చిన్న తరహా నీటిపారుదల పథకములకుగాను ఆంధ్రప్రాంతము నకు రూ. 242.90 లక్షలు, తెలంగాణా ప్రాంతమునకు రూ. 202.02 లక్షలు కేటాయించబడినవి. తెలంగాణా ప్రాంతము కేటాయింపు ఇటీవల రూ. 251.02 లక్షలకు పెంచబడినది.

6. 1959-60 సంవత్సరమునకు రాజ్యముయొక్క వార్షిక ప్రణాళిక మొత్తము రూ. 42.03 కోట్లు. దీనిలో నీటిపారుదల కార్యములకు రూ. 807.89 లక్షలు కేటాయించబడినవి. ఈ కేటాయింపులో పెద్దతరహా పథకములకు రూ. 235.14 లక్షలు, మధ్యతరహా పథకములకు రూ. 212.55 లక్షలు, చిన్నతరహా పథకములకు రూ. 100 లక్షలు వినియోగింపబడును. ఆంధ్ర ప్రాంతము విషయములో పెద్దతరహా పథకములకు రూ. 113.64 లక్షలు, మధ్యతరహా పథకములకు రూ. 128.83 లక్షలు, చిన్నతరహా పథకములకు రూ. 50.00 లక్షలు కేటాయించబడినది. అదే విధముగా తెలంగాణా ప్రాంతము విషయములో పెద్దతరహా పథకములకు రూ. 181.50 లక్షలు, మధ్యతరహా పథకములకు రూ. 83.72 లక్షలు, చిన్నతరహా పథకములకు రూ. 50.00 లక్షలు కేటాయించబడినవి.

7. ఆంధ్ర ప్రాంతములోని పెద్దతరహా పథకములలో తుంగభద్ర దిగువ కాలువ, కొంపేరు మురుగునీటిపారుదల పథకములు పూర్తి అయినవి. అవి ఉపయోగములోనికి తీసికొనిరాబడినవి. కృష్ణా బ్యారేజీ నిర్మాణము పూర్తి అయినది. దానికి తలుపులు మాత్రము బిగించవలసి యున్నది. రోడ్డు వంతెనలు ప్రజలు ఇప్పటికే ఉపయోగించు చున్నారు. అవసరమైనంతగా ఉక్కు సరఫరా కాకపోవుటవలన ఈ ప్రాజెక్టుకు ఇంకను కొన్ని ఇతర మధ్యతరహా ప్రాజెక్టులకును కావలసిన తలుపులను తయారుచేయు పని ఆగిపోయినది. ఈ విషయము ఈ ప్రభుత్వముచారు భారత ప్రభుత్వమునకు తెలియ పరచిరి. తత్ఫలితముగా 887 టన్నుల ఉక్కు అందజేయబడినది. మిగిలిన 500 టన్నుల ఉక్కు కూడ

త్వరలో అందగలదని భావింపబడుచున్నది. కృష్ణా జ్యోతిషానికి మొత్తము 70 తలుపులు అవసరము. వీటిలో ఇప్పటికే తయారు చేయబడియున్న 50 తలుపులను బిగించువని జరుగుచున్నది. మిగిలిన తలుపులు 1959 డిసెంబరు లోపుగా తయారు చేయబడి బిగింపబడగలవని ఆశింపబడుచున్నది. అయితే ఎందుకు ఇంకను రావలసిన ఉక్కు సకాలములో అందుట ముఖ్యము. ఈ ప్రాజెక్టుకు సంబంధించిన స్థానికీకరణ పథకముల క్రింద అదనముగా 10,000 ఎకరముల ఆయకట్టు ఇదివరకే ఏర్పాటు చేయబడినది. భైరవానితిప్ప ప్రాజెక్టుయొక్క పనిలో అధికభాగము పూర్తి అయినది. దీనినుండి నీరు సాగుదల నిమిత్తము ఇదివరకే వదలిపెట్టబడినది. ఈ ప్రాజెక్టు 1960 జూన్ మాసమునకు అన్ని విధములా పూర్తి చేయబడగలదని భావింపబడుచున్నది. ఎగువ పెన్నార్ ప్రాజెక్టు నిర్మాణము అన్నివిధములా పూర్తి అయినది. దీనినుండి నీరుసాగుదల నిమిత్తము వదలి పెట్టుటకూడ జరిగినది. ఈ ప్రాజెక్టువలన అనంతపురము చెరువునకు దాదాపు 2,000 ఎకరములకు నీటి సరఫరా జరిగినది. రాళ్లపాడు ప్రాజెక్టుకూడ అన్నివిధములా పూర్తి అయినది. దీనినుండి నీరు 2-10-58 వ తేదీన వదిలి పెట్టబడినది. రాబోవుపంట తరుణములో దాదాపు 5,000 ఎకరములకు నీటిపారుదల సౌకర్యము కలుగచేయవలెనని సంకల్పింపబడినది.

8. తుంగభద్రా ఎగువ కాలువ ప్రాజెక్టుకు, వంశధారా ప్రాజెక్టు అనునవి ఆంధ్రప్రాంతమువారు ద్వితీయ ప్రణాళికలో చేర్చబడిన రెండు పెద్ద తరహా ప్రాజెక్టులు. భారత ప్రభుత్వమువారు తుంగభద్రా ఎగువ కాలువ ప్రాజెక్టు నంతను తాము ఆమోదించమని తెలియజేసినారు. దాని నిర్మాణమును రెండు దశలలో నిర్వహింపవచ్చునని వారు సూచించిరి. మొదటి దశకుగాను రూ. 18.00 కోట్ల అంచనా భారత ప్రభుత్వమువారి పరిశీలనలో నున్నది. దీని ప్రకారము మైసూరులో 68,000 ఎకరముల ఆయకట్టు ఆంధ్రలో 1,18,000 ఎకరముల ఆయకట్టు ఏర్పడగలదు. లాంఛన పూర్వ మైన మంజూరు కావలసియుండగా దీని నిర్మాణము ప్రారంభింపబడినది. 1957-58 సంవత్సరాంతమునకు దీనిపై రూ. 21-92 లక్షల మొత్తము ఖర్చు అయినది. ఈ సంవత్సరము దీనిపై ఆంధ్రలో రూ. 18 లక్షలు తుంగభద్రా బోర్డువారికి 1 లక్ష 10 వేల రూపాయలు ఖర్చుపెట్టబడుచున్నవి. ఎగువకాలువ యొక్క మధ్యపెన్నార్ రెగ్యులేటరు పని ప్రావంశింపబడినది. 1959-60 సంవత్సరములో ఈ పథకముపై రూ. 56.27 లక్షలు ఖర్చు చేయుటకు ఉద్దేశింపబడినది. వంశధారా ప్రాజెక్టు విషయములో, గోదావరి వద్ద ప్రత్యామ్నాయ స్థలమును గురించి పరిశీలనలు పూర్తి అయినవి. ప్రస్తుతము భారత ప్రభుత్వము వారి విషయమును గురించి అలోచించుచున్నారు.

9. నాగార్జునసాగరు ప్రాజెక్టు : అనకట్ట, కాలువలతో కలుపుకొని నాగార్జునసాగరు ప్రాజెక్టుకు రూ. 86.57 కోట్లు ఖర్చు అగునని ప్రారంభ మున అంచనా వేయబడినది. అయితే ఉక్కు సిమెంటు మొదలైన కంట్రిబ్యూషన్లు వస్తువుల ధరలు పెరిగినందువల్ల, రూ. 6.17 కోట్లు అధికముగా ఖర్చు కాగలదని అంచనా వేయబడినది. రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో రూ. 32.30 కోట్లు మొత్తము కేటాయించబడింది. సుమారు రూ. 18 కోట్లు ఇంతవరకు ఖర్చు చేయబడినది. 1958-59 వ సంవత్సరపు బడ్జెటులో రూ. 7 కోట్లు మాత్రమే కేటాయించబడినప్పటికిని ఖర్చును తగ్గించకుండా పని కొనసాగించు నిమిత్తము లక్షణముగా రూ. 150 లక్షలు కేటాయించుటకు నిశ్చయించబడినది.

ఈ ప్రాజెక్టు కొరకు ఏర్పరుపబడిన వ్యవస్థ ఇంతకంటే భారీ కార్యక్రమమును సయితము నిర్వహించుటకు సమర్థమైనది. చాలినంతగా నిధులు సమకూర్చబడినచో, 1964 జూన్ మాసమునాటికే ఈ ప్రాజెక్టునుండి నీరు వడలుటకు వీలగును. 1966-67 నాటికి కాలువలన్నింటి నిర్మాణము పూర్తి కాగలదు.

ఈ ప్రాజెక్టుకు సంబంధించిన మూడు విభాగములలోను - అనగా అనకట్ట కుడికాలువ, ఎడమకాలువ పని చురుకుగా సాగుచున్నది. అనకట్ట నిర్మాణమునకు దినము ఒకటికి 25,000 మంది పనివారును కాలువల త్రవ్వకమునకు 30,000 మంది పనివారును నియమించబడినారు. తెలంగాణాలోని పెద్దతరహా నీటిపారుదల ప్రాజెక్టులు రెండు గలవు. అవి రాజోలిబండ, కడం ప్రాజెక్టులు. ఇవి మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళికలో నిర్వహించబడకుండా మిగిలిపోయిన పథకములు. రాజోలిబండ మళ్ళింపు పథకము నిమిత్తము 1958-59 లో రూ. 41.00 లక్షలును 1959-60 లో రూ. 98.00 లక్షలును వ్యయపరచుటకు ఉద్దేశించబడినది. రాజోలిబండ కాలువ ఎగువన 88 వ మైలు వరకు జూన్ 1958 నుండి నీరు వడలిపెట్టుట ఆరగినది. దిగువన 64 వ మైలు వరకు పని చురుకుగా సాగుచున్నది. జూన్ 1959 లో 51 వ మైలు వరకు నీరు వడులుటకు ఉద్దేశించబడినది. 1960 జూన్ కు ముందే అంతయు పూర్తి కాగలదని భావించబడుచున్నది. ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని అనకట్టకు సంబంధించిన మిగతావి మైసూరు ప్రభుత్వమువారు పూర్తిచేయుటకు వీలుపడదని తెలియజేసినందున ఈ రాష్ట్రముయొక్క పల్లికూడర్కు శాఖవారే అవి నిర్వహించుచున్నారు. 1959 జూన్ నాటికి పూర్తికాగలదని భావించబడుచున్నది.

11. కడం ప్రాజెక్టు : కడం డాము దెబ్బతినుటకు గల కారణములను పరిశీలించుటకు దాని సుసర్వ నిర్మాణము గురించి ప్రభుత్వము వారికి సహాయ

లను చేయుటకును, ప్రభుత్వమువారు ఒక సంఘమును నియమించిన విషయము సభ్యులకు విదితమే.

ఈ సంఘమువారి సిపారసుల ప్రకారము ఈ డామును పునర్నిర్మించుటకు రూ. 160 లక్షలకు అంచనా తయారు చేయబడినది. అంచనాను మంజూరుచేయుచు ఉత్తరువులు జారీ చేయబడుచున్నవి.

మొదటి ప్రణాళికలో రూ. 5 కోట్లు కేంద్ర సహాయములో కొరత ప్రాంతములలో శాశ్వతమైన అభివృద్ధి కార్యక్రమము నిర్వహించు పథకము క్రింద ఆంధ్రప్రాంతములో ప్రారంభింపబడిన 17 మధ్యతరహా ప్రాజెక్టులలో 7 ప్రాజెక్టులు పూర్తి అయినవి. అవేవనగా నక్కలగండి, పాలేరు, ఉప్పలూరు దిగువ, ఆనకట్ట విద్యారణ్యస్వామి చెరువు, బండకట్టు పునర్నిర్మాణము, గంభీరముగడ్డ రిజర్వాయరు, సిద్ధలగండి ప్రాజెక్టులు, దిగువ సీగిలేరు, పింఛ, చెన్నరాయస్వామి గుడి ప్రాజెక్టుల విషయములో మిగిలిపోయినవని తలుపులు అమర్చుట మాత్రమే. అదికూడ పూర్తికానున్నది. ఈ సంవత్సరమునకై ఉద్దేశింపబడిన ఆయకట్టులో కొంత భాగమునకు అప్పడె పింఛ, చెన్నరాయస్వామి గుడి ప్రాజెక్టులనుండి నీరు వదలిపెట్టబడినది. కర్నూలు, కడప కాలువ అభివృద్ధి పనులు చాలవరకు పూర్తి అయినవి. అభివృద్ధులు జరుపుటలో ఆశించినట్లు ఈ కాలువ ద్వారా ఇప్పటి వరకు ఎక్కువ నీరు ప్రవహించుచున్నది. రెండు లక్షల ఎకరముల అదనపు ఆయకట్టుకు నీటిపారుదల సౌకర్యములు కలిగింపవలెనన్నచో 75 వ మైలుకు దిగువ ప్రధాన కాలువకు అభివృద్ధిపనులు జేయుటకు పిల్లకాల్యలు శ్రవ్యుటకు కాలువల పునర్నిర్మాణము అవసరము. దాదాపు నాలుగు సంవత్సరముల కాలములోగా మూడు దశలలో ఈ పనులు కొనసాగించబడుటకు పని 1958 మేలో ప్రారంభింపబడినది. 1961-62 సంవత్సరము నాటికి పూర్తి కాగలదని భావించబడుచున్నది. 1959-60 లో ఒక కోటి రూపాయల మొత్తమును వ్యయపరచుటకు ప్రతిపాదించబడినది. మిగతా పథకములన్నియు అనగా నాగవల్లి కుడికాలువ, వేగవతి ఆనకట్ట పథకము సీతానగరము ఆనకట్ట, మల్లిమడుగు కాళంగి రిజర్వాయరు 1959 జూన్ మాసము పూర్తి కాగలవని భావించబడుచున్నది. నారాయణపురము ఆనకట్ట 1960 జూన్ కు ముందే పూర్తి అగును.

13. తెలంగాణాలోని బికాయి పడిన ఐదు మధ్యతరహా పథకములలో కోబిలసాగరు భీమునిపల్లె ప్రాజెక్టులు పూర్తి అయినవి. వాటి క్రింద నీటి పారుదల ప్రారంభించబడినది. నల్లసాగరు ప్రాజెక్టు పని జరుగుతున్నది. 1959 జూన్ లో దీనినుండి నీరు సాగుకు అందజేయబడును. అదనపు స్పిల్ వే ఏర్పాట్లను జేయుటకు మూసి ప్రాజెక్టు నది గర్భమున పని చురుకుగా సాగుచున్నది.

1959,60 తాబీ తరుణములో కనీసము 20,000 ఎకరముల సాగుకు నీరు వదలివెట్టబడుటకు ఆశించబడుచున్నది. ఈ మధ్య సంభవించిన అధిక వర్షమును బట్టి అంచనా వేయబడిన 4 లక్షల క్యూసెక్కుల వరదనీటిని నిలిపియుంచుకొనుటకు అనువుగా మూసీ ప్రాజెక్టు నమూనాను మార్చవలసినవచ్చినది. సుమారు రూ. 215 లక్షల ఖర్చుతో కూడిన ఈ క్రొత్త ప్రతిపాదనవలన నీటి నిల్వ అధికము అగుననియు, అదముగా 3,750 ఎకరముల రెండవ పంటకు 10,800 ఎకరముల వచ్చి ఎరువు వైరులకును నీటిపారుదల సౌకర్యము లభించగలదనియు భావించబడినది. నమోనాలు మార్పుటవల్లను పని ఎక్కువ అయినందువల్లను ప్రాజెక్టు నిర్వహణ కార్యక్రమము కొంత కుంటుపడినది. అది జూన్ 1960 నాటికి పూర్తి కాగలదని భావించబడుచున్నది.

సీరాల ప్రాజెక్టు పని త్వరితగతిని సాగుచున్నది. ఉద్దేశించబడిన క్రొత్త ఆయకట్టులోని కొంత భాగము 1959-60 ఆబీ తరుణములోగా ఉపయోగము లోనికి తీసికొనిరాబడగలదు.

14—ఆంధ్ర ప్రాంతమునకు రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలములో నిర్మించుటకు ప్రతిపాదించబడిన మధ్య తరహా క్రొత్త ప్రాజెక్టులలో మార్పు గోదావరి జిల్లాలోని తొట్టిగడ్డ పంపింగు పథకము, నెల్లూరు జిల్లాలోని పాలేరు—బ్రీటగుంట సరఫరా కాలువ శ్రవ్యకము, శ్రీకాకుళం జిల్లాలోని వైడిగం ప్రాజెక్టు, కర్నూలుజిల్లాలోని జుర్రేరు రిజర్వాయరు పథకము ఇది వరకే మంజూరు చేయబడినవి. 1959-60 సంవత్సరములో వీటి అమలుచురుకుగా సాగగలవు.

15. తెలంగాణా ప్రాంతములో హైదరాబాదు జిల్లాలోని జడ్ పల్లి, లక్నాపూరు ప్రాజెక్టులకు, అదిలాబాదు జిల్లాలోని స్వర్ణ ప్రాజెక్టుకు ఇదివరకే మంజూరు చేయబడినది. జడ్ పల్లి, స్వర్ణ ప్రాజెక్టులు పని ఇటీవలనే ప్రారంభింపబడినది. వరంగల్లు జిల్లాలోని సాలివాగు ప్రాజెక్టు గురించి ప్రభుత్వమువారు పరిశీలించుచున్నారు. నిజామాబాదు జిల్లాలోని రామడుగు మహబూబనగరం జిల్లాలోని లక్ష్మీసాగరు మొదలైన ఇతర మధ్యతరహా క్రొత్త ప్రాజెక్టులకు సంబంధించిన సాంకేతిక విషయములు పరిశీలనలో నున్నవి. 1959-60 లో క్రొత్త ప్రాజెక్టులకు రూ. 5 లక్షలు మొత్తము కేటాయించబడినది.

16. చిన్నతరహా నీటిపారుదల పథకములు : నీటిపారుదల కార్యక్రమములో చిన్నతరహా నీటిపారుదల పనులు ప్రధానస్థానమును వహించుచున్నవి. ఆంధ్ర ప్రాంతములో రెండవ ప్రణాళికా కాలములోరకు రూ. 242.90 లక్షలు మొత్తం కేటాయించబడినది. ఈ మొత్తంలో మూడో ఐదీను ప్రదేశములలోని చెరువులను బాగుచేయడం నిమిత్తం రూ. 70 లక్షలు చిన్నతరహా నీటిపారుదల పనులకు ఉద్దేశించబడినది. తెలంగాణా ప్రాంతములోని గండుపడిన చెరువుల

పునరుద్ధరణకును చిన్నతరహా నీటిపారుదల పథకములకును రూ. 201.2 లక్షలు కేటాయింపబడియుండెను. ఈ కేటాయింపులో ఇంకను రూ. 50 లక్షలు చేర్చబడినవి. ఆంధ్రప్రదేశ్ మంతటికిని మొత్తం కేటాయింపు రూ. 493.92 లక్షలు అగును. మొదటి రెండు సంవత్సరముల కాలములో రూ. 87.14 లక్షలు మాత్రమే వ్యయముచేయుట జరిగినది.

పల్లికువర్క్సు శాఖకింద చిన్నతరహా నీటిపారుదల పథకముల కొరకై 1958-59 సంవత్సరమునకు రు. 84.05 లక్షల మొత్తము కేటాయించబడినది. పథకముల అమలు చురుకుగా సాగుచున్నది. ప్రస్తుతం సంవత్సరమునకు చిన్నతరహా నీటిపారుదల పథకములకొరకై పెట్టుబడి ఖర్చు రు. 117.34 లక్షలవరకు అనగా ప్రణాళిక యొక్క మొదటి రెండు సంవత్సరముల కాలములో అయిన ఖర్చుకు సుమారు $1\frac{1}{2}$ రెట్లు హెచ్చు కాగలదు. 1959-60 సంవత్సరమునకు ఆంధ్ర తెలంగాణా ప్రాంతములకు చెరియొక ఏబదిలక్షలు చొప్పున రు. 100.00 లక్షలు మొత్తము కేటాయింపబడినది. చిన్నతరహా నీటి పారుదల పథకముల కొరకై రాబోవు సంవత్సరములో భారత ప్రభుత్వము వారు ఉదారముగా ద్రవ్యసహాయము జేయగలరని మేము ఆశించుచున్నాము. పూర్వముకంటె మిక్కిలి విస్తృతమైన కార్యక్రమమును నిర్వహించుటకు ఈ శాఖకు తగినస్థాయి కుదిరినది. సాధ్యమైన సందర్భములందెల్లను సంబంధించిన ఆయకట్టు దారులకు భారత సేవకనమాజ్ వారికిని యితర వర్తకసంఘములకు పనులు అప్పగింపబడుచున్నవి.

18. వరద నివారణ పథకములు : ఆంధ్ర ప్రాంతముకొరకు వరద నివారణ పథకములకై మూడుకోట్ల రూపాయలు మొత్తము కేటాయింపబడినది. ఇది రాజ్యప్రణాళిక లోనిదికాదు. ఇది కేంద్రప్రణాళికలో భాగమే. ఈ పథకముకొసము భారత ప్రభుత్వమువారికి రుణములు ఈయబడుచున్నవి. 1956-57, 58-59 సంవత్సరములలో వరుసగా రు. 13.00 లక్షల రు. 29.00 లక్షల మొత్తము ఖర్చయినది. ఈ సంవత్సరమునకై బడ్జెట్టులో కేటాయింపబడినది. 51.00 లక్షల మొత్తము పూర్తిగా ఖర్చుకాగలదు. ఇట్లుపై పేర్కొనబడిన ప్రధానమైన వరదనివారణ పనుల విషయములో పనులు చురుకుగా కొనసాగుచున్నవి. అవేపంగా, తూర్పు తుంగభద్ర మురుగునీటికాలువకు అభివృద్ధి పనులు బుడమేరు వరదకట్టలు.

సీతావగరంనుండి వైకుంఠపురము వరకు వరదకట్ట, అనేక ఇతర చిన్న తరహా పథకములుకూడ చురుకుగా కొనసాగుచున్నవి. ఈ సంవత్సరము ఇంకను ఎక్కువ పథకములు లభించుటకై ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి.

1959-60 సంవత్సరములో ఒక కోటిరూపాయలు ఖర్చుపెట్టుటకు ఉద్దేశింపబడినది. ప్రతిపాదించబడిన పథకములలో కొన్ని నీటిపారుదల ప్రయోజనముతో కూడిన రిజర్వాయరు పథకములు. వాటిని అమలుపరచుటకుముందు భారత ప్రభుత్వమువారు వరదనివారణ కార్యక్రమముక్రింద అవి నిర్వహింపబడుటకు ఆమోదం యివ్వవలసి యున్నది. 1958 సెప్టెంబరు నెలలో జరిగిన విధముగా తెలంగాణాలో గోదావరినదిని అనుకొనిఉన్న కొన్నిప్రాంతములు వరదల మూలముగా దెబ్బతినుటకు అవకాశమున్నది. తగినవరద నివారక చర్యలు సూచించుటకుగాను ఒక సబ్ డివిజను తెలంగాణకై మంజూరు చేయబడినది.

19. 1958 సెప్టెంబరు నెలలో గోదావరికి తీవ్రమైన వరదలు వచ్చినవి. 1958 లో వచ్చిన తీవ్రమైన వరదల తర్వాత తిరిగి 1958 లో అట్లు సంభవించెను. ఆ వరదలవలన తూర్పు, పశ్చిమ గోదావరిజిల్లాలకు తీవ్రనష్టమువాటిల్లినది. అఖండ గోదావరి దాని పాయలయొక్కయు కట్టలను 1958 లో వచ్చిన వరదలవంటి వరదలనుకూడ తట్టుకొన గలుగుటకై బలపరచుటకును అభివృద్ధి పరచుటకును అంచనాలు తయారుచేయబడినవి. సాధ్యమైనంత త్వరలో సమలు ఆరంభం కాగలవు. 1958 అక్టోబరు నెలలో కర్నూలు, కడప, చిత్తూరు జిల్లాలలో పెద్దఎత్తున వరదలువచ్చి, నీటిపారుదల వనరులకు ప్రధానముగా చెరువులకు తీవ్రనష్టము వాటిల్లినది. క్రిందటి వర్షముతువులో విశాఖపట్టము శ్రీకాకుళము జిల్లాలలోకూడ పెద్ద ఎత్తున వరదలు వచ్చినవి. వాటి వలన నీటి పారుదల పథకములకు తీవ్రనష్టము కలిగినది. ఈ రెండు జిల్లాలలోను వరదలవలన దెబ్బ తిన్నవాటికి మరమ్మత్తులకొరకై సుమారు రు. 20.00 లక్షలు ఖర్చుకాగలవని అంచనా వేయబడినది. మరమ్మత్తులు ఇప్పటికే ఆరంభింపబడినవి. ఇందు నిమిత్తమై రెండు డివిజన్లు మంజూరు చేయబడినవి. ప్రస్తుతమున్న వరదకట్టల ఎత్తు పెంచుట, అవసరమైన ప్రదేశమునందెల్లను క్రొత్త వరద కట్టలను నిర్మించుటవంటి శాశ్వత వరద నివారక చర్యల విషయముకూడ పరిశీలించబడుచున్నది.

20. పూండిలో ఉన్న నీటిపారుదల పరిశోధనా కేంద్రములలో దవశేక్వరము అనకట్ట తలుపులు ఎత్తు 8 అడుగుల నుండి 6 అడుగులకు పెంచుటనుగూర్చి కొంత కాలముగా పరిశీలన సాగుచున్నది. ఈ తలుపులయొక్క ఎత్తు పెంచడంవల్ల ఫలితం నీటి ఒత్తిడి ఎలాఉంటుందో పరిశీలన చేయగా యేమీ పెద్ద నష్టం ఉండదని తేలినది. దవశేక్వరం దగ్గర "డ్రమ్ హైప్" తలుపులు పెట్టడం వమూపాల పరిశీలన జరిగింది. ఈ పరిశీలన జరిగిన తరువాత 2.72 కోట్లు ఖర్చుచేయు ఎస్టిమేట్లు తయారు చేయబడినవి. ఈ తలుపులు

ఏర్పాటు చేయుటవలన 1.1 లక్ష ఎకరాలు మొదటి పంటక్రింద అదనంగా 60 వేల ఎకరాలు రెండవ పంటక్రింద సాగు అగునని తలంచబడుచున్నది. ఈ పథకము రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో చేర్చబడినది. ఇది ఆదాయ దృష్ట్యా లాభదాయకమైనది. పూర్తి పరిశీలన చేయుట గురించి ప్రభుత్వము ఆలోచించుచున్నది. ఈ తలుపులు పెంచుటవలన అనకట్టకు ప్రమాదము వాటిల్లకుండా ఉండుటకు జాగ్రత్తగా పరిశీలనలు జరుపబడుచున్నవి. 59-60 బడ్జెట్టులో యీ పనికిగాను 100 రూపాయలు నామమాత్రముగా కేటాయించ బడినవి.

పోచంపాడు ప్రాజెక్టు: 1958 డిసెంబరులో పోచంపాడు ప్రాజెక్టు పరిశీలన పూర్తియైనది. ముసాయిదా సమోనాలు అంచనా సాంకేతిక పరిశీలన నిమిత్తమును కేంద్రజల విద్యుత్సంఘము వారికిని, వారము పదిదినములు అంతిమ ఆమోదము నిమిత్తము ప్రణాళికా సంఘము వారికిని పంపబడగలవు. పోచంపాడువద్ద విస్తృతమైన నీటి పారుదలకును విద్యుచ్ఛక్తి ఉత్పత్తికి అవకాశము గలదని పరిశీలనలో తేలినది. ఈ పథకము క్రింద ఒక మట్టి డాము నిర్మింపబడును. కొన్ని కాలువలు త్రవ్వబడును, వాటివలన సుమారు 20 లక్షల ఎకరముల భూమికి నీటిపారుదల సౌకర్యము కలుగును. మరియు 125,000 కిలోవాట్ల విద్యుచ్ఛక్తి ఉత్పన్నమగును. ఇటువై పేర్కొనబడిన ప్రయోజనములను సాధించు నిమిత్తమై ప్రస్తుతము ఒక యకరము ప్రాజెక్టుగా ఇచ్చట సుమారు రు. 15.25 కోట్లు వ్యయముతో నదీజలములతో కొంతభాగమును మాత్రమే ఉపయోగించుటకు ఉద్దేశింపబడినది. పథకమిది, దీనివలన (1) నిజామాబాదు, కరీంనగరం జిల్లాలలో 3,60,000 ఎకరములు సాగు క్రిందకు తెచ్చుట, (2) 20,000 కిలోవాట్ల విద్యుచ్ఛక్తి జనింపజేయుట సాధ్యమగును.

22. గొట్టపు బావులు : భూమి అడుగున ఉన్న నీటి వనరులను ఉపయోగించు నిమిత్తమై సాంకేతిక సహకార సహాయము క్రింద కోస్తా జిల్లాలలో భారత ప్రభుత్వమువారు పది గొట్టపు బావులు త్రవ్వించిరి. ఈ బావుల నిర్వహణ, పని అమలు కార్యక్రమములు రాష్ట్ర ప్రభుత్వము వారిచే స్వీకరింపబడినవి. ఈ బావుల నిర్మాణమునకై ఖర్చు మొదట భారత ప్రభుత్వము భరించినది. అది రాజ్య ప్రభుత్వమునకు ఈయబడిన దీర్ఘకాలిక ఋణముగా పరిగణింపబడెను. అనీటిని త్వరలో ఉపయోగములోనికి తెచ్చుటకై ఇంజనీర్లు ప్రతిపాదనలు రూపొందించుచున్నారు. శ్రీకాకుళము, విశాఖపట్నము జిల్లాలలో పథకములు శీఘ్రంగా జరిపించుటకై విశాఖపట్నం, వార్తేరు ప్రధాన కార్యవర్గములుగా ఒక క్రొత్త నర్మిలుస్థాపింపబడినది.

24. నీటిపారుదల - సమావేశములు : అన్ని జిల్లా కేంద్రములలోను స్థానిక ఎమ్. ఎల్. సి. లను, ఎమ్. పి. లను పెద్దరైతులను ఆహ్వానించి నీటి పారుదల సమావేశములు ఏర్పరుపబడినవి. ఈ సమావేశములకు ఎక్కువమంది హాజరగుచు వచ్చిరి. ఆ సమావేశములు స్థానిక నీటిపారుదల సమస్యలను, వెనువెంటనే కావలసిన నీటిపారుదల అవసరములు, జిల్లాలలో ఆయా పథకములకు రైతులు ఇచ్చుప్రాధాన్యతను బాగుగా అర్థము చేసికొనుటకు తోడ్పడినవి.

ప్రతి జిల్లాలోను జిల్లా నీటి పారుదల సలహాసంఘము స్థాపింపబడినది. ఈ సంఘములు చాలవరకు చక్కగా పనిచేయుచున్నవి.

25. మురుగునీటి కాల్వల పథకములు : ప్రస్తుతము డెబ్బా ప్రాంతములో గల చిన్నతరహా మురుగునీటి పారుదలకు సంబంధించిన కాల్వలు ఉపేక్షింపబడుచున్నవి. ఈ కాల్వలకు అభివృద్ధిపనులు జరుపు విషయములోను, వాటి నిర్వహణ విషయములోను ప్రత్యేక శ్రద్ధ చూపుటకును తలపెట్టబడినది. రైతులు కూడ వార్షిక విరాళములు ఇచ్చుటకు సమ్మతించినట్లు కొన్ని సమావేశములలో తెలియపరచినారు. ఈ విరాళముల మొత్తము మురుగునీటి కాల్వల సక్రమ నిర్వహణకొరకై ప్రత్యేకింపబడును. ఈ విరాళమును వసూలు చేయు పద్ధతినిగూర్చి పరిశీలించ బడుచున్నది.

కార్మికులు : జీతముపై నెలపుదినములు, ఎక్కువకాలము పనిచేసినందులకు బత్తెము, క్యాజుయ్యల్ లీవు, మొదలైన రూపములలో కార్మికులకు ఉదారముగా సౌకర్యములు కలుగజేయబడినవి. కార్మికులకు తగినంతగా సదుపాయములు సమకూర్చు విషయమై ప్రత్యేక శ్రద్ధ వహింపబడినది.

పూర్వరీతిగనే మన కార్యక్రమములనే ప్రగతిశీలముగ సమర్థనీయముగ కొనసాగింపగలమనియు విశ్వసించుచున్నాను. అట్లు కొనసాగించినచో శాశ్వతముగా తామనివారణ జరుగును. దిగుమతులు అవసరము లేకుండగనే సమృద్ధిగా ఆహారము లభింపగలదనియు గట్టి విశ్వాసము గలదు.

అధ్యక్షా, ఈ డిమాండును ప్రతిపాదించుచున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : కోత తీర్మానములు వచ్చినవి. మంత్రిగారి ప్రారంభోపన్యాసము ప్రతులను తెలుగులో సభ్యులకు అందజేస్తే బాగుంటుంది.

శ్రీ జె. వి. నర్సింగరావు : * ఇంగ్లీషు ప్రతులున్నాయి. వాటిని అందజేయవచ్చును. తెలుగు పేక్షాస్థాయిలు చేయవచ్చును.

శ్రీ కె. యల్. వరహిరహి : రేపు, ఎల్లండి దినపైచర్య జరుగమన్నది. కొంత రేపు ఉదయానికి తెలుగు ప్రతులు అందజేయవలెనని కోరుతున్నాను.

Dr. M. Chenna Reddy (Vikarabad-General) : The English Copies also may be given.

Mr. Speaker : There is no objection.

DEMAND No. IX—Irrigation—Rs. 2,14,40,300

Dr. M. Chenna Reddy : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(To discuss about the indifference and deliberate failure to take up Devanoor Project even after its inclusion in the Second Five Year Plan.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(To discuss about deliberate indifference towards Vamsadara Project in Srikakulam District.)

Mr. Speaker : Motions moved.

Sri G. Suryanarayana : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(శ్రీకాకుళముజిల్లా, ఇప్పటివరకు చెరువునుంచి వచ్చిన పడిగెడ్డకు, విజయ నగరం తాలూకా తాళావారి కిట్టలివద్ద అడ్డకట్టు కట్టినయెడల సుమారు 50 వేల ఎకరాలలో వరి పండువిషయం ప్రభుత్వం రృప్తికి తీసుకువచ్చుటకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(విజయనగరం తాలూకాలోను, సాలూరు తాలూకాలోను అడవి ఎకరాలు వరి పండుటకు చంపాపతి వదిలి అంద్రధరి, జగన్నాథపురంవద్ద డాం కట్టి విషయమై ప్రభుత్వం అశ్రద్ధ చూపుతున్నందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(వికాఖజిల్లాలో గండికొండ, కడకొండ నిర్మాణ కార్యక్రమం యీ బడ్జెటులో బేకప్ వడంలో విచారణ జరగజూచును.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(భీమునిపట్నం తాలూకా నడిపల్లి రైతులు కోపరేటిపు సొసైటీ ఇరిగేషను స్కీము మరామత్తుకు ప్రభుత్వం, ఆర్థిక సహాయము గురించి ప్రభుత్వ దృష్టికి తమకు రాగలందులకు.)

Mr. Speaker : Motions moved.

Sri Mohammad Tahseel : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(భద్రాచలం తాలూకా నల్లబెల్లి పెద్దచెరువుకు పంటకాలవలు తవ్వించుట ద్వారా రైతాంగమునకు నీటిపారుదల సౌకర్యము కలిగించక పోయినందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(తాటిపేరు కుడిరిజర్వాయరు నిర్మించుట ద్వారా కొన్ని జేల ఎకరాల భూమిని సాగుకు తేలేకపోయినందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(శబరి నదిపై ప్రాజెక్టు కట్టనందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(మొదయూరు, వేగ, చుక్కలేరు, సీతారామపురం రాళ్ళవాగు, మొదలైన వాగులకు చిన్న చిన్న డాములు కట్టుట ద్వారా యిరిగేషన్ సౌకర్యాలు కలిగించలేక పోయినందులకు.)

Mr. Speaker : Motions moved.

Sri K. Venkata Reddy : I am not moving my cut motions, Sir.

నేను కోత తీర్మానములు ప్రతిపాదించడము లేదు.

శ్రీ చిల్లలమట్టి వెంకటేశ్వర్లు : ప్రతి ఫడవా కోత తీర్మానముల నిర్దిష్టాతిని ప్రతిపాదించకపోవడం యేమి సాంప్రదాయము?

మిస్టర్ స్పీకర్ : దీని విషయమై ఆలోచించాము. కోత తీర్మానములను యివ్వడానికి సభ్యులకు అధికారం ఉంది. ఉపసంహరించుకోవచ్చును కూడా. కొంతమంది absent అవుతారు. సభ్యులు గైరుహాజరు కాకుండా మీరు గ్యారంటీ యిస్తారా? కొంత సభ్యుల హాజరంతటమును మనం అధికట్టుకూడదు.

Sri K. Ramachandra Reddy : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(రామన్న పేట తాలూకాలో ఆశ్రమం చెరువులోకి బిక్టరు నదినుండి కాల్వ తీయటానికి గ్రామప్రజలు డిపాజిట్ కట్టినప్పటికీ నేటివరకు ఏలాంటి చర్య తీసుకోవడంలేదు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(నల్లగొండ జిల్లా రామన్న పేట తాలూకాలో మోహూరు బిక్టరు నుండి అనకట్ట కట్టవలదు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(నల్లగొండ జిల్లా రామన్న పేట తాలూకాలో మాసాంపల్లిలో తెగిపోయిన చెరువు మరమ్మత్తు చేయుటకు సర్వే చేసికూడ పని ప్రారంభించవలదు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(రామన్న పేట తాలూకాలో భాగలింగము అనకట్టను ఎత్తు పెంచడం వెడల్పు చేసి క్రింది మల్లపల్లి, అర్పూరి వగైరా గ్రామానికి నీరు సప్లయ చేయవలదు.)

Mr. Speaker : Motions moved.

Sri G. Yellamanda Reddy : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు పూర్తి పథకము చెల్లారుజిల్లా మొట్టమొత్తం తన పోడిలి, కనిగిరి, ఉదయగిరి, కందుకూరు మొదలగు తాలూకాకు ఉపయోగపడు విధంగా రూ. 122 కోట్లు ఖర్చు అయ్యే పథకాన్ని ప్రభుత్వం తింగిళించవలదు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు నిర్మాణాన్ని త్వరగా పూర్తిచేయుటకు కావల్సిన మొత్తాన్ని రూ. 7 కోట్లకు మించకుండా మంజూరు చేయవలదు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు పనిచేయు కార్మికుల కోర్కెలను చెరవేర్చుకుండా ఆ కార్మికులు సమ్మెను చేపట్టవలసిన స్థితి కల్పించినందుకు.)

Mr. Speaker : Motions moved.

Sri Kakani Venkatratnam : I beg to move.

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(To discuss about the failure of the Government to take up the Budameru reservoir scheme in Krishna District ;

To impress upon the Government the urgent need to speed up the work relating to Diversion schemes and raising of bunds to Budameru.)

Mr. Speaker : Motion moved.

Sri T. Hygrivachary : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(To discuss about the failure of the Government in not providing adequate funds to commence Pochampadu project ;

To discuss about the 'Gandhi Ramaram Project' in Warangal District and for not allotting the amount in budget to begin the work.)

Mr. Speaker : Motion moved.

Sri G. Ramulu : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(మహారాష్ట్ర కాలుకాలోని అలువల ప్రాజెక్టు నిర్మింపజేయుకపోయినందువలన.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(మహారాష్ట్ర కాలుకాలోని శేవపట్టణమునకు ప్రాజెక్టు నిర్మింపజేయినందువలన.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(మంథన తాలూకాలో భానాపురం గ్రామ శివారులో గల శివస్థు
చెరువును మరమ్మత్తు చేయకపోయినందులకు.)

Mr. Speaker : Motions moved.

Sri Pillalamarri Venkateswarlu : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(To discuss the failure of the Government to
appoint Advisory Committee to go into the working of
every major project and tender advice on the issues
including non-technical matters.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(To discuss the failure of the Government to take
suitable measures to expedite the works of Nagarjuna-
sagar projects by prevailing upon the Government of
India to allot more funds.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(Failure of the Govt. to express dissatisfaction to
obtain sanction from Govt. of India to include Pocham-
padu Project in the Plan.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(To discuss the failure of the Government to
prevail upon the Government of India to include the
full scheme of Tungabhadra High Level Canal as origi-
nally designed in the Plan and to take steps to get suffi-
cient allotments for the early completion of the scheme.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(To discuss the failure of the Government to take
effective steps to finalise the scheme of Vamsadhara
Project.)

Mr. Speaker : Motions moved.

Sri Dodda Narasimha : Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(వేములూరు ప్రాజెక్టును కట్టుటలో అందులేని జాప్యం జరుగుచున్న విషయము గురించి.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(వేములూరు ప్రాజెక్టు కుడికాలవను స్కీమునుండి తొలగించిన విషయమును గురించి.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(నాగార్జున సాగర్ ప్రాజెక్టును రెండుదశలుగా నిర్మించుటకు అంగీకరించని విషయము చర్చించుటకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టును కేంద్ర ప్లానింగ్ బోర్డువారు తిలిష్టులో చేర్చిన విషయమును చర్చించుటకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(మూసినది ప్రాజెక్టు నిర్మాణములో అందులేని జాప్యం జరుగుచున్నపుటికి ప్రభుత్వం ఏమీ శ్రద్ధతీసుకొని జోన్యం కలిగించుకోకపోవటమును గురించి.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(తెలుపు అకుగులు తవలవగించి ఆయకట్టుకు నష్టం కలిగించుచున్న విషయమును చర్చించుటకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(మూసినది ప్రాజెక్టు పాపేరునదికి నిర్మాణమును అంగీకరించిన తరువాత గిట్టుబాటుకాదనే దేరుతో ఆయలు కరువుకుండుటనుగురించి.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(వేములూరుగదు పట్టణములో కట్టుటకు ఏర్పాటు చేసిన నాగార్జునసాగర్ డిజిటల్ సెంటరుకు సేవ దీపివనలో నెంటుగా మార్పుటకు పోషకాన్నిండుకు.

Mr. Speaker : Motions moved.

Sri K. Punniah : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(For not providing the Nandivada Project of
Srikakulam District in the Budget.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(For the failure of Government in not attending
to the Vamsadara Project of Srikakulam District.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(For not providing Head sluice for Kintvali
Channel of Srikakulam District at Podali.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

[(1) For not taking any steps for the construction
of Anicut at Ardikavalsa for Cheepurupalli Channel;
2) at Pydayavalsa for Budumugadda and (3) at
Pathikayavalsa for Bhulobpadu gedda of Cheepurupalli
Taluk.]

Mr. Speaker : Motions moved.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు ఖరీదల 21,000 క్యూబిక్ సీసీ
శిల తారకీస్ ఒకేదశలోనే నిర్మాణం చేయవలెనని, పోచంపాడు, తుంగభద్ర
ఎరువకాలువ, వంశధార, శ్రీశైలం ప్రాజెక్టులను రెండవ పంచవర్ష ప్రణా
ళికలో చేర్చి వని ప్రారంభించవలెనని ప్రభుత్వాన్ని కోరుట.)

Mr. Speaker : Motion moved.

Sri Dharma Bhiksham : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(నల్లగొండజిల్లాలో ఖరీదయం మరియు మైసర్ ప్రాజెక్టుల నిర్మాణానికి
అవసరమైన పథకం చేయకపోయినందుకు చర్యలను తీసుకొనుట.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(నల్లగొండ తాలూకాలోని చిన్నపాలేరు ప్రాజెక్టునిర్మాణానికి ఇప్పటికి పూనుకోకపోవటం గురించి.)

Mr. Speaker : Motions moved.

Sri Ranganathrao Bolanwar : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(For the failure of the Government to get irrigation works repaired.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(For the failure of the Government to exclude tanks with ayacuts from the reserved forests in Andhra Pradesh.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(To discuss the failure of the Government to construct a dam across 'Satnala' river near 'Meduguda' village in Adilabad taluq and to provide water facilities to about ten villages where failure of crops is an annual feature.)

Mr. Speaker : Motions moved.

Sri G. Yellamanda Reddy : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(గుంటూరుజిల్లాలోని మంగళద్రా డైరీస్ ఇంప్రోవ్ మెంట్ స్కీమును త్వరితగతినీ పూర్తి చేసే వరకు నివారణకు పూనుకోవందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(గుంటూరుజిల్లా అప్పాపురం కాలనీక్రిందనూ పెడవడ్లపూడి ఎగువ కాలనీక్రిందను 10 సం. లుగా సాగులోనున్న భూములను అయకట్టుక్రింద చేర్చి రైతుల ఇబ్బందులను తొలగించుటకు ప్రయత్నం పూనుకోవందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(దెల్టా ప్రాంతాల్లోని గ్రామాలలో నీటిపంపకం, కాలనీక్రిందను పరి చేయుట కాలనీక్రిందను పరిచేయడం కంట్రాక్టు కాలనీక్రిందను పరిచేయడం)

మొదలగు విషయాలపై చర్చించి ప్రభుత్వానికి తగుసూచన విచ్చేందుకు సహాయపడేందుకు ప్రతి గ్రామంలో యిరిగేషను కమిటీలను ఏర్పాటుచేయుటకు ప్రభుత్వం పూనుకోనందులకు.)

**To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100**

(గుంటూరుజిల్లా పల్నాడు తాలూకా గంగిరెడ్డిపల్లెపద్ద రిజర్వాయరును నిర్మించుటకు 1944 సం. నుండి పరిశీలన జరిపి లాభదాయకమని భావించి నప్పటికి యంతవరకు ఆ రిజర్వాయరు నిర్మించుటద్వారా వెనుకబడిన ప్రాంతం ప్రజలకు తగు సౌకర్యాలు కల్పించుటకు ప్రభుత్వం పూనుకోనందులకు.)

**To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100**

(గుంటూరుజిల్లా పల్నాడు తాలూకాలోని వాగులేటికి శ్రీమహాలక్ష్మిపల్లె ప్రాజెక్టు ఎన్నో సంవత్సరాలుగా పరిశీలన జరుపుచున్నప్పటికి యంతవరకు మంజూరుచేసి నిర్మాణం చేయుటకు పూనుకోనందులకు.)

**To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100**

(మైనరు యిరిగేషను పనులను చేయించుటకు కంట్రాక్టు పద్ధతిని రద్దుచేసి ఆయా స్థానిక సంస్థలద్వారా లేదా లేబరు కంట్రాక్టు పొందేటట్లుగా చేయించుటకు ప్రభుత్వం పూనుకోనందులకు.)

**To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100**

(పి. డబ్ల్యు. డి. డిపార్టుమెంటులో జరుగుచున్న అవినీతి, ముఖ్యంగా పనుల నిర్వహణలో అధికారుల లంచగొండితనమును పూర్తిగా నిర్మూలించుటకు ప్రభుత్వం పూనుకోనందులకు.)

**To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100**

(కొల్లేటిముంపు నివారణ సమగ్ర స్కీమును అమలు పర్చుటలో జరుగుచున్న జాగును గురించి చర్చించుటకు.)

**To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100**

(బుడమేరు కట్టల మన్నుకు తిసుకునే భూమికి నష్టపరిహారం చెల్లించుటలో జరుగుచున్న జాప్యంను గురించి చర్చించుటకు.)

**To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100**

(కృష్ణాశాఖ రేజి స్కీముక్రింద అవసరంగా సాగులోనికి వచ్చే భూమికి నీటి సదుపాయములు కల్పించేందుకు ముఖ్యంగా పెదనందిపాడు ఎగువకాల్వ వధకమును యిందులో చేర్చనందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(కృష్ణా గోదావరి డెల్టాలోని ముంపు నివారణ స్కీములను వెంటనే అమలుపర్చుటద్వారా రైతుల యిబ్బందులను తొలగించనందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(విజయవాడ తాలూకా కోనాయగండి స్కీమును మడుసుమల్లి రిజర్వాయరు స్కీమును పొందుగల స్కీమును వెంకటాపురం స్కీమును వెంటనే అమలు జరపుటకు ప్రభుత్వం సత్వరచర్యలు తీసుకోవనందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(పూర్వపుణ్యమిందారీ గ్రామాలలోనున్న పంటకాల్వలను పి. డబ్ల్యు. డి, స్వాధీనం చేసుకొని మరమ్మత్తు చేయుటకు తక్షణచర్యలు తీసుకోవనందులకు.)

Mr. Speaker : Motions moved.

Sri J. Ananda Rao : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(కరీంనగర్ జిల్లాలో పి. డబ్ల్యు. డి. వారు మైసర్ ఇరిగేషన్ కార్య కలాపాలలో సకాలమునకు పోషకత తెక్కికల్ ఇబ్బందులనే కారణాలతో అనేక సమయ ఎంతోకాలం పడచేసి వుంచుతున్నందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(ఇరిగేషన్ డిపార్టుమెంటువారు ముఖ్యంగా ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరు గారు చెరువు, కుంటల మరమ్మత్తు వ్యవహారాలలో స్థానికంగా వున్న అయకట్టు దార్లకు కంట్రాక్టు ఇవ్వటానికి ప్రాధాన్యత ఇవ్వడానికి బదులు భారత సేవక సమాజమువారు ఎక్కడున్నా వీరిచి కంట్రాక్టులు ఇచ్చే చర్యతీసుకొని చరించ బోసిపోయింది.)

Mr. Speaker : Motions moved.

Smt. A. Kamala Devi : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(భువనగిరి తాలూకాలోని గర్లమళ్ళ చెరువు మరమ్మత్తు గురించి చర్చించుటకు, చెర్లమత్తాడల లెవెల్లను తగ్గించటవల్ల జరుగుచున్న నష్టమునుగురించి చర్చించుటకు.)

Mr. Speaker : Motion moved.

Sri G. Suryanarayana : Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(To discuss about the negligent attitude of the Government towards Visakhapatnam and Srikakulam Districts in respect of Irrigation and other development works.)

Mr. Speaker : Motion moved.

Sri N. Ramulu : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(తెలంగాణ తాలూకా దేశబర్ది చానల్ హెడ్ వద్దనున్న రివేరు ఎస్టి మేట్సు 1956 లో తయారు గావించబడినను అందుపై యంతవరకు తగుచర్య తీసుకొని మరమతు చేయనందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(తెలంగాణ తాలూకా సంఘముగెడ్డ రిజర్వాయరు ఎస్టి మేట్సు వయారు కాబడి 4, 5 సంవత్సరములు గావచ్చినను, ఆ రిజర్వాయరు కట్టటకు వగు చర్యలు యంతవరకు తీసికొననందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(తెలంగాణ తాలూకా హరిసాగరమునకు కావలసిన మరమ్మత్తులన్నియు పూర్తిగాగావించనందుకు.)

Mr. Speaker : Motions moved.

Sri Vavilala Gopalakrishmayya : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(రాజోలు బండ ప్రాజెక్టు నిర్మాణం ప్రాంతంలో సిమెంటు దుర్వ్యయం అయి జ్ఞాకు మార్కెటులో అది చౌకగా లభించుతున్న విధానాన్ని నిరసించుటకు.)

Mr. Speaker : Motion moved.

Sri N. Peddanna : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(ఖమ్మం మెట్టువద్ద మునెరు శట్టు కాలువ గత వర్షాకాలంలో అధిక వర్షాలుపడి గండ్లు పడ్డందున, స్థానిక రైతులు తమ స్వంతడబ్బుతో, డి. యి. ఓ. గారు తరువాత యిస్తామన్నందున, పడిన గండ్లు పోయిచినను, తరువాత రైతులు తమడబ్బు రావలసిన ఎన్నిసార్లు డి. ఇ. ఓ. కాని, ప్రభుత్వం గాని ఇంతవరకు ఆ డబ్బు ఇవ్వనందులకు.)

Mr. Speaker : Motion moved.

Sri N. Ramulu : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(తెక్కలి తాలూకా తాడివాడ చెరువు ఎస్టిమేట్సు చాలకాలము క్రిందటనే తయారు కాబడినను అందుకు తగుచర్యలు తీసికొనకుండా ప్రతి యేటా తాత్కాలికపు మరమ్మతులక్రింద కొన్ని వేల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టుచున్నందులకుగాను.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(తెక్కలి తాలూకా రిట్టిపాడు గ్రామపు సీతానాగరమును 1948 సంవత్సరపు వరదవల్ల గండ్లుపడిన వాటినుండి నేటివరకు ఎటువంటి మరమ్మత్తులు చేయనందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(తెక్కలి తాలూకా హరిదాసపురము గ్రామపు పెద్ద చెరువును యంత వరకు మరమ్మత్తులు చేయనందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(చెక్కులి తామరపల్లి గ్రామపు పూరచెలుపును మరామత్తులు చేయమని గతపది సంవత్సరములనుండి కోరుతున్నను ఇంతవరకు తగుచర్యలు తీసికోనందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(చెక్కులి తాలూకా వశాసా గ్రామపు జగన్నాథ సాగరము మరామత్తులు పూర్తిగా చేయనందుకు.)

Mr. Speaker : Motions moved.

Sri N. Peddanna : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(ఖమ్మం తాలూకా దానమాయిగూడెం చెరువు అధికవర్షాలవల్ల గండ్లు పడినందున డి. ఇ. ఓ. గారి వాగ్దానం ప్రకారంగా రైతులు తమ స్వంతడబ్బుతో 1400 లు పెట్టి గండిని పోయించిన తరువాత, డి. ఇ. ఓ. గారు తాము తరువాత మీరు చేసిన ఖర్చును యిస్తామని ఇంతవరకు రైతులు ఎన్ని సార్లు మొరపెట్టుకొన్నను డి. ఇ. ఓ. గాని ప్రభుత్వంగాని ఇంతవరకు రైతుల మొర ఆలకించనందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(ఖమ్మంజిల్లా మధిరతాలూకా బీరువెల్లి వద్దగల, కుంచపర్తి వాగుబంధం, పోయించవలెనని స్థానికరైతులు కోరితే అందుకు ప్రభుత్వం నాలుగోవంతు విరాళం కట్టమన్నందున అందుకు రైతులు 1800 లు 24.2.55 న అడ్వాన్సు కట్టినప్పటికి ఆ వాగు బంధం ఇంతవరకు కట్టించనందులకు చర్చించుటకు.)

Mr. Speaker : Motions moved.

Sri S. K. V. Krishnavataram : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(For not taking up Tammileru and Yerrakalva Projects in 1959-60.)

Mr. Speaker : Motion moved.

Sri M. Satyanarayana Raju : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(For the failure of Government to reconstruct the Gedda anicut at Lazidam in Cheepurupalli Taluq.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(The failure of Government to construct an anicut at Sethu Bhimavaram on Budumuru Gedda in Cheepurupalli Taluk.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(For not providing a token grant for the investigation of an anicut at Nandiwada on Nagavalli river, Srikakulam District.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(Not repairing the damages to tanks and gedda anicuts Vedullavalasa, Billalavatsa, Cheepurupalli Taluq.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(Discussing the repair of irrigation tanks of Pakiri Kittali of Gajapathinagaram constituency, Vijayanagaram Taluq.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(The failure of Government to execute Anandapuram Gedda Kattu at Bellamitta in Vizianagaram Taluq.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(The failure of Government to reconstruct an anicut across Sapagedda at Devuni Kanapaka village in Cheepurupalli Taluq.)

To reduce the allotment of Rs. 2,14,40,300 for
Irrigation by Rs. 100

(The failure of Government to repair to the anicut to Yelagagedda at Peda Bantupalli belonging to Routupalli, its hamlet in Chipurupalli taluq.)

**DEMAND No. XXXIX - Capital Outlay on
Irrigation — Rs. 7,71,92,700.**

Sri G. Yellamanda Reddy : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 7,71,92,700 for
Capital Outlay on Irrigation by Rs. 100

(నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు నిర్మాణాన్ని ఒకేదశగా గుర్తించి మంజూరు చేయనందులకు, ద్వితీయ పంచవర్ష ప్రణాళిక కాలములోనే పూర్తి అయ్యేందుకు అవసరమైన తగు మొత్తాలు కేటాయించనందులకు, బహుళార్థ సాధక ప్రాజెక్టుగా గుర్తించనందులకు.)

Mr. Speaker : Motion moved.

Sri V. Visweswara Rao : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 7,71,92,700 for
Capital Outlay on Irrigation by Rs. 100

(నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు ప్రాంతంలోని watch men అందరకు డ్రస్సులు సప్లయ చేయనందులకు, పండుగ సెలవులు క్యాజుయలు లీవులు ఆదివారం సెలవులు యివ్వనందులకు, అదనపు పనికి అదనపు జీతం చెల్లించనందులకు, జీతాలలో వ్యత్యాసం చూపుచున్నందులకు, ఇంక్రిమెంట్లు యివ్వనందులకు, యిండ్ల వసతులు కల్పించనందులకు, లా బహుదూరు అనే watch man ఉద్యోగమునుండి విరమించుకున్నప్పటికి యంతవరకు డిపాజిట్లు మొత్తం రిఫండు చేయనందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 7,71,92,700 for
Capital Outlay on Irrigation by Rs. 100

(నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టువద్ద ప్రాస్కూలుకు చెల్లే పనివారల పిల్లలకు బస్సుచార్జీలు వసూలు చేయుచున్నందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 7,71,92,700 for
Capital Outlay on Irrigation by Rs. 100

(నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టుకు ముఖ్యమంత్రిగారు వచ్చిన సందర్భంలో వాన్ గెజిటెడ్ ఉద్యోగులు తదితర పనివారలు తమ యిబ్బందులను గురించి చెప్పుకొనుటకు డి. 30-12-58 న రాగా ఇంటర్వ్యూ కూడా యిచ్చుటకు నిరాకరించినందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 7,71,92,700 for
Capital Outlay on Irrigation by Rs. 100

(నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు కాల్యాల పరిశీలన డిపార్టుమెంటులో పని చేస్తున్న మేష్ట్రులను 2, 3 సంవత్సరములలో పనిలేదని రిటైరించి చేస్తూ క్రొత్త

వారిని కాల్వల ప్రవ్యవహారంలో మేస్త్రిలుగా రిక్రూట్ చేస్తూ సీనియారిటీ గుర్తించనందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 7,71,92,700 for
Capital Outlay on Irrigation by Rs. 100

(అనుభవం సర్టిఫికెట్లున్నా జ్ఞాప్తర్లను నాగార్జునసాగరు పనులలో పెట్టుకొనక కొత్తవారిని కంట్రాక్టర్లు పెట్టుకొనుటకు ప్రభుత్వం అవకాశములు కలిగించుచున్నందున ఎక్కువ అపాయములు జరుగుచుంటే తగుచర్యలు తీసుకోనందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 7,71,92,700 for
Capital Outlay on Irrigation by Rs. 100

(నాగార్జునసాగరు ప్రాజెక్టు కంట్రాక్టరు గాయపడిన పనివారలకు నష్ట పరిహారం చెల్లించవలసివస్తుందనే కారణంతో ప్రయివేటు ట్రీట్ మెంట్స్ యిప్పించుచూ ప్రభుత్వం లెక్కలలోనికి నష్టపరిహారం చెల్లించక విరాకరిస్తుంటే తగుచర్యలు తీసుకోనందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 7,71,92,700 for
Capital Outlay on Irrigation by Rs. 100

(పారిశ్రామిక వివాదాల చట్టం ప్రకారం ప్రాజెక్టు పనులలోనుండి పని వారందరి యొక్క రోజువారీ నాస్తవములను కంట్రాక్టర్లు maintain చేయక నిరాకరిస్తుంటే తగుచర్యలు తీసుకోనందుకు.)

To reduce the allotment of Rs. 7,71,92,700 for
Capital Outlay on Irrigation by Rs. 100

(నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు వద్ద పనిచేస్తున్న పబ్లిక్ పోల్టర్న్ మేస్త్రిల ఇంక్రిమెంట్స్ చెందున్నర సంవత్సరాలుగా యివ్వనందులకు, ఎఫ్. టి. ఎ. యివ్వనందులకు, శ్కా. వెన్ జర్నలు యితర మున్సిపాలిటీలలో యిచ్చే స్కేళ్ళను యివ్వనందులకు ప్రాజెక్టుకు యిరువైపుల పనిచేస్తున్న శ్కా. వెన్ జర్న్ యొక్క జీతాల స్కేళ్ళలో వ్యత్యాసం చూపుతున్నందులకు, యూనిఫారములు నష్టయి చేయనందులకు, తగినంతమంది పబ్లిక్ పోల్టర్న్ మేస్త్రిల నియమించనందులకు, శ్కా. వెన్ జర్నలు చెప్పలు నబ్బులు కాపురముండెందుకు యిండ్లు యివ్వ నందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 7,71,92,700 for
Capital Outlay on Irrigation by Rs. 100

(నాగార్జునసాగరు ప్రాజెక్టు 1958 సం. నవంబరు వేలలో రు. 1,50,000 ఇచ్చులో నిర్మించిన వర్క్స్ మాటు, చెందు మాసముల లోపలనే అవశేషములుగా నిర్మించనందుకు కూలిపోయిన విషయం సర్టికేషనులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 7,71,92,700 for
Capital Outlay on Irrigation by Rs. 100

(నాగార్జునసాగరు ప్రాజెక్టుకు సప్లయ చేయబడుచున్న ఇనుము, సిమెంటు వగైరా సామగ్రి దొంగచాటుగా నాగార్జునసాగరుకు, నాగార్జునకొండరోడ్డు గుండా యితర ప్రదేశాలకు పోతున్నా ప్రభుత్వం అరికట్టుటకు తగుచర్యలు తీసుకోనందులకు)

To reduce the allotment of Rs. 7,71,92,700 for
Capital Outlay on Irrigation by Rs. 100

(నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టుపనులలో షుమారు 4,600 మంది work charged వుద్యోగులున్నప్పటికీ షుమారు 1800 మందికి మాత్రమే యిండ్ల వసతులు కల్పించినందులకు.)

To reduce the allotment of Rs. 7,71,92,700 for
Capital Outlay on Irrigation by Rs. 100

(నాగార్జునసాగరు ప్రాజెక్టు పనులకు రూ. 1,63,000 లు ఖరీదులో ఒక మోతైలు వర్క్కుపాపు పానును గొనుగోలు చేసినప్పటికి అది ఏమాత్రం పనిచేయక నిరుపయోగంగా వుంచినందులకు.)

Mr. Speaker : Motions moved.

DEMAND No. XLIII - Capital Outlay on Multi-purpose
River Schemes — Rs. 7,00,90,300.

Sri G. Yellamanda Reddy : I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 7,00,90,300 for
Capital Outlay on Multi-purpose River Schemes by Rs. 100

(నాగార్జున సాగరు ప్రాజెక్టు క్రింద మునిగిపోయేవల్నాడు తాలూకా పుల్లారెడ్డిగూడెం, పుట్లగూడెం కున గ్రామాల ప్రజలకు వారికి లోగడ ఎంత ఖామి వున్నదో అంత ఖామిని అనగా 20 ఎకరాలలోపువారికి పునరావాస ప్రాంతంలో ఇచ్చుటకు ప్రభుత్వం పూనుకోనందులకు, పునరావాస ప్రాంతంలో తగు పదుపాంతుము చేయుటకు పూనుకోనందులకు, చెట్టుచేమలను వేలంపాట పెట్టుకుండా ఆవి కొట్టుకొని ఆరైతులే వినియోగించుకునేందుకు అవకాశం కల్పించనందులకు, సూతనంగా గ్రామాలకు రోడ్డు నడుపాయములు కల్పించ నందులకు, మునిగిపోయే గ్రామాలనుండి సూతనగ్రామాలు చేయుటకు ప్రభుత్వమే తారీలుపెర్చాటుచేసి వారిపానుగ్రాని ప్రజలను చేర్చుటకు యెర్పాటు చేయనందులకు, క్రొత్త ఖాములను పాగులోని తెచ్చుటకుగాను తగు సౌక ర్యాలను కల్పించుటకు పూనుకోనందులకు.)

**To reduce the allotment of Rs. 7,00,90,300 for
Capital Outlay on Multipurpose River Schemes by
Rs. 100**

(వంశధార ప్రాజెక్టు స్థలనిర్ణయం ఇంజనీరుకు చేయనందులకు, సీలేరు ప్రాజెక్టు పని ప్రారంభించనందులకు, తుంగభద్ర ఎగువకాల్య పనికి, నాగార్జున సాగరు ప్రాజెక్టు నిర్మాణానికి అవసరమైన మొత్తములను కేటాయించక ఆలస్యం చేస్తున్నందులకు.)

Mr. Speaker : Motions moved.

శ్రీ జి. ఎల్లమందారెడ్డి (కనిగిరి) : అధ్యక్షా, మంత్రిగారు చెప్పినట్లుగా మన ఆంధ్రదేశంలో జలసంపద అపారంగా ఉన్నది. కాని ఆ జలసంపదలో చాల తక్కువ భాగమే మనం సద్వినియోగం చేసుకుంటున్నామనే విషయం అందరికీ తెలిసిందే. ఆంధ్రప్రదేశ్ అభివృద్ధికి నాగార్జున సాగర్; తుంగభద్ర హైతెలెల్ ఛానెల్; పోచంపాడు, వంశధార ప్రాజెక్టులు ఎంతో తోడ్పడునని చెప్పుటలో సందేహంలేదు. వీటిలో రెండింటినీ ప్రారంభించాము. మూడవది ప్రారంభించుకున్నాము. నాల్గవదానిని త్వరలోనే ప్రారంభించాలని అనుకుంటున్నప్పటికీ ఆ ప్రాజెక్టు విషయంలో మనకు, కేంద్ర ప్రభుత్వానికి మధ్య ఉరుగు తున్న లావాదేవీలు నిన్నుహమ కలిగిస్తున్నవి. నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టుకు మన ప్రభుత్వం పంపిన టెక్నికల్ ప్రకారం 125 కోట్లు ఖర్చుపెడుతుంది. కడీకాలువ క్రింద 99 లక్షలు, ఎడమ కాలువ క్రింద 12 లక్షలు మొత్తం 51 లక్షల ఎకరాలు సాగోతుంది. కాని కేంద్రప్రభుత్వం దళలపేరుచెప్పి 31 లక్షల ఎకరాలు సాగయ్యే మొదటి దశను మాత్రమే అంగీకరించింది. ఈ విషయంలో చాల అవ్యాయం జరిగిందని చెప్పక తప్పదు. తుంగభద్ర ప్రాజెక్టు విషయంలో కూడా మన ప్రభుత్వం పంపిన estimate కను అంగీకరించక దానిని తగ్గించి వివరకు 12.27 కోట్లు ఖర్చుకు మాత్రమే సమ్మతించినట్లు మంత్రిగారు చెప్పారు.

(Sri M. R. Appa Rao was in the Chair)

అందువల్ల అయకట్టు చాలా తగ్గిపోతుంది. 25 కోట్లు ఖర్చుపెట్టిన 4,57,000 ఎకరాలు సాగయ్యింది. కాని ఇప్పుడు 12 కోట్లు మాత్రమే ఖర్చుపెట్టుతున్నందున 63,250 ఎకరాలు మాత్రమే సాగోతుంది. ఈ దళలవద్దకి కేవలం నిర్మాణసాధకర్యంకోసమైతే ఎవరికీ ఎలాంటి అభ్యంతరముండదు. కాని నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు విషయంలో రెండవదశతో మూడు ఏమి త్తం లేదని చెప్పిన కేంద్రప్రభుత్వము తుంగభద్ర హైతెలెల్, కెనాల్ విషయంలో కూడా అదేవిధంగా రెండవదశతో తనకు సంబంధంలేదని అనడమే గ్యారంటీ ఏమిటి?

అదేవిధంగా పోనంపాడు ప్రాజెక్టులో మొదటి దశకు 14 కోట్లు ఖర్చుపెట్టుంది. ఈ ప్రాజెక్టు తెలంగాణా వాసులకు ముఖ్యంగా నిజామాబాదు, ఆదిలాబాదు, కరీంనగర్, వరంగల్ జిల్లాలకు ఉపయోగకరమైనది. పంశధార ప్రాజెక్టు కొరకు సుమారు వంద సంవత్సరాలనుండి అందోళన జరుగుతున్నది. గొట్టం, సింగిడి, మదనాపురాలమధ్య అది తిరుగుతున్నది. అది ఎప్పుడు ప్రారంభమౌతుందో ఏమో? అనా దానికి 750 లక్షలు మాత్రమే ఖర్చు పోతుంది. 315 వేల ఎకరాలవరకు సాగొతుంది. దానినికూడ ప్రారంభిస్తామని ప్రభుత్వం చెప్పుతున్నది. అది ఎప్పుడు ప్రారంభమై, ఎప్పుడు పూర్తిపెట్టుకుందో సామాన్యుని ఊహకు అందని విషయంగా ఉందని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ నాలుగు ప్రాజెక్టులను పూర్తి చేయుటకు పాత లెక్కలప్రకారం 275 కోట్లు పోతుంది. ప్రస్తుతం సంవత్సరానికి 8 కోట్ల రూ.లు మాత్రమే ఖర్చు పెడుతున్నది. ఈ లెక్క ప్రకారం ఖర్చుపెట్టుతూ పోయిన ఈ నాలుగు ప్రాజెక్టులు పూర్తి యగుటకు దాదాపు 35 సంవత్సరాలు కావాలి. అంతవరకు మనము బ్రతకగలమా? దేశం బ్రతకగలదా? అనే ప్రశ్న ప్రతిమనిషిని ఎదుర్కొంటూ ఉన్నది. ఈ విషయంలో పార్టీ విభేదాలు లేకుండా అంతా కేంద్రప్రభుత్వంమీద ఒత్తిడి తెచ్చి త్వరగా ఈ ప్రాజెక్టులు పూర్తి అగునట్లు చూడవలసి ఉన్నది. తరువాత మనకు వచ్చిన డబ్బును ఏవిధంగా ఖర్చు చేస్తున్నాము? భూమి సాగులోనికి ఏవిధంగావస్తున్నది? అనేవిషయాలు చాల జాగ్రత్తగా చూడవలసి ఉన్నది. కాని మంత్రిగారు ఇచ్చిన స్టేటుమెంటును చూచిన భూమిని సాగులోకి తెచ్చుటలో ప్రభుత్వం విఫలమైనదని చెప్పకతప్పదు. పెట్టుబడిమీద interestకు కనీసం భూమి సాగులోనికి రాకపోయిన జాతి ఆదాయం కుంటుబడి పోతుంది. సంతోషరెడ్డి నర్సింగరావుగార్లు అనే విషయంగాక ఈ పది సంవత్సరాల కాలము పరిపాలనలో ఎంతో భూమి సాగులోనికి రాదగినది రాకుండా పోయింది. 1956-57లో 98 వేల ఎకరాలవరకు సాగులోకి రాకుండా పోయింది. 1957-58లో 281వేల ఎకరాలు సాగులోనికి రావాలనుకుంటే అందులో 1,20,974 ఎకరాలు సాగులోనికి రాకుండా పోయింది. 1959-60 లో 1,10,200 ఎకరాలు సాగులోనికి రాకుండా పోయింది. ఈ విధంగా దాదాపు నాలుగు లక్షల ఎకరాలకు కావలసిన నీరుండికూడా సాగులోనికి రాకుండాపోయింది. అందువల్ల సుమారు 30 లక్షల టన్నుల ఉప్పు తిరిగి రెట్టబోతున్నది. ఈ విధంగా ప్రభుత్వం నష్టపడిపోవడం ప్రజల ద్రవ్యం సరిగా ఉపయోగముతోకి రాకపోవడంవల్ల జాతీయ ఆదాయం తగ్గిపోవడం జరుగుతున్నది. కాబట్టి ప్రభుత్వం పెట్టు capital, dead capital రాకుండా పెట్టుబడికి తగ్గ భూమి సాగులోనికి వచ్చునట్లు చూడాలని మనవి చేస్తున్నాను.

ఒక ప్రక్క ప్రాజెక్టులు కావాలని ప్రజలు ఆందోళనచేస్తోంటే మరో ప్రక్క ఈ విధంగా అక్రమాలు జరగటం గమనించాలని మంత్రిగారికి మనవి చేస్తున్నాను. కనం ప్రాజెక్టు క్రింద వెంటనే సాగుకురావలసిన ఖామి 87 వేల ఎకరాలు అయితే ఈనాడు ప్రభుత్వము 6,500 ఎకరాలని చెబుతున్నది. అదేవిధంగా కృష్ణా వ్యారేజి క్రింద లక్షల ఎకరాలు అధికంగా సాగులోకి రావలసివుంటే అనుభవంలో అంతకంటే తక్కువగా వుంది. అలాగే తైలరావని తిప్పకు 9,790 ఎకరాలయితే 310 ఎకరాలు అని, తుంగభద్ర లోలెవేల్ కెవాలు క్రింద 1,48,000 ఎకరాలు సాగులోకి రావలసివుంటే 51,700 ఎకరాలు, రాళ్ళపాడులో 12,000 ఎకరాలు, అప్పర్ పెన్నక్రింద 9,500 కు 2,000, రొంపేరులో 10,000 కు 8,200 సీతన్నకట్ట రిజర్వాయిర్ క్రింద 4,000 కు 650, గంభీరంగడ్డ రిజర్వాయిరు క్రింద 600 కు 500, నక్కలగండి రిజర్వాయిర్ క్రింద 1000 కి 400. మల్లమొదడ రిజర్వాయిరుక్రింద 4000 కు 2,900 లు, తోయర్ సగిలేరుక్రింద 5,700 కు 4,200 ఎకరాలు మాత్రమే సాగులోకి వచ్చాయి. ఇప్పుడు నిర్మించిన నిజాంపాగ్ క్రింద 2,70,000 ఎకరాలు సాగులోనికి రావలసి వున్నా ఇప్పుడు 1,80,000 ఎకరాలకు కూడా రెగ్యులైజేషన్ పాటర్ నిష్ఠయి సక్రమంగా లేని పరిస్థితి ఏర్పడింది. మనం నిర్మించదలచుకొన్న ప్రాజెక్టులు ఆచరణలో తగిన ఫలితంలోనికి రాకండా పోతున్నాయి. వీటిపై ఎన్టీమేటు కమిటీవారు అనేక విషయాలను చెప్పారు. మనకు సరైన లోకల్ జేషన్ స్కీమ్ము, డిస్ట్రిబ్యూషన్ లేవని గమనించాలి. మన ప్లానులో గల ఈ బలమైన లోపాన్ని గమనించాలని మంత్రిగారికి మనవి చేస్తున్నాను. Unplanned గా పనిజరుగుటకు మన ప్రభుత్వము plans చేస్తున్నట్లుగా వస్తున్నది కాని మన ప్రాజెక్టులను సక్రమంగా విస్తించుకోవాలికి సరిగా ప్లానులు చేసుకోవటంలేదని మనవి చేస్తున్నాను. ఒక ప్రాజెక్టులో వచ్చిన అనుభవాన్ని బట్టి తక్కిన ప్రాజెక్టులకు జాగ్రత్త తీసుకోవలసిన అవసరం మనకు వుంది. కేవలం ప్రాజెక్టులు కట్టినంతమాత్రాన మన కష్టాలు తీరకాయని భావించరాదు. డిస్ట్రిబ్యూషన్ మొదలైన విషయాలలో మనం తగిన శ్రద్ధ వహించాతి. ప్రతి విషయంలోను శ్రద్ధవహిస్తూ సాగులోనికిరాని లక్షల ఎకరాలను సాగులోనికి వచ్చేటట్లు చేయవలసి ఉంది. ఏ విధంగా చూచినా మొత్తంమీద యింకా 4 లక్షల ఎకరాలను సాగు లోనికి తీసుకురావలసిన అవసరం ఉంది. అలా లక్షల ఎకరాల ఖామి సాగు లోనికి రాకపోవటానికి ప్రాజెక్టుల నిర్మాణంలో జరుగుతున్న అవకాశాలనేని మనవి చేస్తున్నాను. తప్పులేదని కొన్ని ప్రాజెక్టులు అగిపోవటం, డిస్ట్రిబ్యూషన్ లేదని కొన్ని, ఫోర్ ఎక్స్క్లూజ్ లేదని కొన్ని అగిపోవటంవల్ల మొత్తం డెడ్ కాంట్రీగా అయ్యే పరిస్థితి ఏర్పడుతుందేమో గమనించాలని ప్రభుత్వమును

కోరుతున్నాను. మన బడ్జెటులో దాదాపు 4 వ భాగం ఇక్రిగేషన్ క్రింద ఖర్చు పెడుతున్నాము. మన House లోని అన్ని పార్టీలవారితో వేయబడిన ఎస్టిమేట్సు కమిటీవారు డబ్బు ఏ విధంగా కంట్రాక్టర్ల పాలౌతున్నదో, ఏ విధంగా దుర్వినియోగం చేయబడుతున్నదో వివరంగా తెల్పారు. K. C. కెనాలుకు మొత్తం 4 కోట్లు ఖర్చుచేస్తే దానిలో 20% లాభం కన్పిస్తోందంటే డబ్బు ఏ విధంగా కంట్రాక్టర్ల పరమపుతున్నదో తెలుస్తున్నది. ప్రాజెక్టు నిర్మాణంలో సిమెంటు 1 : 4 నిష్పత్తిలో ఉండాలంటే 1 : 10 వేశారంటే, ఇది ప్రజల సొమ్ము అని, జాతీయసంపద అని భావించలేదన్నమాట. ప్రాజెక్టులు పాడై పోతే ఆ బాధ్యత ఎవరు వహిస్తారని, ఆ నష్టాన్ని ఎవరు భరిస్తారని ప్రశ్నిస్తున్నాను. మాజీమంత్రిగారైన ఎక్సోటే అధ్యక్షులుగా ఉన్న అంచనాల కమిటీ ప్రాజెక్టులోని లోపాలను వివరంగా తెల్పారు. ఎస్టిమేటు వేయటంలో, ఖర్చు పెట్టటంలో మొదలైన అన్ని విషయాలలోను సక్రమంగా పనిని నడిపిస్తే కదం ప్రాజెక్టు ఆ విధంగా పాడై ఉండేదికాదు. 170%. D. S. R. కంటే extra గా కంట్రాక్టర్లకు యిచ్చారు. క్రేన్స్ కొనటములో కూడ దుబారా జరుగుతున్నది. కొన్ని క్రేన్స్ అటు అమ్మినవారికి, ఇటు ప్రభుత్వానికి సంబంధం లేకుండా రి సంతస్పరాలనుండి దిక్కులేకుండా పడివున్నవి. కంట్రాక్టర్లు overdraws చేస్తున్నారు. క్రింద కూలికి యివ్వవలసిన కూలిమాత్రం సకాలంలో ఇవ్వబడడం లేదు. Overdraws వివరితంగా జరుగుతున్న విషయాన్ని ప్రభుత్వం గమనించాలని కోరుతున్నాను. జి. ఐ. పీట్స్, జింకుపీట్స్ పోయినసంగతి ఎవరికీ తెలియదు. దానివల్ల ఘుమారు కిర వేలు నష్టమొచ్చింది. ఇవన్నీ అంచనాల కమిటీ రిపోర్టులో తెలిస విషయాలే. ఈ విధంగా నిర్మించబడిన ప్రాజెక్టులు ప్రజలకు ఎంతకాలం సేవచేస్తాయి? ఎంతకాలం మనగల్లుతాయి అనే ప్రశ్నలకు మనం సమాధానాలు ఇవ్వటానికి సిద్ధంగా ఉండాలి. కదం ప్రాజెక్టు కొట్టుకు పోయింది. దానికి ముందుసంవత్సరములో మల్లెమడుగు, కాళింగ రిజర్వాయరులు, మీడియమ్ ప్రాజెక్టులు కొట్టుకుపోయాయి. మూసి, స్వర్ణముఖ ప్రాజెక్టులు, నాతాలూకాలోవున్న పిండునగంజి రిజర్వాయరు బ్రిచ్ అయిపోయినవి. ఇటువంటి పెద్ద ప్రాజెక్టులు దెబ్బతినటానికిగల కారణం ఏమిటో అలోచించాలని మనవిచేస్తున్నాను. కదం ప్రాజెక్టుకు మొత్తం 4 కోట్లు ఖర్చుచేయబడింది. అది మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళికలో పూర్తికావలసిన ప్రాజెక్టు. మూడు సంవత్సరాలు పూర్తయి, నీళ్ళుపట్టుకొనేసమయానికి ప్రాజెక్టు మొత్తం కొట్టుకు పోయింది. మల్లెమడుగు, కాళింగ రిజర్వాయరులు 2 సార్లు తెగాయి. ఇంజనీర్ల తక్కువ ప్రకారం deep point లో తెగరావితోట అవి తెగాయి. మునలివారు జబ్బులో చనిపోతే చనిపోవటం సహజమేలే అన్నట్లుగా ప్రాజెక్టులను భావించరాదు. నేపనల్ ఎమర్జెన్సీ ప్రభుత్వం దానిని భావించలేదని చెప్పటానికి

నేను విచారిస్తున్నాను. విపరీత వర్షాలవల్ల కదం ప్రాజెక్టు తెగిపోయిందని మంత్రిగారు తమ స్టేట్ మెంటులో చెప్పారు. మంత్రిగారు తొందరపడవలసిన అవసరం ఏమి కల్గిందని నేను అడుగుతున్నాను. టెక్నికల్ లెక్కల ప్రకారం ఆ విషయంలో అభిప్రాయ భేదాలు కలిగాయి. K. L. Rao గారు ఒక రకంగా చెప్పారు. ఆంధ్రప్రదేశ్ పత్రికలలో మరొకరకంగా ప్రకటించారు. మంత్రిగారు యింకోరకంగా చెప్పారు. 1,78,000 క్యూసెక్కులు పోతుందని మంత్రిగారు చెప్పారు. 2 లక్షల క్యూసెక్కులు పోవటానికి వీలుందని ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో ప్రకటించబడింది. 2 లక్షలు పోవచ్చునని శ్రీ కె. యల్. రావు గారు వ్రాశారు.

వెనుక మద్రాసు అసెంబ్లీలో శ్రీ రాజగోపాలాచారిగారు ఒకమాట అన్నారు. "నాకు రెండవ శత్రువు పి. డబ్ల్యు. డి." అని ఆయన అన్నారు. ఆ విషయంలో నేను ఆయనతో ఏకీభవించలేక పోతున్నాను. ఈనాడు కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం అనుసరిస్తున్న విధానాలు, పరిపాలనా పద్ధతులపై ఆధార పడినంతకాలం తప్పకుండా పి. డబ్ల్యు. డి. రెండవ శత్రువుగానే ఉంటుంది. కాని జాతి అవసరాలను, దేశ పునర్నిర్మాణాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని పనిచేసిన నాడు ఇంజనీర్లు దేశంలో ప్రముఖపాత్ర వహించగలరు. నిజంగా పి. డబ్ల్యు. డి. నేడు ఎనిమీ సెం. 2. కాంగ్రెసు ప్రభుత్వ విధానాలతో ఎనిమీ సెం. 2 ఎడ్ మినిస్ట్రీటీవ్ నెట్ అప్ మారకుండా ఉన్నంతకాలం మన ఆశయాలు సెర వేరవు. పాతపద్ధతులమీద ఆధారపడినంతకాలం అభివృద్ధి పథకాలు సమగ్రంగా అమలు జరగవు. కాబట్టి ఈ విషయాన్ని ప్రభుత్వం దృష్టిలో పెట్టుకొనవలెనని నేను మనవి చేస్తున్నాను.

ఇప్పుడు ఎన్నో ప్రాజెక్టులను నిర్మిస్తున్నాము. ఈ కార్యక్రమములతో ప్రజల సహకారం ఉండాలి. ప్రజల సహాయం లేనినాడు ఈ ప్రాజెక్టులు సకాలంలో పూర్తికావు. ప్రజల సహాయంలేని కార్యక్రమములు జయప్రదంకావు. కొన్నికోట్ల రూపాయలను ఖర్చుచేస్తూ నాగార్జునసాగర్ వంటి పెద్ద ప్రాజెక్టులను నిర్మించుకొంటున్నాము. అయితే అసధికార కమిటీలనుకూడ వేసి, ఆ కమిటీలకుకూడ కొంత బాధ్యత ఉండేటట్లు చేస్తే పనులు తొందరగా జరగడానికి అవకాశముంటుంది. ఆవిధంగా చేసినట్లైతే ధనం దుర్వ్యయం కాకుండా, సకాలంలో పనులు జరగడానికి అవకాశం కలుగుతుంది. ఇటువంటి కమిటీలకు పూర్తి బాధ్యతలు ఉండాలి. కేవలం పలవో సంఘాలుగా వేసినంత మాత్రంచేత పనులు జరగవు. ప్రజా ప్రతినిధులు ఏదో మూట్లాడుతారని వెనుక డబ్బోగులు నవ్వుకోనే పరిస్థితుల తొలగినపుడే ప్రజాసహకారం లభిస్తుంది. ప్రజలు ఈ కార్యక్రమములలో భాగస్వాములు కావాలి. అయితే కాంగ్రెస్

ప్రభుత్వం ఇటువంటి విధానాన్ని అనుసరిస్తుందనే ఆశ నాకు లేదనుకోండి. కాని ఇకముందైనా ఈ విధముగా చేయవలెనని చెబుతున్నాను.

మైనర్ ఇరిగేషన్ పనులు ఆంధ్ర ప్రాంతంలో కొంత రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటువారు, మరికొంత పి, డబ్ల్యు. డి. వారు చూస్తున్నారు. ఇటువంటి డ్యూయల్ కంట్రోల్ ఉన్నందువల్ల చెబుతున్న తెగిపోతే అడిగే దిక్కు లేకుండా ఉన్నది. ఈ పనులు రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటు క్రింద కాకుండా ఇంజనీరింగ్ డిపార్టుమెంటువారిక్రింద ఉంచితే మంచిదని నేను మనవి చేస్తున్నాను. ఇటీవల రెవిన్యూ మంత్రిగారు సమాధానం చెబుతూ తెలంగాణాలో ఆ విధానం సరిగా పనిచేయడంలేదని చెప్పడం సమంజసంకాదు. ఒకే డిపార్టుమెంట్ క్రింద ఉన్నపుడే ఈ మైనర్ ఇరిగేషన్ పనులు సక్రమంగా సాగు తాయని మనవి చేస్తున్నాను.

ప్రతి ప్రాజెక్టు శాంక్షన్ చేసినపుడూ దానికగు ఖర్చులో 10 నుంచి 20 శాతం వరకును మెషినరీకే వ్యయమౌతున్నది. కడం ప్రాజెక్టుకు టూల్స్ నిమిత్తం 20 వర్సంటు ఖర్చు అయినది. కాబట్టి రాష్ట్రంలో ఒక మెకానికల్ సెంటరును ఏర్పాటుచేసి ప్రాజెక్టుకు ఎప్పుడు మెషినరీ కావలసినా ఆ సెంటరు నుంచి డైరెక్టు చేసినట్లయితే పనులు సక్రమంగా జరుగుతాయి. అనవసర ఖర్చులు తగ్గుతాయి.

కార్మికుల విషయంలో చాల ఉదారంగా ఉంటున్నామని మంత్రిగారు చెప్పారు. ఆమాట వింటూంటే నాకు చాల విచారంకలిగింది. కార్మికుల ఎడల ఎటువంటి ఔదార్యంలేదు. నేను ఈమధ్య నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు ప్రాంతం చూచాను, మండులెండలో రాళ్ళుకొట్టేవారికి కనీసం ఒకటాన్డ్ షెడ్ కూడ కట్టలేదు. ఇంజనీర్ల బిల్డింగులకొరకు లక్షలు ఖర్చుపెడుతూకూడ డామ్స్ టోలో మధ్యాహ్నం 1.2 గంటలకు మండులెండలో రాళ్ళుకొట్టే కార్మికులకు తడికల పాక వేయడానికికూడ మనప్రభుత్వానికి తాహతులేదా అని అడుగుతున్నాను. కార్మికులకు కనీసవేతనాలు లభ్యమయ్యేటట్లు చూడవలెనని మనవిచేస్తున్నాను. ప్రాజెక్టుల నిర్వహణలో ప్రజల సహకారం లభ్యమవుతుకుగాను కృషిచేయవలెనని మనవి చేస్తున్నాను. భూమిమీద రైతుకు హక్కు ఉన్నట్లయితే అతడు కొండలు పిండిచేస్తాడని, ప్రపంచాన్ని మార్చివేస్తాడని, తద్వారా బ్రిష్టుండమైన ఉత్పత్తి సాగుతుందని శ్రీ దేబర్ గారు చెప్పారు. ఆ ఆశయములను కార్యరూపములోనికి తేవలసిన అవసరమున్నది. రాష్ట్ర ఆదాయం పెరుగుతున్నదని సంతృప్తిపడి ప్రయోజనంలేదు. ఆదాయాన్ని ఎన్నోవిధాలుగా ఎక్కువ చేసుకోవచ్చు. కాని ప్రజలు ప్రభుత్వ కార్యక్రమములో ఉత్సాహంతో పాల్గొనినపుడే ప్రభుత్వం ఖర్చుపెడుతున్న డబ్బు సద్వినియోగమవుతుంది. ప్రభుత్వము ఈ మార్గము

సీరియస్ గా ఆలోచించవలెనని, అనధికార కమిటీలను ఏర్పాటుచేయవలెనని తమద్వారా చెబుతూ నెలపు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ పి. పార్థసారథి (రాజంపేట-జనరల్): అధ్యక్షా, శ్రీ సంజీవరెడ్డి గారి నాయకత్వం, శ్రీ జె. వి. నరసింగరావుగారి నాయకత్వం మన ఆంధ్ర ప్రదేశ్ పురోగమిస్తూ ఉండడం మన అదృష్టము. వారిరువురి నాయకత్వంక్రింద పబ్లిక్ వర్క్స్ డిపార్టుమెంటు చాల సంతృప్తికరముగా పనిచేస్తున్నదని నా అభిప్రాయం ప్రపంచములో గొప్పదైన నందికొండప్రాజెక్టు వారియొక్క ఆధ్వర్యముననే నిర్మింపబడనుండుట మన అదృష్టమని నా అభిప్రాయము. ఇటువంటి పెద్దప్రాజెక్టులనేకాక చిన్న నీటివనరుల విషయంలో కూడ శ్రద్ధ వహించవలెనని కోరుతున్నాను. శ్రీ వెంకట కృష్ణయ్యర్, శ్రీ వెంకటరామన్ గారల వంటి ఫీల్డ్ ఇంజనీర్లు మనకు ఉండడం మన అదృష్టమని చెబుతున్నాను. ప్రపంచములోని ఏ దేశముయొక్క ఇంజనీర్లకు మన ఇంజనీర్లు తీసిపోరని మనవి చేస్తున్నాను. మేటి ఇంజనీర్లు మనకున్నారు. నేను అమెరికాలో ఉన్న సీవాల్, కొలరాడో రిజర్వాయర్ ప్రాజెక్టులను చూచాను. వాటి నిర్మాణాన్ని, మన ప్రాజెక్టుల నిర్మాణాన్ని చూచినట్లైతే మనవే చాల గొప్పగా ఉంటాయని మనవి చేస్తున్నాను. చిన్న నీటివనరులకు కూడ మరమ్మత్తులు చేయించడానికి ప్రభుత్వం పూనుకోవలెను. ఆ విధముగా చేయుటలేదని ఒక అపోహ, అవపాదు ఇప్పుడు ప్రభుత్వంమీద ఉన్నది. కడపజిల్లాలో వాగేతుకోన ప్రాజెక్టుకు విచారణ చేయించి ఆమోదించినారు. దానివల్ల 1200 ఎకరాలకు నీటిపారుదల ఏర్పడుతుంది. ఈ స్కిమును ప్రభుత్వంవారు వెంటనే తీసుకొనవలెనని మనవి చేస్తున్నాను.

రాజంపేట తాలూకా పండ్ల పరిశ్రమకు చాల ప్రధానమైన ప్రాంతము. దాని అభివృద్ధికోసం ప్రభుత్వంవారు ఎంతో సహాయపడవలసిన అవసరమున్నది. అయినప్పటికీ కూడ జావనిగడ్డ ప్రాజెక్టు కానివ్వండి, తుంగభేట ప్రాజెక్టు కానివ్వండి, ఏ ప్రాజెక్టును కూడ ఈ సంవత్సరం గాని, వచ్చే సంవత్సరం గాని తీసుకొంటాం అనేటటువంటి మూచనగాని, శ్రద్ధగాని చూపవందుకు నా యొక్క నిరసనకూడతెలుపుతున్నాను. అంతేకాకుండా 15 సంవత్సరములనుంచి, 25 సంవత్సరములనుంచీకూడ అడుగుతున్నటువంటి ఒక చిన్న ప్రాజెక్టు మేకలికొండ ఏరు ప్రాజెక్టు అవేదాని విషయంలోకూడ ప్రభుత్వమువారు ఏలాటి శ్రద్ధ చూపడంలేదు. దానికి అయ్యేఖర్చు ఒకలక్ష రూపాయలు. అటువంటిచిన్న విషయాలలోకూడ ప్రభుత్వము ఎటువంటి శ్రద్ధ తీసుకోకపోవడం గురించి చాల చింతిస్తున్నాను. అయితే వారు చేసేటటువంటి గొప్ప కార్యక్రమాలు మరచిపోలేము. కాని గ్రామీణులలో ముఖ్యంగా కరువుప్రాంతాలలో వై తులకు సహాయంగా చిన్న

నీటివనరులు కలుగజేసే విషయంలోగాని, మరే విషయంలోగాని ప్రభుత్వం ఎక్కువ శ్రద్ధ చూపించడంలేదు. ఏదో 4 లక్షలు, 10, లక్షలు, 15 లక్షలు వీటికి ప్రత్యేకంగా సేము కేటాయించామని అంకెలు చూపించడంలో పమీ ప్రయోజనంలేదని మనవి చేస్తున్నాను. పెద్ద పెద్దవాటి విషయంలో Government of India నుంచి సంపాదించుకొని కోట్లకోలది ఖర్చుపెట్టుకోండి. అయితే ఆంధ్రప్రదేశ్ లో వసూలు అయ్యే revenue మాత్రం చిన్న నీటి వనరులకుగాను ఖర్చుపెట్టవలెనని నేను ప్రభుత్వంవారికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. తరువాత Estimates Committee వారు, Public Accounts Committee వారుకూడ కొన్ని విమర్శలు చేశారు. యల్లమందారెడ్డిగారు చెప్పినట్లు ఇవన్నీ కేవలం బుట్టరాఖలు చేయకుండా వారు చేసినటువంటి సూచనలు కొంతమట్టుకు చూస్తే, మంచిదని నేను ప్రభుత్వంవారికి మనవిచేస్తున్నాను. ముఖ్యంగా irrigation విషయంలో, రైతులకు అవసరమైన చిన్ననీటి వనరులు మొదలయిన సదుపాయాలు కలుగజేసేందుకుగాను ఒకవేళ ప్రభుత్వంవద్ద డబ్బు లేకపోతే, ప్రజలనే ఒక సహకార సంఘంగా ఏర్పాటుచేసి, ఆవిధంగా వారి సహాయం తీసుకొని ఆనకట్టలు కట్టేందుకుగాని, కాలువలు, త్రవ్వేందుకుగాని కృషిచేయ వలెనని మనవి చేస్తున్నాను. ఆ విధముగా ఆ ప్రజలకు కావలసిన నీటి వనరులు కలిగించి, వారివద్దనుండి ఏదైనా levy వసూలు చేసుకొనే టటువంటి విలును చేసే విషయంకూడ ఆలోచించకలసినదని చెప్పుతున్నాను. సహకారసంఘాలు ఏర్పాటుచేసి California లో ఉండేటటువంటి విధానం ప్రకారంగా రైతులే సహకార సంఘముగా ఏర్పాటు చేసుకొని అక్కడ ఉండేటటువంటి సిస్టానడి పైన వంతెన కట్టి, embankment పెట్టి కాలువలు త్రవ్వి రైతులకు నీరు సరఫరా చేస్తూ దానికి శిస్తుమూలకంగా వసూలు చేసేదానికి వారికి అధికారం ఇచ్చారు. ఆ ప్రకారంగానే ఈ ప్రభుత్వము స్వయంగా చేయలేనపుడు, ప్రజలు సహకార పద్ధతిలో చేసుకొంటామన్నప్పుడు వారికి సహాయపడే విధంగా ప్రభుత్వము చేయవలెనని, ఈ విషయం ప్రభుత్వంవారు ఆలోచించవలెనని తమద్వారా ప్రభుత్వంవారికి నేను మనవి చేసుకొంటున్నాను. నేను ఎక్కువగా చెప్పేదేమీ లేదు. చిన్ననీటివనరుల విషయంలో ఎక్కువ శ్రద్ధవహించవలెనని, కడపజిల్లాలో పండ్లపరిశ్రమ ప్రాంతాన్ని అభివృద్ధికి తీసుకురావలెనని, ప్రజలకు కూడ అభ్యుదయదశకు పురోగాములుగా చేయాలన్నప్పుడు, ఆయా తాలూకాలకు సంబంధించినటువంటి చిన్ననీటివనరుల విషయంలో ప్రభుత్వమువారు ఎక్కువశ్రద్ధ వహించి మేకలకుంటపర్రు ప్రాజెక్టు కానివ్వండి, వాగేటికొన ప్రాజెక్టు కానివ్వండి, తనరపేట ప్రాజెక్టు కానివ్వండి నీటి విషయంలో ప్రభుత్వం వారి యొక్క అభిమానం కావాలని తమద్వారా

విజ్ఞప్తిచేస్తూ ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు తమకు వందనములు అర్పిస్తూ విరమిస్తున్నాను.

*శ్రీ వి. కోదండరామరెడ్డి (నర్సేపల్లి): అధ్యక్షా, మిత్రుడు పార్థసారథి, వారి ప్రారంభోపన్యాసములో మన ప్రభుత్వము, ఇంజనీర్లు చేస్తున్నటువంటి కృషిని గురించి చాల ఎక్కువగా చెప్పారు. నిజంగా అది సంతోషించవలసినటువంటి విషయమే. ఇతర రాష్ట్రములతో పోల్చితే, మన రాష్ట్రములో irrigation విషయములో జరుగుతున్నటువంటి అభివృద్ధికి మనందరము గర్వించవలసి యున్నది. కాని మా యొక్క పొగడ్తలతోనే ప్రభుత్వము గాని, అధికారులు గాని తృప్తిపడకుండా, వాటిని కార్యరూపంగా కూడ చూపిస్తే బాగుంటుంది. ముఖ్యంగా ఈ రోజు మన నరసింగరావుగారు మనకు ఇచ్చినటువంటి statement లో కొన్ని పెద్ద ప్రాజెక్టులు గురించి, కొన్ని చిన్న చిన్న ప్రాజెక్టుల గురించి ఘనవిచేశారు. నెల్లూరుజిల్లాకు సంబంధించి చెప్పుకోదగ్గ ఏ పెద్ద ప్రాజెక్టుగురించి కూడ వారు దాంట్లో చెప్పలేదు. కావలి, కనుపూరు కాలవగురించి ఇప్పటికి 10 సంవత్సరములనుంచి అక్కడ రైతులు చేస్తున్నటువంటి ఆందోళన వారికి తెలిసిన విషయమే. కాని ఈ రోజు వారు యిచ్చిన statement లో దాని విషయం ఏమి జరుగుతున్నదీ కూడ మనకు తెలిజేయనందుకు ఖచారిస్తున్నాను. ఇటీవల వారు, ముఖ్యమంత్రిగారు నెల్లూరుజిల్లాలో పర్యటన చేశారు. ఒకదఫా వారు Central Deputy Minister హాజిగారితోకూడ వచ్చారు. వారందరు కావలి-కనుపూరు కాలవ area లో కూడ పర్యటన చేశారు. అప్పుడు అచ్చటి రైతులంతా చూపినటువంటి ఉత్సాహానికి వారు చాల సంతోషించారు. ముఖ్యమంత్రిగారు మొన్న నెల్లూరుజిల్లాకు వచ్చినప్పుడు ఈ ప్రాజెక్టును కట్టడానికి తప్పకుండా సూనుకొంటామని, మీరు ఏ విధమైన సలహాయస్తే దానికి నేను సమ్మతిస్తానని అందరి సమక్షములోనే వారు చెబుచిన్నారు. కాని ఈ రోజు statement లో అసూయ కనిపించనందుకు చాల విచారిస్తున్నాను. ఈ ప్రాజెక్టువల్ల కావలి-కనుపూరు కాలవక్రింద 40 వేల ఎకరాలకు సాగుబడికే అవకాశమున్నా దానివలన మూడు సంవత్సరాలలోపల ప్రభుత్వానికి సుమారు 15 వేల టన్నుల ఛార్జం ఉత్పత్తి కావడానికి అవకాశమున్నది. ఈ ప్రాజెక్టు ప్రారంభించేస్తే మూడు సంవత్సరాలలోపల పూర్తి అవుతుంది. ఈ మూడు సంవత్సరాలలో 15 వేల టన్నులు అధికావోత్పత్తి క్రింద రావటానికి అవకాశమున్నది. దీనివలన ప్రభుత్వానికి సుమారు 70, 75 లక్షలు మునుగుల ఛార్జం బదులునుంచి తెప్పించుకొనే అవకాశం లేకుండాపోతుంది. డాలర్ exchange కు నిలుగొంటూడ మనకు లాభం ఉండేటువంటి ప్రాజెక్టు. ఈ ప్రాజెక్టును medium size scheme క్రింద

తీసుకోడానికి ముఖ్యంగా అవకాశమున్నది. Medium size schemes కు కొంత ఎక్కువ ధనం కేటాయించామని మన మంత్రిగారు ఇప్పుడే చెప్పారు. కాని ఈ ప్రాజెక్టుగతి ఏమి అయినదో, దానిస్థితి ఏమైనదో, దానినిగురించి చెప్పవలసిందిగా వారు ప్రార్థిస్తున్నాను. ఈ విషయంలో మన రెవిన్యూ మంత్రి వెంకటరావుగారు, మన Irrigation మంత్రి నరసింగరావుగారు చాల శ్రద్ధగా పట్టుదలతో legal department ను కూడ consult చేసి, చేయాలని కోరుతున్నాను. దీన్నిగురించి ఆ ప్రాంతములో ఉన్నరైతులు ఏకరానికి 150 రూపాయలు చొప్పున సంవత్సరానికి 50 రూపాయలు చొప్పున, 3 సంవత్సరాలకు 150 రూపాయలు మేము ముందుగా ప్రభుత్వానికి చెల్లించడానికి ఒప్పుకొంటున్నాము. దాని కొరకు ఏదైన ఒక చట్టము తెస్తే దానిని రైతులు నుంచి వసూలుచేయడానికి అవకాశముంటుంది. ఆ చట్టమును తీసుకురావలెనని కోరారు. దానికి Legal department వారిని సంప్రదించారు. అప్పుడు వారు ఈ విధంగా చట్టము తేవడం fundamental rights కు విరుద్ధమవుతుందని, కనుక అటువంటి చట్టము చేయడానికి వీలులేదని నాకు అందిన information ప్రకారం తెలుస్తున్నది. Legal గా ఏదైనా difficulty ఉండవచ్చు కాని, ఆ విధంగా ఈ ప్రాజెక్టు పోయినట్లయితే, ఆ బీదరైతులస్థితి ఏవిధంగా బాగుచేయాలో వారికి ఏవిధంగా సహాయంచేయాలో యోచించడం ప్రభుత్వం వారి యొక్క విధి. ఈ ప్రాజెక్టుగురించి రైతులు ఎంతో ఉత్సాహాన్ని చూపుతున్నారు. దానికి loans raise చేయడానికి కూడ ఆజిల్లాలో ఉండేటటువంటి రైతులు సిద్ధంగా ఉన్నారు. ప్రభుత్వము ఫలానా ప్రాజెక్టుకు ఇంతడబ్బు ప్రజలుఇస్తే, మేము దీనికి ఇంత ఖర్చు పెడుతాము అని specific గా చెప్పి ఒక నిశ్చితాభిప్రాయానికి వచ్చినట్లయితే; దానికి ప్రయత్నం చేయడానికి మేము పూనుకొంటాము. అయితే, ఆ ప్రయత్నం మేము ఎప్పుడు చేయగలమంటే, ప్రభుత్వము చేయవలసిన కృషిచేసి, ఇండియా ప్రభుత్వంవారిని ఒత్తిడిచేసి వారు చేయవలసిన ప్రయత్నమంతా చేసినతరువాత మా ప్రయత్నాన్ని మేము చేయగలము. ఈ ప్రాజెక్టుకు ఆయ్యేఖర్చు 1,50,00,000 రూపాయలు. కాని దీనివల్ల 40,000 ఎకరాలు సాగుబడిలయ్యే అవకాశం ఉన్నది. అందువల్ల ఈ ప్రభుత్వము Central Government వారిని, Planning Commission వారిని ఏవిధంగా నైనా ఒత్తిడిచేసి ఈ ప్రాజెక్టు వచ్చేటట్లు చేయవలసిందని నేను మంత్రిగారిని ప్రార్థిస్తున్నాను. అందులో ఇప్పుడు శ్రీకైలం ప్రాజెక్టుకూడ వస్తుందని వింటున్నాను. ముఖ్యమంత్రిగారు ఈ విషయంలో ఎక్కువ కృషిచేస్తున్నారు. వారు ఇటీవల నెల్లూరుజిల్లాకు వచ్చినప్పుడు, ఈ ప్రాజెక్టువస్తే నెల్లూరుజిల్లాకు చాలాసౌకర్యంగా ఉంటుందని చెప్పారు. అది అందరికీ చాలా సంతోషకరమైన విషయం. వారు ఈ విషయంలో ఎక్కువ పట్టుదలతో ఈ ప్రాజెక్టు రావ

దానికి ప్రయత్నిస్తే, నెల్లూరుజిల్లాకు, ముఖ్యంగా కడప, నెల్లూరుజిల్లాకు irrigation వసతులు చేయడానికి చాలా అవకాశం ఉంటుందని నేను మనవి చేస్తున్నాను. తరువాత మన యల్లమందారెడ్డిగారు చెప్పారు. మనం ఒక scheme ను తీసుకొనేటప్పుడు, remunerative ఏది, unremunerative ఏది అని ఆలోచించాలి. నేను ఒక చిన్న ఉదాహరణను చెప్పుతాను వినండి. అయితే ఏ scheme నుగురించి నాకు వ్యతిరేకత ఏమీలేదు. కడపజిల్లాలో 80, 40 లక్షలు ఖర్చుపెట్టి ఒక ప్రాజెక్టు కట్టారు. దానివల్ల ఈ రోజున ఎంతసాగుబడి అవుతోంది? నాకు తెలిసిన దానినిబట్టి ఏ మూడు, నాలుగు వందల ఎకరాలో సాగు అవుతోంది. ప్రభుత్వం రైతులకుఅప్పు యిస్తామంటున్నారు. అప్పు తీసుకొనేవారు లేరు, తీసుకుంటే వేరేవిధంగా ఖర్చుపెట్టే అవకాశాలు ఏర్పడతాయని భయంగా ఉంది. ప్రాజెక్టుమీద వచ్చే return ఎంతో చూచి, దానికి ప్రాధాన్యం ఇవ్వాలి. Backward area కావచ్చును. నేను చెప్పిన కావలి-కనుపూరు కాలవ—ఆ పరియాల చాల backward area. అందువల్ల medium size schemes క్రింద ఈ ప్రాజెక్టు తీసుకొని రెండవ ప్రణాళికలోపల పనిప్రారంభించాలని ప్రార్థిస్తున్నాను.

మంత్రి నరసింగరావుగారిని ప్రత్యేకంగా అభినందించవలసిన విషయం ఉన్నది. ప్రతి జిల్లాలో Irrigation Conference అని ఏర్పాటుచేశారు. జిల్లాలోని M.L.As. ను, ఇతర రైతులను, అధికారులను, అందరినీ చేర్చి, జిల్లాలోని అవకాశాలను చర్చించి నిర్ణయం తీసుకోవడం జరిగింది. ఇది novel system. ఏ రాష్ట్రంలోను లేదు. ప్రతి సంవత్సరం యిదేవిధంగా జరపాలి. కాని అక్కడ చేసిన తీర్మానాలు ఆచరణలో పెట్టితే ఫలితము, లాభము, కలుగుతుంది. మంత్రిగారు పట్టుదలగా పని చేస్తున్నారు.

కె. సి. కెహార్ మీద చాలా డబ్బు ఖర్చుపెట్టి చేశారు. ఫలితము బాగానే జరుగుతోంది. ఇంకా దాని అభివృద్ధికి మళ్ళీ ఒక కోటి రూపాయలు చూపించారు. ఇదివరకే దానికి చేయవలసినది చేశారు. ఖర్చు ఎక్కువ అయినదని Estimates Committee వారు చెప్పారు. మళ్ళీ యిప్పుడు ఒక కోటి రూపాయలు ప్రత్యేకించారు. ఈ కోటిరూపాయలు కావల్సికనుపూరు కాలవకు పెట్టితే, 15 వేల టన్నుల బియ్యం 3 సంవత్సరాలలో వస్తుందని మనవిచేస్తున్నాను. దానికి సెంట్రల్ గవర్నమెంటు గ్రాంటు ఇచ్చింది అన్నారు. దీనిని కూడ తీసుకోవకూడదా? ఇప్పుడు మళ్ళీ దానికి 1 కోటి రూపాయలు ఖర్చు పెట్టవలసిన ఆవశ్యకం ఏమున్నది? ఇది అంతా యోచించి మీడియమ్ సైజు స్కీము ఏ జిల్లాలో ఎంత ఉపయోగపడుతుందో ఆలోచించి ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలని మనవిచేస్తున్నాను. నెల్లూరు జిల్లాలో మేము జిల్లాలో కాగా

పండిస్తూ, ప్రక్క గ్రామాలలో ఏమీ అభివృద్ధిలేక వారుపడే వాధలను చూడలేకుండ ఉన్నాము. వారు బీదరైతులు, కష్టాలు పడుతున్నారు. ఇరిగేషన్ కాన్సరెన్సులో కూడ ఈ విషయము చెప్పాము. మంత్రిగారు ఈ విషయంలో శ్రద్ధవహించారు. పట్టుదలగా చేస్తే మంత్రిగారి statue కావలి-కనుపూరు కాలవవద్ద నిర్మిస్తామని చెప్పారు— దీని విషయంలో రెవిన్యూ మంత్రి వెంకటరావుగారు కూడ చాల పట్టుదల చూపించి ఉన్నారు. ఫైలు వారివద్ద ఉన్నది. ఎక్కువ శ్రద్ధ చూపించి యీ వనికి పూనుకుంటారని ఆశిస్తూ, నాకు యీ అవకాశం యిచ్చినందులకు అభినందనలు తెలుపుతున్నాను.

* శ్రీ యస్. కె. వి. కృష్ణావతారం (తాడేపల్లిగూడెం - జనరల్) : అధ్యక్షా, నీటి పారుదల సౌకర్యాలకు గోదావరికి ప్రాధాన్యత ప్రభుత్వం యిస్తుందని యీ డిమాండును ప్రవేశ పెట్టుతూ మంత్రిగారు చెప్పారు. చాల సంతోషము. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ఎక్కువ ఆహారభాగ్యములు ఉత్పత్తి చేయుటకు గోదావరి మీద రెండుమూడు ప్రాజెక్టులు కట్టవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉన్నది. పోచంపాడు ప్రాజెక్టు గురించి మంత్రిగారు చెప్పారు. ద్వితీయ పంచవర్ష ప్రణాళికలో సాధ్యమైనంతవరకు include చేస్తామనికూడ చెబుతూనేఉన్నారు. గోదావరిమీద రెండుమూడు ప్రాజెక్టు కట్టితే భారతదేశం మొత్తానికి ఆంధ్ర ప్రదేశ్ అన్నపూర్ణ అవుతుందని అనడానికి ఎట్టి సందేహం లేదు.

పశ్చిమగోదావరి జిల్లాకు సంబంధించి ప్రథమ పంచవర్ష ప్రణాళికలో గాని, ద్వితీయ పంచవర్ష ప్రణాళికలోగాని చెప్పకోదగిన ప్రాజెక్టు ఏమీ తీసుకోనందుకు చాల విచారముగా ఉన్నది. గట్టు remodelling scheme చిన్నది ఉన్నది. మొదటి ప్రణాళికలో అది తీసుకోన్నారు. రెండవ ప్రణాళికలో ఎట్టువాగుకు బ్రీజ్ బ్యుటరీ అయిన పులివాగు మీద చాల చిన్నస్కీము— తీసుకోన్నారు. కాబట్టి ద్వితీయ పంచవర్ష ప్రణాళికలో గాని, లేక మూడవ ప్రణాళికలో గాని తప్పిలేదు, ఎట్టుకాలవ ప్రాజెక్టు చేర్చేట్లు చూడాలని కోరుతున్నాను. ఈ రెండు irrigation projects— flood control projects క్రింద వస్తాయి. తనియ్యిలేరు ప్రాజెక్టు గురించి ఎస్సీ మేట్టు నిర్దనుగా ఉన్నవని యీ సంవత్సరం తప్పకుండ తీసుకోంటామని, క్రిందటి సంవత్సరం మంత్రిగారు ఆ ప్రాంతం వచ్చినప్పుడు చెప్పడం జరిగింది. ప్రజలు ఉత్సాహం చూపించారు. కాని దరమిలా తనియ్యిలేరు ప్రాజెక్టు ద్వితీయ ప్రణాళికలో లేదని తెలుసుకొని, ముఖ్యంగా మెరక ప్రాంతమయిన చింతలపూడి తాలూకా ప్రజలు విరుత్సాహం చెందుతున్నారు.

ఎట్టుకాలవ ప్రాజెక్టు చాల ముఖ్యమైనది. పులివాగు, తిల్లై మొదలైన అనేక బ్రీజ్ బ్యుటరీస్ ఉన్నవి. ఆ ప్రాజెక్టు తీసుకొని బ్రీజ్ బ్యుటరీస్ మీద

రిజర్ వాయిర్సు కట్టవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉన్నది. ఈ ఎఱ్ఱకాలవ ప్రాజెక్టుకూడ తప్పకుండా include అయ్యేట్లు చూడవలెనని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. ఎఱ్ఱకాలవ ముంపువల్ల మూడునాలుగు తాలూకాలు నష్ట పడుతున్నవి. ఎఱ్ఱకాలువ south of the railway line కు వచ్చేటప్పటికి ఎనమదట్టు డైరీస్ క్రింద పిలవబడి తగుకు, భీమవరం తాలూకాలకు చాల నష్టం కలుగజేస్తోంది. ప్రభుత్వం యీ రెండు ప్రాజెక్టుల ప్రాముఖ్యత గుర్తించి, కనీసం మూడవ వంచవర్ష ప్రణాళిక మొదటి సంవత్సరములో నయనా పీటివని ప్రారంభించేట్లు చూడాలి.

తుమ్మూరు కెనాల్ చిన్న స్కీము—కొద్దిగాతల డబ్బుతో పని జరుగుతుంది. తమ్మిలేరు ప్రాజెక్టువల్లకూడ ప్రయోజనముపొందని చాల గ్రామాల వారు యీ తుమ్మూరు కెనాల్ వల్ల చాల ప్రయోజనం పొందుతారు. అటు వైపు మంత్రిగారు పర్యటనకు వచ్చినప్పుడు చూపించాము. తెలంగాణా ప్రాంతంనుంచి యీ కాలువ త్రవ్వడానికి నీరు నష్టం చేయడానికి కొన్ని అశ్శంతరాలు ఉన్నవని చెబుతున్నారు. కాని తెలంగాణా ప్రాంతానికి నష్టము లేని పద్ధతిలో మిగతానీటిని యీ తుమ్మూరు కాలవగుండా చింతలపూడి తాలూకాలో చాల గ్రామములకు నష్టం అయ్యేట్లు చూడమని కోరుతున్నాను. నాగార్జునసాగర్ left bank canal ప్రయోజనాలను చింతలపూడి తాలూకాకు విస్తరింప జేస్తామని ప్రభుత్వంవారు చెప్పారు. గోదావరి ప్రాజెక్టువచ్చి వప్పటికి దాని ప్రయోజనాలు, చింతలపూడి తాలూకాలో ఎక్కువ ప్రాంతానికివచ్చే సావకాశములేదు, నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు రెండవ దశలో చివర left bank విస్తరణ జరుగుతుందని చెబుతున్నారు. ఎంత త్వరలో పీలయితే అంత త్వరలో దాని ప్రయోజనాలను ఆ తాలూకాకు అందజేయాలని కోరుతున్నాను.

కడం ప్రాజెక్టు గురించి విచారణ చేయుటకు అక్కడ ఎందుచేత breaches పడినవో తెలుసుకొనుటకు ఒక Expert Committee ని వేశామని మంత్రిగారు చెప్పారు. దానికి బాధ్యులు ఎవరు—కంట్రాక్టర్లు, ఇంజనీర్లు?—ప్రభుత్వం ఎంతవరకు? అనే విషయాన్ని విచారణ చేయించాలి ఎక్కువ ఖర్చుగాని, విమర్శకుగాని, ప్రభుత్వం ఇంకకుండా నిష్పక్షపాతమైన విచారణ జరిపించవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉన్నది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో పెద్ద ప్రాజెక్టులను నిర్మించవలసిన అవశ్యకత ఎంతైనా ఉన్నది. ఇప్పుడు మనం పెద్ద ప్రాజెక్టులను నిర్మించడంలో నిమగ్నులమై ఉన్నాం. అటువంటి పద్ధతిలో యిలాంటి పెద్ద పెద్ద projects లో యిలా breaches జరిగినాయంటే అది చాల అవమానకరమైన విషయం. It is a sad com-

ment upon our Engineering Department. It is a very big tragedy. కాబట్టి యిలాంటి విషయాలలో ఎట్టి సంకోచాలు లేకుండా— ప్రతిపక్షం, సవాలు చేస్తుందా? ప్రభుత్వంమీద గాని, Engineer ల మీదగాని, కట్టిన contractors మీదగాని ఎటువంటి విమర్శలు వస్తాయి, చర్యలు తీసుకోవాలా, లేదా మొదలైనవన్నీ వదలిపెట్టి— ఏ కారణాలవల్ల యిలాంటిది జరిగిందో? పరిశీలన చేయాలి ఇకముందు ఇలాంటివి జరగకుండా చూచుకునే నిమిత్తం enquiry చేసి కనుగొనవలసిన అవసరం ఎంతో నా ఉన్నదని మనవి చేస్తున్నాను. మంత్రిగారు ప్రతి జిల్లాలో Irrigation Conference లు పెట్టి ఆయా జిల్లాలయొక్క అవసరాలను కనుగొన్నారు. తరువాత Consultative Committees కూడ second crop కు నీరు యిచ్చే విషయంలో తీర్మానం చేశారు. బాగానే ఉన్నది. మంత్రిగారు అక్కడకు వచ్చినప్పుడు వశ్చిమగోదావరి జిల్లాలో additional area ఇవ్వడం విషయంలో “మీరు 16 మంది శాసనసభ్యులు, Engineer లు, కలెక్టరు అంతా కలిసి ఒక నిర్ణయం తీసుకోండి మేము ఒక సెంటుకుకూడ అదనంగా యిచ్చేదిలేదు” అనే పద్ధతిలో చారు చెప్పారు. ఆ కారణంచేత ఎంతోమంది రైతాంగం మా దగ్గరకు రావడం, అక్కడనుంచి M. L. A. లు హైదరాబాదు వస్తూ ఉండడం, మంత్రులను వట్టుకొని కొంత pressure, influence తీసుకురావడం యిదంతా ఒక పెద్ద తతింగం అయిపోయింది. అందువలన మేము చాలమంది అటువంటిది పునరావృతం కాకూడదనే ఉద్దేశ్యంతో మంత్రిగారు ఇచ్చిన హామీమీద recommendations చేయలేదు. Genuine cases ఉన్నప్పటికీ కూడ మేము కలుగజేసుకోలేదు. భీమవరం తాలూకాలో కలివపూడి trust క్రింద additional area ఈ ఏడు యిచ్చారు. దానిపైన ఏ విధంగా యివ్వకూడదో, ఇన్నే నష్టం వస్తుందని రైతులు కలెక్టరుకు prohibitory note పెట్టినప్పటికీ Executive Engineer కు గాని, Superintending Engineer కు గాని, Collector కు గాని తెలియకుండా సరాసరి హైరాబాద్ నుంచి ఉత్తరువులుచేస్తూ నర్సాపురంలో 400 ఎకరాలు, భీమవరం తాలూకాలో 14, 15 వందల ఎకరాలు additional area యివ్వడం జరిగింది. ఇది చాలా ఆశ్చర్యకరంగా ఉన్నది. వశ్చిమగోదావరి జిల్లాలో ప్రతి శాసనసభ్యుడు యిది ఒక విధమైన అవమానంగా భావిస్తున్నాడు. కాంగ్రెసు శాసనసభ్యులు కూడ దీని మీద చాలా అసంతృప్తిని తెలియపరిచారు. అంతే కాకుండా localization చేసే నిమిత్తం, additional area ను permanent zones లో కలిపే నిమిత్తం చేరే నిబ్బందిని యిచ్చాట్లు చేశారు. అట్టి నిబ్బందితో నిమిత్తం లేకుండా క్రింద అధికారులతో సంబంధం లేకుండా భీమవరం తాలూకాలో గ్రామంలో ఉన్న మొత్తం 1200 ఎకరాల అయకట్టును permanent

zone లో చేర్చడం జరిగింది. ఆ జిల్లాలో అనేకరకాలైన కథలు దీనిమీద చెబుతున్నారు. ప్రత్యేకంగా ప్రభుత్వం సిబ్బందిని పేసి దానిని గురించి ఫనిచేస్తుంటే క్రింది అధికారులతో సంబంధం లేకుండా ముటామట ప్రాద్రాబాదు నుంచి యిలాంటి ఉత్తరువులు చేసి పర్మనెంట్ జోన్ లో చేర్చడం అనేది సరైన పద్ధతికాదు. కనుక ఇకముందు యిలాంటివి జరుగకుండా administration లో ఉన్న లోపాలను సరిచేయవలసిందని మంత్రిగారికి ప్రత్యేకంగా చెబుతున్నాను.

నెల్లూరులోని కావలి-కనుపూర్ ప్రాజెక్టు గురించి కోడండ రామిరెడ్డి గారు, రామకృష్ణ రెడ్డిగారు చెప్పడమే కాకుండా general discussion లో మాట్లాడుతూ 'no tax campaigns ను lead' చేస్తామని చెప్పడంవల్ల దాని మీద కొంత తర్జన భర్జనలు కూడ జరిగినవి. ఏది ఎలా ఉన్నప్పటికీ దానియొక్క ప్రాధాన్యతను, విశిష్టతను, ప్రయోజనాలను అన్నీ కాంగ్రెసు పక్షం నుంచి కోడండ రామిరెడ్డిగారు చెప్పారు. దానికి అవసరమయ్యే డబ్బులో కొంత యిస్తామని ప్రజలు ముందుకు వస్తున్నప్పుడు ఆ ప్రజలయొక్క ఉత్సాహాన్ని పాడుచేయకుండా దానిని తప్పకుండా తీసుకోవలసిందని, నేను ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

Estimates Committee లో ఎక్స్ ప్లెగారు K. C. Canal మీద report యిచ్చారు. ఇప్పటివరకు అది అసెంబ్లీలో చర్చకు పెట్టినట్లులేదు. Public Accounts Committee లో సుందరయ్యగారికి Chairmanship యిచ్చాను. వారు అనారోగ్య కారణంగా resign చేస్తే తిరిగి కాంగ్రెసు పక్ష సభ్యులకే Chairmanship యివ్వడం జరిగింది. అట్టి ఈ విమర్శలకు తావు లేకుండా Public Accounts Committee లో Public Estimates Committee లో ప్రతిపక్ష సభ్యులకే Chairmanship యిచ్చినట్లయితే చాలా బాగుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను.

Nagarjuna Sagar left-bank canal ను చింతలపూడి తాలూకాకు extend చేసే విషయంలో వెంటనే చర్య తీసుకోవలసిందని, ఆ ప్రయోజనాలను త్వరగా ఆ తాలూకాకు యిచ్చే అవకాశాలు ఉంటే చూడవలసిందని, విజ్ఞప్తి చేస్తూ, ఈ అవకాశం యిచ్చినందుకు అధ్యక్షులవారికి నా కృతజ్ఞులు తెలియజేస్తున్నాను.

*శ్రీ పి. శ్రీరాములు (దుగ్గిరాల): అధ్యక్షా, Irrigation మంత్రిగారు ఉపవాదించిన ఈ బిల్లును సమర్థిస్తున్నాను. దేశంలో అధికారోహంకృతి ప్రధానమైన సమస్యగా ఉన్నటువంటి ఈ కాలంలో రైతులు ఆ రంగంలో ముందుకు పోవడానికి కాలిన సమస్యను తలుచుకుంటున్నాం. వారిని అవలంబిస్తున్నారని P. W. D. కు తాళి లోగడకన్నా అనేకవిధాల ప్రయత్నం చేస్తూ ఉన్నారని

సంతోషమే. కాని అందులో యింకా అనేకవిధాలుగా మార్పు రావలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉన్నది. ఈనాడు పత్రికలలో వార్తలుచూస్తే, ప్రధాని నెహ్రూ బండితుడుకూడ అనేక విషయాలలో P. W. D. శాఖకు సంబంధించి నటువంటి నిబంధనలను ఈనాటి అవసరాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని సవరించ వలసిన అవసరం ఉన్నదని చెబుతున్నట్లు చూస్తున్నాము. దానికి కారణాలు అనేకం ఉన్నాయి. డెల్టాపీరియాలకు సంబంధించినంతవరకు రైతులు సమయానికి తగిన నీటి supply గురించి విజ్ఞప్తులు చేసుకొని విన్నపాలు చేసుకొని ప్రతినిధులద్వారా ఆయా స్థానికాధికారులతో చెప్పినప్పుడు వెంటనే, ఏమాత్రం భాగుచేయకుండా సమయానికి అవసరమైన నీటి సరఫరా విషయంలో గాని, లేక surplus water ను జైటికి పంపించే విషయంలోగాని P. W. D. శాఖ అత్యధికమైన శ్రద్ధ చూపించడం అవసరం. ఏమాత్రం కాలయాపన చేయకుండా మన చేతులలో ఉన్న అధికారాన్ని వినియోగించి వై అధికారులకు ఊరికే నిమిత్తమాత్రంగా పంపించి ఆలస్యానికి కారకులు కాకుండా, వెంటనే శ్రద్ధ తీసుకోవలసిన అవసరం ఉన్నది. ఆనుభవంలో ఉన్న ఒక విషయం చెబుతాను. ఈ సంవత్సరం డెల్టా area లో పరిపంటకు చిట్టచివరి తడికొరకు నీటిని supply చేయవలసి వచ్చినప్పుడు కృష్ణానదిలో నీరు తక్కువ level లో ఉండడం తలస్థించింది. పంట అంతాపండి ముగ్గిఉన్నది. ఆ చిట్టచివరి తడినీరు యిస్తేగాని పండినపంట చేతికిరావడానికి వీలులేదు.

నీరు సమయానికి supply చేయకపోతే పండిన పంటంతా వృధా కావడమే గాక రెండవ పైరుకు విత్తనాలు పడడానికి కూడ అవకాశ ముండదు. స్థానికాధికారులతో ముచ్చటిస్తే "ఏట్లో నీళ్ళు లేవు, తుంగ భద్రనుండి నీటిని supply చేయడానికి మేము చూస్తున్నాం" అన్నారు. ఆ తరువాత వారు ప్రభుత్వముయొక్క ఉత్తర్వులకొరకు ఎదురుచూస్తున్నట్లు చెబుతూ వచ్చారు. నిజానికి వారుచేసే ప్రయత్నాన్ని శంకించవలసినదేమీ లేదు. కాని నీరు supply కావడం ఏ పది పదిహేను రోజులు ఆలస్యమైనా దాదాపు బిల్లు పంట నష్టమవుతుంది అనే విషయంలో ఏమాత్రం వివాదం లేదు. నేను మనవిచేసేదేమంటే పుత్తర్వులు పంపించడములో ఏదీరమైన ఆలస్యము జరిగే టున్నా, కనీసం తెలిపేను, తెలిగ్రాముద్వారానైనా ప్రభుత్వం ఆర్డర్లు అంద జేస్తే బాగుంటుంది. అందువలన చక్కనిఫలితాలు కలుగుతాయి. మరియు ఆశించినంత పంట పండడానికిగాని, పండిన పంటంతా సాంతం చేతికి రావడానికి గాని అస్కారముంటుందని నేను సూచిస్తున్నాను. గుంటూరు జిల్లాలో పీతా నగరంవైపు వది గ్రామాలకు high level channel, మరొకవైపు కృష్ణానది నుండి ప్రక్క main canal, మరొక ప్రక్క bank canal వున్నవి. ఈమూడు

కాల్వలకు మధ్యనున్న దాదాపు 15 గ్రామాలకు సంబంధించిన రైతులు ఎక్కువ మెట్టపైర్లు పండిస్తారు. కారణం అదంతా మెట్టప్రాంతం కావడమే. మాగాణి కాలేదు. బావులు శ్రవ్వి పోసి విద్యుచ్ఛక్తి సహాయంతో నిరుతోడి సేద్యం చేద్దామంటే అక్కడవడేసీరు నిష్ఫలమైనది. వేసిన పైరు అంతా మాడి పోయే ప్రకృతిగల సీరు. మానెమెరుగుడు కలిగిన నేలతో శ్రవ్విచే అటు పంటసీరు పడుతుంది. అది బహు అనర్థదాయకమైన సీరు. దాదాపు 12 గ్రామాలకు వున్న 3,500 ఎకరాల భూమికి సంబంధించిన స్కీము పది సంవత్సరాల నుండి sanction చేయకుండా ప్రభుత్వం వద్దనేవున్నది. ఆ భూములపై ప్రభుత్వం వేయబోయే betterment tax అదనంగా వేసే భూమిలిస్తు చాటన్నింటిని చెల్లించడానికి మేము సిద్ధంగా వున్నామని అక్కడి రైతాంగం రెవిన్యూ అధికార్లకు, P.W.D. అధికార్లకు పదేపదే విజ్ఞప్తులు చేస్తున్నారు. మొన్న గుంటూరులో P.W.D. మంత్రిగారు District Irrigation Conference ను ఏర్పాటు చేసినప్పుడు యీ విషయం మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకువచ్చాము. దీనిని మూడవ ప్రణాళికలో చేర్చడానికి అవకాశమున్నట్లుగా అప్పుడు ప్రచురింపబడిన booklet లో వుంది. కానీ అక్కడ రైతాంగం యొక్క అవసరాలను గమనించి ప్రభుత్వం విధించబోయే పన్నులను చెల్లించడానికి వారెలాగూ సిద్ధంగా వున్నారు. కనుక ఆ స్కీమును ద్వితీయ ప్రణాళికలోనే చేర్చవలసిన దని నేను ప్రత్యేకంగా మంత్రిగారికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. 3,500 ఎకరాలు వెంటనే సాగులోకి వచ్చి తద్వారా ప్రభుత్వానికి చాలా రెవిన్యూ రావడానికి అవకాశం వుంది. కనుక, అధిక పంటలు పండించడానికి అనేక అవకాశాలున్న యీ స్కీమును వెంటనే ద్వితీయ ప్రణాళికలో చేర్చవలసిందని మంత్రిగారిని మరొకసారి కోరుతున్నాను.

రెండవది ఇలాగే మా జిల్లాలో ప్రత్యేకంగా నా నియోజకవర్గంలో కొలకలూరు లిఫ్టుఇరిగేషన్ స్కీము ఒకటి వున్నది. 660 ఎకరాలకు సంబంధించిన స్కీము యిది. దీనిని మూడవ ప్రణాళికలో కూడ, చేర్చనట్లు తెలుస్తున్నది. మాకు యిచ్చిన బోగట్టాను బట్టి అక్కడి రైతాంగంకూడ ప్రభుత్వం విధించే పన్నులు, యితరత్ర చెల్లించవలసిన మొత్తాలను వెంటనే చెల్లించడానికి సిద్ధంగా నున్నట్లు తెలుపుతున్నారు. అందువలన, ప్రభుత్వం రైతాంగం యొక్క అవసరాలను గమనించి యీ కొలకలూరు లిఫ్టు ఇరిగేషన్ స్కీమును వెంటనే అనుబ్ధికి తీసుకురావలసిందిగా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. దీనిని వెంటనే sanction చేయించుటకు తగుక్రమం చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

తరువాత, పెదకొండూరు ఛానెల్, అనేది మరొకటి వున్నది. దీనిని మొదటి 750 ఎకరాలకు చెల్లు చేసే నిలికొక సూము కట్టారు. దానికి

సంబంధించిన ఒక మార్పును చేయవలసిందిగా ప్రభుత్వదృష్టికి తీసుకువస్తాను. ఈ head sluice చాలా wrong place లో నిర్ణయించబడింది. అట్లని నేను ఋజువు చేయగలను. ఏ కారణాలవల్లనో అది కొంచెం దిగువను కట్టడానికి నిర్ణయించ బడింది. దానిని యింకొక రెండువందల గజాలు ఎగువను యీ head sluice నిర్మించే ప్రదేశంగా నిర్ణయిస్తే ఆ చానెల్ ద్వారా నీరు సవ్యంగా ప్రవహించడానికి, రైతులకు నీరు ఎటువంటి యిబ్బంది లేకుండా అందడానికి అవకాశ ముంటుందని నావిశ్వాసం, అంతేగాక అక్కడ 7, 8 సంవత్సరాలనుండి సాగుచేస్తూ నేడు 3 వేల ఎకరాలు ఆ తూము ద్వారా సాగు చేస్తున్నారు. ఎప్పుడో 750 ఎకరాలకు పరిమితంగా design చేసిన తూము అది. 7, 8 సంవత్సరాలనుండి సాగుచేస్తున్నప్పటికీ దాని సైజును పెంచడం గాని, లేక కాల్య వెడల్పు చేయడం గాని, తక్కిన వసతులు ఏర్పాటుచేసి తగు మరమ్మతులు చేయుటగాని యింతవరకు జరుగలేదు. గత మూడు బడ్జెటు సమయాలలోను ఈ విషయాన్ని ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకరావడం జరిగింది. కాని యిప్పటికీ ఎలాంటి ఏర్పాట్లు చేయకపోవడం విచారకరం. ఆ తూము సైజును పెంచి, అక్కడ రైతులకు కావలసిన తగువసతులు పెంటనే కల్పించ వలసిందిగా తమద్వారా విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. ప్రభుత్వం, P. W. D. అధికారుల యీ పనికి పెంటనే ఉపక్రమించుటకు చర్య తీసుకుంటుందని ఆశిస్తున్నాను.

ప్రతి సంవత్సరం canals, చానెల్స్ మొదలైనవాటి maintenance కొరకు P.W.D. శాఖవారు పెడుతున్న ఖర్చుల గురించి చెబుతాను. సామాన్య ముగా కెనాల్స్ ఎండిపోయేవరకు మరమ్మతులు చేయుట జరుగదు. కట్టలు erode అయిపోయి రాకపోకలకు అపొకర్యం కలుగడం—దాదాపు వెయ్యి రూపాయలు maintenance కొరకు ఖర్చుపెట్టవలసింది ప్రభుత్వం అదనులో మరమ్మతులు చేయకపోవుటవలన అదే పనికి 20 వేల రూపాయల వరకు తరువాత ఖర్చుచేయవలసివస్తుంది. దానికి పుదాహరణలు అనేకం చెప్పవచ్చు. Krishna Western Delta లోని main canals, చిన్న channels యొక్క maintenance విషయం శ్రద్ధవహించి నీటి పారుదలకు అపొకర్యం లేకుండా రివిల్ మెంట్లు చేయవలసినచోట అదనులో చేయవలసిందని silt clearance విషయంలోను జాగ్రత్త తీసుకొనవలసిందని అధికార్లకు పుత్తర్వులు యివ్వవలసిందిగా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. ఏ కెనాల్ పై, ఏ చానెల్ పై ఎప్పుడు ఏది అవసరమవుతుందోనని పూర్వం P. W. D. అధికారులు, staff boats పై స్వయంగా ప్రయాణించి తెలుసుకుంటూండేవారు. మరదృష్ట వశాత్తు యిప్పుడు ఆ విధంగా ప్రయాణం చేయడం తగ్గిపోయిపట్టు కనబడు తున్నది. ఎక్కువగా డిప్యూటీ రోడ్లపై ప్రయాణాలు చేస్తున్నారడం వలన

సమయానికి చేయవలసిన పనులు జరగకపోవడం జరుగుతున్న దనుకొంటాను. ఆ విధంగా గాకుండా రాష్ట్రాధికారులు కాకపోయినా స్థానికాధికారులైనా Sub-divisional Officers, Executive Engineers యీ కేనాల్సుపై తరుచు ప్రయాణంచేసి వాటి అవసరాలు గమనించడం చాలా అవసరమని మనవిచేస్తున్నాను.

సీతానగరం, వైకుంఠపురం వైపు కృష్ణానదికి కరకట్ట నిర్మాణం విషయంలో ప్రభుత్వం చూపిన శ్రద్ధకు నేను ప్రత్యేకంగా అభినందనలు తెలుప వలసి వుంది. గుంటూరు తాలూకాలోని చాదాపు 20, 25 గ్రామాలు, సన్యత్యామలమైన. అన్నిపంటలకు లాయకీ అయిన భూములుగలిగిన గ్రామాలు యీ విధంగా కరకట్ట లేకపోవడమువలన ప్రతి సంవత్సరం వరదలపాలై పోతూండేవి. ఈ గ్రామాలకు సంబంధించి కరకట్ట నిర్మాణం యొక్క అవశ్యకతను ఆంధ్ర ప్రభుత్వములో డెప్యూటీ ముఖ్యమంత్రిగా నున్న శ్రీ సంజీవరెడ్డి గారి దృష్టికి తీసుకువచ్చాము. వెంటనే దానిని Flood Control Scheme క్రింద sanction చేసి దానిని ప్రస్తుతం execution లో నుంచినందుకు ప్రత్యేకముగా వారికి ధన్యవాదాలు తెలుపుతున్నాను. వారి దృష్టికి తెచ్చినదే తడవుగా దానియొక్క అవశ్యకతను గమనించినందుకు ఆ గ్రామాలవారి తరపున వారికి మరొకసారి ధన్యవాదాలు అర్పిస్తున్నాను. 1959 సంవత్సరాంతములోగా, ఈ కట్ట నిర్మాణం పూర్తిచేసేందుకు శ్రద్ధతీసుకోవలసిందిగాను, అవసరమైతే grant మంజూరు చేయవలసిందిగాను ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

Grow More Food Scheme క్రింద డెబ్బా ప్రాంతాలలో temporary గా వైపులు యివ్వడం అచారంగా వస్తున్నది. మా డెబ్బాకు సంబంధించి ఒక విషయం చెబుతాను. పెంపొరరిగా యిచ్చిన వైపుల విషయమై investigation చేయించి, 5 సంవత్సరాలకు వైబడి తీసుకున్నవారికి వాటిని భాయపు వైపులుగా చేసినట్లయితే బాగుంటుంది. దానివలన ప్రతి ఏడు రైతులుపడే యిబ్బందులు తీరడానికి అవకాశం వుంటుంది. P. W. D. కాబ వారికి వెంటనే వాటిని గురించి investigation పూర్తిచేయాలని, వాటిని confirm చేసేందుకు instructions యివ్వవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

డెబ్బా జిల్లాలో ఉండే P. W. D. కాలుకు సంబంధించిన విషయాలను ప్రాజెక్టులు, డ్రైయినేజీ సౌకర్యాలు, ఇంకా ఇతర విషయాలైనవనులు అన్ని కూడ ఏజిల్లకు ఆజిల్లాయే District Irrigation Conferences పెట్టుకొని తర్వాత ప్రజాప్రతినిధులయొక్కగాని, లేక అక్కడ ఉండే రైతులయొక్క ఆభిప్రాయాలనుగాని స్వయంగా తెలుసుకోడానికి క్రొత్తగా ఒక పథకమును ఏర్పాటు చేసేందుకు ప్రత్యేకంగా ఇరిగేషన్ కాం మంత్రిగారిని అభినందిస్తు

న్నాను. ఈ సందర్భంలోనే ఇంకొక విషయం చెబుతున్నాను. ప్రజాజిల్లాలోను
యిదివరకు ఉండే Irrigation Advisory Boards ను abolish చేసి
consultative committees ను ఏర్పాటుచేశారు. ఆకమిటీలలో ఇంతమంది
శాసనసభ్యులు ఉండాలనే నియామకం కూడా జరిగింది. గుంటూరు జిల్లాలో నియ
మించబడిన కమిటీలో—ఇదివరకు ఇరిగేషన్ బోర్డులో మాబోటి అనుభవం
సంపాదించిన శాసనసభ్యులు, వ్యక్తులు ఉండగాకూడా కేవలం పాషికదృష్టి
తోనే సదరు కమిటీలలో సభ్యులను నియమించడం జరిగింది. ఇతర జిల్లాల
సంగతి నాకు తెలియదు కాని గుంటూరు జిల్లాలో మాత్రం ఇదివరకు ఇరిగేషన్
అడ్వైజరీ బోర్డులో ఉండి అనుభవంగలిగిన శాసనసభ్యులు ఉంటే కూడా చారికి
అవకాశం ఇవ్వలేదు. అనుభవంగలిగిన మాబోంట్లను అందులో చేర్చవలసిన అవ
సరం ఉన్నది. శ్రద్ధగా పని చేసేవ్యక్తులకు, ఈ పనిలో interest ఉన్న వ్యక్తులకు
అవకాశం లేకుండా ప్రభుత్వం వారు పాషికదృష్టితో వ్యవహరించారని remark
చేయవలసి వచ్చినందుకు నేను విచారపడుతున్నాను. కృష్ణా పశ్చిమ (western)
జిల్లాలో కొల్లిపర, దాములూరు, తూములూరు మున్నగు దాదాపు 15, 20
గ్రామాలు నా సియోజకవర్గానికి సంబంధించినవి ఉన్నవి. ఈ భూములకు
drainage సౌకర్యాలు కలుగచేయవలసినదని నేను గత 3, 4 సంవత్సరాల
నుంచి agitate చేస్తున్నాను. ఆ గ్రామాలలోని రైతులు ఎన్నాళ్ళనుంచో
విజ్ఞాపాలు పంపిస్తున్నారు. Betterment tax గాని, లేక drainage మీద
పన్నులు విధించినాగానీ మేము కట్టడానికి సిద్ధంగా ఉన్నామని చెబుతున్నప్పటికీ
కూడా drainage scheme యంతవరకు అమలులోనికి రాలేదు.
అప్పుడే 10 ఏళ్ళు కావచ్చింది. ఆ కాగితాలు ఎక్కడ ఉన్నాయో
తెలియదు. Chief Engineer Office, Sub-divisional Office కు
మధ్య తిరుగుతున్నాయి కాని, ఇంతవరకు ప్రభుత్వ స్థాయిలోకి వచ్చాయో
లేదో కూడా తెలియదు. Chief Engineer Office లో అడిగితే ఇంకా మాకు
కాగితాలు అందలేదంటారు. క్రింది ఆఫీసులలో అడిగితే కాగితాలు మోదగ్గర
నుంచి వై ఆఫీసులకు పోయాయంటారు. నాట్లు కాలంలో అధికవర్గాలవల్ల
కొలిపిర - తెనాలి రోడ్డుమీద ఆ highway metal road కు ఇవతలనున్న
పొలాలునుంచి వర్షపునీరు ప్రవహించడం ఆ సేకనుంది శాసనసభ్యులు, అక్కడకు
వచ్చిన మంత్రులుకూడా చూచారు. కాని, ఆ గ్రామాలలో యీనాటివరకు
కూడా మురుగునీటి సౌకర్యం కలిగిందే పథకాన్ని అమలు చేయకపోవడం
విచారకరము. ప్రభుత్వ దనలోపలవల్ల యీలాంటి పనులలో ఆలస్యం జరిగితే
ఎవరికి అలతబాధ ఉండదు కాని, అవసరమైన contributions ఇవ్వడానికి
సిద్ధంగా ఉన్నామని అక్కడి రైతులు చెబుతున్నారు. కాని, contribution
లేకుండా ఎన్ని లక్షలైనా మీరే కట్టవలెను అని రైతాంగాన్ని కోరడం మాత్రం

హ్యాయం కాదు. ప్రభుత్వ P. W. D. శాఖవారు యీమధ్య వై విధంగా అడిగినట్లు వింటున్నాము. ప్రజలు యీవిధంగా ముందుకు రావాలి, ప్రభుత్వం యీ విధంగా సహాయంచేయడానికి సిద్ధంగా ఉన్నది అని ప్రజాప్రతినిధులమైన మమ్మల్నను పిలిచిగాని. లేకపోతే conference పెట్టిగాని, కృషిచేసినట్లయితే సక్రమంగా ఉంటుంది, యీ పథకం పూర్తికావడానికి అవకాశం ఉంటుందని మీ ద్వారా మనవిచేస్తూ నేను సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

*శ్రీ బి. వి. శివయ్య (మర్చురు): అధ్యక్షా, ఈ బడ్జెటు ప్రతిపాదనల సందర్భంలో నీటిపారుదల డిమాండును ప్రతిపాదించినప్పుడు స్థానికంగా ఉన్న projects గాని, నీటివనరుల విషయంలో గాని ప్రభుత్వంనుంచి కొంత ఆశాజనకమైన సమాధానం వస్తుందని ప్రాంతీయ ప్రజలు సాధారణంగా ఆశించడం సహజం. కాని, 1951-52 నుంచి వరిశీలన కావించబడి technical authorities చేత లాభదాయకమైన ప్రాజెక్టు అని నిరూపించబడినప్పటికీ కూడ ఇంతవరకు గుంటూరు ఛానల్ స్కీము విషయంలో ప్రభుత్వం ఏమాత్రం శ్రద్ధతీసుకోవడం లేదని ప్రజాభిప్రాయం గాఢంగా ఉన్నదని ఇరిగేషన్ కాన్ ఫరెన్స్ కు ఇరిగేషన్ మంత్రిగారు వచ్చినప్పుడు కూడ విధితం అయినది. "సెంట్రల్ గవర్నమెంటు బస్సుకోలేదు" అని మాత్రం ఇరిగేషన్ మంత్రిగారు చెప్పారు. అసలు ద్వితీయ పంచవర్ష ప్రణాళిక ప్రారంభంలో medium irrigation schemes కు మనం ఎంత allotment ఇచ్చాము? దానికిగాను మనకున్న financial resources ను బట్టి ఏయే సదుపాయాలను ఉపయోగించుకుంటున్నాము? ఇంతవరకు include చేసిన medium irrigation schemes కంటే ఇవి లాభదాయకములు, productive schemes పోనా, కాదా? ప్రాంతీయ వైపు అవసరాలను తీర్చడమేకాదు—అక్కడి గ్రామాలకు మంచినీళ్ళుకూడ లేవని అందరు irrigation conference లో చెప్పారు కాబట్టి ఇది కట్టినట్లయితే మంచినీటి పోకల్లో కూడ కలుగుతుంది. అక్కడివారు 5, 6 మైళ్ళదూరంపోయి నీళ్ళు తెచ్చుకోవలసిన అవసరం ఉన్నది. పంచవర్షంలోని 5, 6 మాసాలు మంచినీళ్ళకోసం ప్రజలు చాలా బాధపడుతున్నారు. మంచినీటి సౌకర్యం, irrigation facilities కు మాత్రమేకాకుండా రాష్ట్రంలో ఇంతవరకు investigate చేయబడిన projects అన్నిటికీ కూడ యీ గుంటూరు ఛానల్ స్కీమ్ లాభదాయకమైనదని, 7% లేక 8% లాభం వస్తుందని ఇంజనీరులు నూచించారు. పంచ ప్రాజెక్టుగలించి శ్రీకోదండ రామిరెడ్డిగారు చెప్పారు, 30, 40 అక్షల సూచీలులు బియ్యం 800, 400, 1000 సకలాలవరకు సాగయ్యేది ప్రయోజనకరం కానిదికూడ నిర్ణయం పాటు. అట్లాంటి బాటని నడించుకొన్నది నేను చెప్పడం లేదు. State లో productive అయిన, economic గా ఉన్నటువంటి లాభదాయకమైనటు

వంటి స్కీములను మనం ముందు తీసుకోవాలి. బిల్లేరు, రాళ్ళపాడు, తైలరవాని తిప్ప, బిట్రగుంట నష్టయి ఛానల్ మున్నగు ప్రాజెక్టులు ఎన్నో ఉన్నాయి. Scheme కు అయ్యే ఖర్చు చూసినట్లయితే 400, 500, 1000 రూపాయల వరకు ఉన్నది. గుంటూరు ఛానల్ స్కీము విషయం చూచినట్లయితే ఎకరానికి 280, 240 రూపాయల గిట్టుబాటు ఉన్నది. చాల పావు return ఉన్నది. ఇవన్నీ ప్రభుత్వం వారు కూడా ఒప్పుకొంటున్నారు కాని Central Government ఒప్పుకోవడం లేదంటున్నారు. Central Government చేర ఒప్పించడానికి మన ప్రభుత్వం వారు ఏవిధంగా స్రయత్నం చేశారు? Central Government ను గాని, Planning Commission ను గాని ఏమి చేశారు? మనకున్న financial resources లో ఏమి provision చూపించారు? అయితే, సెంట్రల్ గవర్నమెంటు చూపించిన అభ్యంతరాలు ఏమిటి? ఏ అభ్యంతరాలవల్ల ద్వితీయ పంచవర్ష ప్రణాళికలో దానిని చేర్చడానికి వీలులేక పోయింది? ఆ అభ్యంతరాలను తొలగించడానికి మన ప్రభుత్వం చేసిన పనులేమిటో.... వాటివల్ల దీనిని సాధించడం సాధ్యం కాకపోయినప్పటికీటాడ...చేసిన ప్రయత్నాలను మాత్రం ప్రజలకు చెప్పవలసిన అవసరం ఎంతయినా ఉన్నది.

క్రిందటిసారి Irrigation Conference జరిగినప్పుడు యీ విషయాలన్నీ చెప్పాము. G. M. F. Campaign క్రింద Government of India వారు రెండుకోట్లలో ఒకటిన్నర కోట్లలో కేటాయించబోతున్నారని, అందులోనుంచి మన రాష్ట్రమునకు వచ్చిన quota లో మంచి ఖర్చు చేయటానికి వీలు అవుతుందేమో చూడవలసి ఉంటుందని, అది మొదటి ప్రయత్నముగా జరుగవలసి ఉంటుందని చెప్పారు. అలాంటి నిరాశాజనకమైన వార్త మాకు అందజేశారు. అనలు G. M. F. Campaign క్రింద యిచ్చిన డబ్బులో 60, 70 లక్షలవరకు ఉంటున్న యీ స్కీము ఎంతవరకు సాధ్యమవుతుందో చెప్పలేము అని మంత్రి గారు అంటున్నారు. కాని నిజంగా ప్రభుత్వం అది పూర్తిచేయాలని దీక్షఉంటే, అది unremunerative అయినప్పటికీనీ, ద్వితీయ పంచవర్ష ప్రణాళికక్రింద మనకు వచ్చే సొమ్ముతో ఏముపైలక్షలు ఖర్చుచేసినను యీ పని రెండు సంవత్సరములలో ప్రారంభించవచ్చు. ప్రారంభించినప్పుడు 90 ప్రయోజనకరమైన స్కీము అని ప్రభుత్వముకూడ ఒక అభిప్రాయమునకు రాగలుగుతుంది.

తరువాత అప్పాపురం ప్రాజెక్టు విషయము ఉన్నది. ఈ ప్రాజెక్టును గురించి అక్కడ ఉన్న రైతులు మరెక్కిగారి దృష్టికి కొన్ని విషయములు తీసుకువినచ్చారు. ఈ ప్రాజెక్టు మూలంగా Irrigation పాకర్వాలు కలుగజేసి నప్పుడు సుమారు ఇరవై రెండు ఎకరాలకు మాత్రమే వీరు లభించగలదు అని

అన్నారు. ప్రస్తుతము అక్కడ ముప్పైవేల ఎకరాలు సాగుఅవుతున్నదని, ఈ మధ్యన మంత్రిగారు ప్రశ్నల సందర్భములోకూడ సమాధానము చెబుతూ అన్నారు: కాని tail-end villages లో, అయిదారు గ్రామాలవరకు నీరు అందదు. ఎందుకంటే అక్కడ చీలమండల లోతుననే నీరు ప్రవహిస్తూ ఉంటుంది. ఈ కారణముచేత ఆ tail-end villages లు సంబంధించిన భూములకు ఆగస్టు నెలలోకూడ నాటువడకుండా పోయే పరిస్థితులు ఉంటున్నవి. దీనిని మంత్రిగారే Irrigation Conference లో ఒప్పుకున్నారు. దీనికి కారణము యింకొకటికూడ ఉన్నది. Unauthorised గా ఆయకట్టు పెంచినందువల్ల నీరు చాలకుండా పోతున్నదని గుర్తించాలి. Original గా ఉన్న ఆయకట్టు కంటే unauthorised గా ఎనిమిదినేల ఎకరములు ఎక్కువ అయింది. ఆ కాలవ యొక్క మొదటి design లో లోపము ఉండడమువల్ల ఆ కాలువల ద్వారా అయిదారు గ్రామాలకు నీరు అందడములేదు. కాని ఈ భూములమీద కూడ ఇతర ఆయకట్టు భూములతోజాటు wet assessment పూర్తిగా వసూలు చేస్తున్నారు. ఒకవైపున నీరు అందక పంటలు పండక పోవడము వల్లను మరొకవైపున wet assessment పూర్తిగా ప్రభుత్వానికి కట్టడము వల్లను రైతులు ఆర్థికముగా బాధపడుతున్నారు. ఇప్పుడు ఈ కాలువను re-model చేసి improve చేయించ వలసిందిగా మంత్రిగారిని Irrigation Conference లో రైతులు కోరియున్నారు. కాబట్టి యీ సంవత్సరములో నైనా ఆ కాలవను re-model చేయించవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

కృష్ణాబారేజి కట్టిన తరువాత అదనపు నీరు లభించగలదని మంత్రిగారు చెప్పారు. ఈ అదనపు నీరును ఉపయోగించేటంతవరకు ఆ భూమిని కొత్త ఆయకట్టులో చేర్చుతామని మంత్రిగారు చెబుతున్నారు. ఇప్పుడు ఉన్న కొత్త ఆయకట్టు భూములు Revenue Records లో dry lands గా నమోదు చేయబడియున్నవి. Dry lands గా నమోదు చేయబడియున్నవి ఆ భూములలో wet cultivation ఇప్పటికీ పడి, పడిపోను సంవత్సరాలుగా జరుగు తున్నది. ఆరవ నెంబరులో dry lands అని ప్రాసినప్పుడు dry assessment వసూలు చేయవలసింది పోయి, wet assessment, అన్ని సెస్సులు చేర్చి ఎకరం ఒకటింటికి సుమారు 20, 21 రూపాయల వరకు ప్రభుత్వం వసూలు చేస్తున్నది. ఇప్పటికి 10, 15 సంవత్సరాలుగా wet assessment charge చేస్తు వ్చారు గనుక దీనిని permanent ఆయకట్టులోచేర్చి, ఇతర wet lands తో జాటు శిస్తు వసూలు చేయవలసి ఉంటుంది. ఈ భూములకు permanent గా నిటి పోకర్కాట్ల పర్కాట్ల చేయమని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. ఈ విషయ మును గురించి Revenue Board వారికో సంప్రదించి తగు చర్యలు తీసుకో వలసిందిగా కోరుతున్నాను.

పుత్తుంబాక శ్రీరామలుగారు సీతానగరం lift irrigation గురించి చెప్పారు. దానికి ప్రాథమిక పరిశోధన కూడ పూర్తి అయిందని అన్నారు. Chief Engineer ఆఫీసుకు దానికి సంబంధించిన records వచ్చి ఉంటాయి అనుకుంటాను. ఈ స్కీము Minor Irrigation స్కీము క్రిందకు తీసుకునే అవకాశము ఉన్నది. దీనికి ఖర్చుకూడ నుమారు పది లక్షల లోపలనే ఉంటుంది. దీనిని వెంటనే start చేయటానికి ప్రభుత్వం అంగీకరించింది. ఆ స్కీము చుట్టు ప్రక్కల ఉన్న గ్రామాలకు electricity కూడ విస్తరింప చేయబోతున్నారు. Minor Irrigation Scheme క్రింద ఖర్చుకాగల సొమ్ముతో electricity తో బాటు lift irrigation ను కూడ ఏర్పాటు చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

తరువాత మా గుంటూరు conference లో మంత్రిగారు ఒక కొత్త సూచన చేశారు. Drainage cess ను వసూలు చేస్తామని అన్నారు. కాని ఈ సెస్సును వసూలు చేసేటప్పుడు దానిని ఒక common fund గా ఏర్పాటు చేసి, అది ఏ ఏ జిల్లాలలో వసూలు చేస్తారో, ఆ సొమ్ము ఆ జిల్లాలలోనే రైతు సౌకర్యముల కొరకు ఉపయోగిస్తే మంచిదనికూడ అన్నారు. ఇదిగాక యీ సొమ్మును ముఖ్యంగా మురుగునీరు తైటకు పోవటానికి సౌకర్యాలు కలుగ జేయటానికి కూడ ప్రభుత్వము ఆలోచనలో ఉన్నదనికూడ అన్నారు. ఇది సరే, బాగానే ఉన్నది. ఇదివరకే betterment tax ను వసూలు చేయటానికి ప్రభుత్వము ఒక చట్టమును ప్యాసు చేసియున్నారు. ఈ tax వసూలు చేసేది కొత్త irrigation సౌకర్యాలు కలుగజేయటానికి కాదు. ఇలాంటి మురుగు పారుదల సౌకర్యాలు కలుగజేయటానికై నా ప్రభుత్వము ఖర్చు చేసే డబ్బుతో ఇలాంటివి లక్షకు మించిన సౌకర్యాలు కలుగజేయవచ్చు. ఇరవై వేలనుంచి యాభైవేలవరకు ఖర్చు అయ్యే drainage schemes కూడ ప్రభుత్వము తీసుకోవటానికి యీ Betterment Tax చట్టము వర్తింపజేయకుండా ఉన్నది. అందువల్ల Betterment Tax ద్వారా వసూలు అయ్యే సొమ్ముతో drainage works 25 వేలు మొదలు 50 వేల దాకా ఖరీదుకేసేవి take up చేయటానికి వీలుగా యాక్టుతో ఒక వరణ తీసుకుని రావడము అవసరము. ఎవరైతే యీ drainage scheme వల్ల benefit పొందుతారో వారివద్దనుంచి తప్పకుండా వసూలు చేయవచ్చు. వారు ఇస్తారు కూడా. ఆవిధముగచేస్తే తెలికగాని, Betterment Tax అన్ని జిల్లాలలోను వసూలు చేసి అసొమ్ముతో ఏదో జిల్లాలో drainage scheme ను take up చేస్తామంటే, అప్పుడు ఈ tax ఇచ్చినవారికి దానివల్ల benefit ఉండవందువల్ల వారికి కష్టముగా ఉంటుంది. ఈ విషయము ప్రభుత్వము గుర్తిస్తారని ఆశిస్తున్నాను.

Lift irrigation ను జరుపుకొనటానికి main canal నుంచి నీరు తోడుకోటానికి ప్రభుత్వము పర్మిషను ఇవ్వవలసి ఉన్నది. ఈ విషయములో permission కొరకు ప్రభుత్వానికి రైతులు apply చేయాలంటే ఆ కాగితము ఇక్కడ ప్రాదాబాదులో సెక్రటేరియేట్ దాకా రావలసిఉన్నది. ఈ మధ్య Engineers ఎవ్వరు కూడ పర్మిషను ఇవ్వటానికి వీలులేదని, ప్రభుత్వమే ఇవ్వాలని అన్నారు. Lift irrigation చేయాలంటే దానికి ఆధునిక సర్వే కావలసిఉన్నది. Lift irrigation జరగటానికి ఆయా భూములనుంచి తగిన revenue వస్తుందా రాదా అనేది ఆలోచించటానికి ముందుగా Sub-Divisional Officer పరిశీలించి, దానిమీద వారి report పోవాలి. అటుతరువాత దానిని Executive Engineer, Superintending Engineer, Chief Engineer అందరు పరిశీలించి చివరకు అది P. W. D. Secretariat కు పోవాలి. అక్కడ వారు పరిశీలించి పర్మిషను ఇవ్వడము అనేది జరగాలి. అంటే ఇన్ని అంచెలు దాటుకొనిపోయి చివరకు ఉత్తర్వులు రావాలి. ఈ అంచెలు అన్నీ దాటి ఉత్తర్వులు రావాలంటే ఎంతకాలం పట్టుతుందో ఆలోచించండి. అసలు P. W. D. Secretariat కు ఆ కాగితము రావడానికే ఎంతో కాలం పట్టు తుంది. తరువాత ప్రభుత్వము ఆలోచించి ఆర్డర్లు ఇవ్వాలి. ఇంత ఆలస్యము అయ్యేలోగా నాటువేసే కాలము కాస్తా జరిగిపోతుంది. దీనినిల్ల సకాలములో పంట వేయటానికి వీలుకాదు. ఆలస్యముగా నాటువేస్తే, పంటకూడ సరిగా ఉండదు. ఇది అంతా నష్టమనే చెప్పవలసి ఉంటుంది. ఈ కాగితము ప్రతి ఆఫీసు చూచి, పంపించేదాకా సామాన్య రైతులు అగడము కష్టము పోసి రైతులు స్వయముగా వెళ్ళి వ్రాయుత్నించటానికై నా సాధ్యమయ్యే విషయముకాదు. ఈ ఆఫీసర్ల చేతులలో ఆ కాగితము ఎక్కడ ఉండి పోయినను సామాన్య రైతు కనెక్టోవడిము కష్టము, ఏమైనప్పటికీని కాలవ యొక్క capacity ఎంతో, దానిక్రింద అయ్యే పాగు ఎంతో ఆ వివరాలన్నీ ఆ ఇంజనీర్ల సుతవ్వు మరెవరికీ తెలియవు. కనుక, Superintending Engineer కు పర్మిషన్ ఇచ్చే అధికారము ఒప్పుకొన్నట్లే ఈ ఎవనులుతో తొందరగా సామకూలపడే అవకాశము ఉంటుంది. అందువల్ల నా అభిప్రాయములో S. D. O. ముందు అన్ని విషయములు ఆలోచించి proposal పంపించడము, తరువాత Executive Engineer చూచి Superintending Engineer కు final orders కు పంపిస్తే మంచిది. ఆ విధముగ ఏర్పాటు చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ విధముగాచేస్తే Chief Engineer Office లోను P. W. D. Secretariat లోను పరికూడ తగ్గిపోతుంది. కాబట్టి ఆవిధముగ చేపారని ఆశిస్తున్నాను.

తరువాత Budget Demands pass కాగానే ఏప్రిల్, మే నెలలలోనో, లేక జూన్ నెల లోగానో ఏ ఏ భిల్లాలకు ఏ ఏ Division కు ఏ ఏ allotment అవసరమై ఉంటుందో అంత allotment వెంటనే ఇచ్చివేయాలని Budgetary Provision సూచిస్తున్నది. అంత advance గా అనగా ఏప్రిల్, మే, జూన్ నెలలలోనే allotments పంపిస్తే, అప్పటికి ఇంజనీర్లు వారివద్దనున్న సిబ్బందిని వారివద్దనున్న పనులకు నిర్దేశించడానికి పీలవుతుంది. అవిధముగ కాకుండా సంవత్సరము అంతా చాటిపోయిన తరువాత ఇచ్చే లాభములేదు. అట్లా కాకుండా యీనాడు జరిగే పరిస్థితి ఏమిటంటే సంవత్సరము పూర్తి కావచ్చేప్పటికీ, అంటే జనవరి, ఫిబ్రవరి నెలలలో మీకు యింత సొమ్ము ఇస్తాము, మిషనరీ ఇస్తాము, మీరు ఇంత సొమ్ము ఖర్చుచేయగలరా? అని అడగడము, దానిని తొందర తొందరగా మార్చినెలలోగా ఖర్చుచేయటానికి ప్రయత్నించడము జరుగుతున్నది. చివరికి సొమ్ము ఖర్చుకాకుండా lapse అయి పోయే పరిస్థితి వస్తుంది. అంత త్వరలో అంటే ఒకటి, రెండు మాసములలో ఆ సొమ్మునంతా ఖర్చుచేయలేకపోతారు. అందువల్ల వారు ఖర్చుచేయలేము అని జవాబులు పంపవలసి వస్తుంది. సంవత్సరము పూర్తి కావచ్చేప్పటికీ, ఇంజనీర్లవద్ద సిబ్బంది అంతా వారికి ఉన్న ఇతర పనులమీద సర్దివేయబడుతారు. ఇక ఆ పనులు చేయటానికి సిబ్బంది ఉండరు. Material అంతా ఎక్కడ పేట్టాలి అనే విషయమును అవగాహన చేసుకోలేక ఏ ఏ సనులను ఏ ఏ కోవాలి అని plans వేయటానికి ఆరంభిస్తారు. ఖర్చుచేయకపోతే, ఆ సొమ్మును మరొక పనికి ఉపయోగిస్తాము, సొమ్ము మాత్రము lapse కానివ్వకూడదు అని అంటారు. ఇలాంటి నిబంధనలవల్ల మాకేమి పట్టింది మేము ఏ ఏకు ఈ శాధ్యత తీసుకోవాలి తీరా సొమ్ము తీసుకుని ఖర్చుచేయలేకపోతే, lapse అయిపోతే వారి ఉద్యోగాలకు భంగం వస్తుంది అనే భయంతో, మాకు ఆకర్షణ లేదంటారు దానిమీద పనులు మార్చుకోవలసి ఉంటుంది. అందువల్ల ఆ విధంగా కాకుండా additional allotments ఏమిటో సగినంత advance గా తెలియజేస్తే plan లో ఉన్న provision ను ఇతర Departments లో ఏ ఏ నా పూర్తికాగల పనులు ఉంటే, ఆ సొమ్ము వాటిమీద సర్దివేస్తారు. Allotments మూత్రము lapse కాకుండా నిర్దేశాటం చేసుకుంటారు. ఆ విధముగ చేయడము నల్ల ఆ సొమ్ము lapse కాకుండా నై నా ఇతర పనులకు వినియోగపడేటట్లు చూచుకోగలరు. నాను ఫ్రైమ్ ఆయిపోయిందని అధ్యక్షులవాడు అంటున్నారు గనుక నేను ఇంతటితో విరమిస్తున్నాను.

*శ్రీ ఎమ్. రాజేంద్రరావు (చిది - రిజర్వుడు) : అధ్యక్షా, సాధారణ చర్యలో సాల్వేజు అనేకమంది మిత్రులు రాష్ట్రానికి నానాటికి ఋణము

చెరిగిపోతున్నదని, ఈ సంవత్సరం ఆఖరుకు 160 కోట్లు అవుతుందని ఆందోళన చెలిబుచ్చారు. ఆర్థిక మంత్రిగారు, ముఖ్యమంత్రిగారు అనేకసార్లు ఈ డబ్బు అంతయు development కార్యక్రమములకోసము, ప్రాజెక్టులకోసము, irrigation facilities కోసము ఖర్చు అవుతుంది కనుక ఆందోళన అంతగా అవసరములేదని చెప్పారు. కాని ఈ వ్యవహారములలో ప్రభుత్వము డిపార్టుమెంటు వారు అవలంబిస్తున్న విధానములు అన్నీ పరిశీలించి చూస్తే ఇంతడబ్బు ప్రజలకు ఎంతవరకు ఉపయోగపడుతుందా అనే సందేహము వస్తున్నది. ఈ ఆందోళన సహేతుకమైనదేననికూడా చెప్పవలసివస్తున్నది. ఈ వాడు రాష్ట్రములో నిర్మింపబడే Major projects ఏ విధముగ నిర్మాణము అవుతున్నవో వాటి వివరాలలో మన ఎల్లమందారెడ్డిగారు చెప్పారు.

(Mr. Speaker in the Chair.)

పిటినిగురించి Estimates Committee వారుకూడ స్పష్టముగ తెలియజేశారు. కడమ్ ప్రాజెక్టును గురించి అయితేనేమి, కె. సి. కెనాల్ ను గురించి అయితేనేమి చాలా పిపులముగ తెలియజేశారు. ఈ రిపోర్టునుబట్టి ఎంత poor quality of work జరుగుతున్నదో, అందులో Department వారి జాధ్యత ఎంతవరకు వున్నదో, Contractors ఏవిధముగ లాభములు పొందుతున్నారో గుర్తించవచ్చు. ఉదాహరణకు కె. సి. కెనాల్ సిమెంటు పనిలో సిమెంటు, యినుక 1:4 పాళ్ళలో ఉపయోగించవలసిన దానికి బదులు 1:10 పాళ్ళు ఉపయోగించినందున ప్రాజెక్టు కుపయోగించవలసిన సిమెంటు ఏ విధముగ బజారులో అమ్ముకోవడానికి అవకాశము కలిగిందో గుర్తించాలి. దీనికంతటికీ జాధ్యత department వారిదేనని స్పష్టముగ తెలియజేశారు. కడమ్ ప్రాజెక్టు విషయములో జరిగిన పని ఎంత అజాత్రంగా చేశారో గమనించాలి. అసలు తయారైన ప్రాజెక్టు అంతా కూడ కొట్టుకుని పోయే పరిస్థితిలోనికి వచ్చింది. దీనికి కమిటీలకూడ వేశారు. అందులో వున్నవారు ఒక్క Opposition పార్టీ సభ్యులు మాత్రమేకారు. ఎక్కువమంది కాంగ్రెసు పార్టీకి చెందినవారే. వీరు గాక Departmental Heads కూడ ఆ కమిటీలో ఉన్నారు. ఇంతటి నష్టము యీ ప్రాజెక్టు విషయములో జరిగినందుకు, దీనికి జాధ్యత ఎవరిది, దీనికి ఖర్చు చేసిన సొమ్ము నిజముగ దుర్బునియోగము అయిందా, లేదా అని విచారించడానికి ప్రభుత్వము సిద్ధముగలేదు. విచారించక పోవటానికి కారణము ఏమిటో ప్రభుత్వము చెప్పుటలేదు. దీనినిబట్టి చూస్తే ఎన్నో అవకతవకలు జరిగినా, ఎంతసొమ్ము దుర్బునియోగమైతే ప్రభుత్వం Departmental Heads ను, తదితర ఉద్యోగులను సమర్థించడానికి మాత్రమే ప్రయత్నిస్తున్నట్లు కనబడుతుంది గాని ప్రజాతామమును దృష్టిలో పెట్టుకుని యీ పని వాగించివట్టు

కన్పించరు. ప్రజల డబ్బు యీ విధముగ దుర్వినియోగము జరిగితే దీనిని విచారించటానికి, యికముందు ఇలాంటి పొరకాట్లు, అవకతవకలు జరగకుండా తగుచర్యలు తీసుకోటానికి ప్రభుత్వము సిద్ధముగా ఉన్నట్లు కన్పించదు. ఇంకా కొంచెము విపులముగ చెప్పాలంటే, కె. సి. కెనార్ గురించి Estimates Committee వారు చెప్పిన విషయములు గుర్తించండి. మొట్టమొదట డిపార్టుమెంటువారు యీ స్కిమును తయారుచేసినప్పుడు, దానిని ప్రభుత్వం ఆమోదించింది. ఆ విధముగా ఆమోదించిన స్కిమును అమలు జరపకుండా డిపార్టుమెంటువారు ఇంకొక స్కిమును prepare చేస్తే ప్రభుత్వం దానిని అమలుజరిపింది. ఇలా ఎందువల్ల చేయవలసి వచ్చింది? ఆ విధముగా జరిగినందువల్లనే poor quality of work జరిగిందని తేలింది. ప్రజల డబ్బు దుర్వినియోగము అయినట్లు బుజువు అయింది. పోనీ, పనులు జరుగుతున్నప్పుడు అయినా ప్రభుత్వము యీ పనులను ఎప్పటికప్పుడు super-
vise చేయించి, డబ్బు దుర్వినియోగం కాకుండా చూడడానికి శ్రద్ధ తీసుకోలేదు. దానిని అవకాశముగ తీసుకుని డిపార్టుమెంటువారు తమ ఇష్టము వచ్చినట్లు material ను దుర్వినియోగపరిచారు. డబ్బు వృధాగా ఖర్చు అయింది. ప్రభుత్వం అశ్రద్ధచేయడంవల్లనే ప్రజల డబ్బు వృధా అయిపోయిందని చెప్పక తప్పడంలేదు. ఈ విషయములే ఎస్టి మేట్సు కమిటీవారు చెప్పారు. అసలు మొదట తయారు చేసిన స్కిమును material గా alter చేసి దానికి బదులు మరొక స్కిమును తయారు చేసినపుడు అది సరియైనది అవునా, కాదా, అది ఉపయోగపడుతుందా, లేదా, అని ప్రభుత్వం దర్యాప్తు చేయించక పోవటానికి కారణము ఏమిటి? P.W.D. Code Rules ప్రకారము యిలా స్కిములు మార్పు జరుగవలసి వచ్చినపుడు అందుకు ముందుగా ప్రభుత్వపర్మిషను పొందవలసి ఉన్నది. కాని ఇది జరగలేదు. ఇలాంటి వ్యవహారములు ప్రభుత్వము పునఃపరిశీలించటానికై నా పట్టించుకొనకపోవడం మన దురదృష్టం. ఒక ప్రక్క యంత పెద్ద మొత్తములు ప్రాజెక్టులపై ఖర్చు అవుతుండగా, మరొక ప్రక్క యీ డబ్బులో అధికభాగం దుర్వినియోగమవుతుందని తెలిసినపుడు పెట్టుబడికి వడ్డీ అయినా గిట్టుబాటు అవుతుందా, కాదా, అనే అలోచన అయినా ప్రభుత్వానికి ఎందువల్ల కలుగుట లేదో తెలియడం లేదు. ఈ విధంగా ప్రజాధనం దుర్వినియోగమైతే యంతవరకు జరిగిన నష్టమున కంతటికిని మనము జవాబుదారీ కావలసి ఉంటుందని ప్రభుత్వం గుర్తించి, యీ విషయమును జాగ్రత్తగా అలోచించాలని కోరుతున్నాను.

ఒక్క విషయాన్ని గురించి ముఖ్యముగా కృష్ణానది తీరాన చాలా విపులముగా చెప్పారు. అది నాగార్జునసాగర్ Left Bank Canal వింగలపూడి ప్రాంతానికి వచ్చేటట్లు చెయ్యాల్సి, దానిని గురించి ఇదవరకు చాలా అందోళన,

తర్జునభర్జన జరిగింది. Left Bank Canal విస్తృతంచెయ్యడానికి దాని tunnel 4,000 క్యూసెక్కుల నీటిని discharge చెయ్యడానికి వీలుగా ఏర్పాటుజరిగింది. కాని, ఇంతవరకు ఈకాలవ నిర్మాణానికి ఎందుకు alignment, survey కూడా జరుగలేదో తెలియడంలేదు. సెంట్రలు బోర్డువారు యీ Left Bank Canaltunnel 4,000 క్యూసెక్కుల అదనపునీటి discharge చేసేటట్లు recommend చేసినారు. కాని కాలువనిర్మాణానికి యింతవరకు ప్రాథమిక చర్యలు కూడా తీసుకోలేదంటే అసలు యీ 4 వేల క్యూసెక్కుల నీటిని యిస్తారా అనే పెద్ద సందేహం కలుగుతుంది. ఒక వేళ ఈకాలువను విస్తృతం చేయడానికిప్పుడే చర్యలు తీసుకుంటే సిద్ధేశ్వరం ప్రాజెక్టుకు నీరు చాలదేమోననే భయం శ్రీ సజీవ రెడ్డిగారికి ఉన్నదేమో నాకు అర్థం కావడంలేదు. కాని, యీ విషయాలన్నీ పరిశీలించిన మీదటనే యీ additional water discharge కు Central Board వారు ఆమోదించారని నా అభిప్రాయం. కాబట్టి త్వరలో పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో యీ L. B. Canal కు alignment చేయించకపోతే అసలు నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టునీరు పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాకు రాదేమో అనే అపోహ అక్కడి ప్రజలకు కలుగక తప్పదు. అటువంటి అపోహలకు, అనుమానాలకు అవకాశం ఇవ్వవద్దని ప్రభుత్వానికి మనవి చేస్తున్నాను.

ఈనాడు గోదావరి డెల్టా scheme లో తలుపులు పెంచడం నిమిత్తం 2.7 కోట్లు ఖర్చు అవుతుంది అని అన్నారు. ఇది చాలా ఆశ్చర్యకరమైన విషయము. 2.7 కోట్ల ఖర్చుతో 1,00,000 ఎకరాల అదనపు మొదటివంట సాగుకు 60,000 ఎకరాల రెండవవంట సాగుకు నీరు సరఫరా అవుతుంది. ఇంత తక్కువ డబ్బుతో యింత ఎక్కువ ఫలితాన్ని ఇచ్చే ప్రాజెక్టు యింతలో మరొకచోట మనకు సాధ్యమవుతుందా అని నా సందేహం. కాని డెల్టా తలుపుల ఎత్తును పెంచే యీ స్కీముకు ప్రజల సహకారం ఉంటేనేగాని మేము పూనుకోము అని ప్రభుత్వం అనడం ఆశ్చర్యముగా ఉంది. ప్రజలు సహాయం చెయ్యవలసినదే. కాని, ప్రజలు సహాయం చేస్తేనేగాని ప్రభుత్వం పూనుకోదు అని అనడంలో ప్రభుత్వం సర్కారు జిల్లాలయెడ పాక్షికదృష్టిని అవలంబిస్తున్నదనక తప్పదు.

ఈనాడు బుడమేరు రిజర్వాయరు ఉంది. అస్కీము త్రోసి చెయ్యలేదని ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు సంతోషమే. కాని అ విషయాన్ని పునరాలోచించి త్వరలో దానిని నిర్మించేందుకు ప్రయత్నం చేయాలని ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. ఈ బుడమేరు కరకల్లి నిర్మాణంవని 6 సంవత్సరాలలో వై నా జరుగుతుందని నమ్మకము లేదు. అక్కడ జరుగుతున్న పని చాలా అసంపూర్ణకరంగా ఉన్నది. అది సత్వరమే జరుగకపోతే మనము రిజర్వా

యరును ఆపుచేసి Diversion స్కీమును అమలు జరుపుకుంటున్న ఉద్దేశం మాత్రం నెరవేరదు.

Drainage Scheme లకు సంబంధించినంతవరకు ఈ నాడు బందరు దివి తాబూకాలలో గుండేరు drainage scheme investigation జరిగింది. పని మాత్రం జరగడం లేదు. దురదృష్టవశాత్తు కేంద్ర ప్రభుత్వంవారు ఇది delta area లో ఉన్నది కాబట్టి Flood Control Scheme ల క్రింద రాదు అని ఆపుచేసినట్లు చెబుతున్నారు. ఈ పథకానికి 50 లక్షల రూపాయల కంటే ఎక్కువ రాదు. దీనివలన సుమారు 20 వేల యెకరాలు ముంపు జాభనుండి విముక్తి నొందగలవు. చాలా భూమి అదనపు సాగులోకి వచ్చును. కాబట్టి ప్రభుత్వంవారు దాని విషయమై గట్టి ప్రయత్నం చేసి యీ సంవత్సరంలోనైనా అమలుజరిగేటట్లు చేయాలని ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తిచేస్తున్నాను.

అదేవిధముగా ఎర్రకాలవను కూడా Flood Control Scheme క్రింద తీసుకోవలసి ఉన్నది. గత సంవత్సరం ఎర్రకాలవకు వచ్చిన breaches ను రిపేరు చేయడానికి రైతులు డబ్బు కట్టినా ఇంతవరకు ప్రభుత్వం estimates కూడా తయారు చేయించకపోవడం శోచనీయం. ఎర్రకాలవ క్రింద రైతులు ఎంతో కష్టపడుతున్నారు.

ఈనాడు ప్రభుత్వం పశ్చిమగోదావరిజిల్లాలో second crop విషయంలో చాలా పడపాత దృష్టితో వ్యవహరించిందని శ్రీ కృష్ణావతారంగారు చెప్పారు. ఈ అభిప్రాయముతో నేను టీకీభవించక తప్పదు. గోదావరినదిలో normal గా నీళ్ళుఉన్నప్పుడు ఎంత area రెండవపంట క్రింద సాగవుతుంది అనే విషయంలో ఒక అంచనా వుంది. ఆ అంచనా ప్రకారం గత సంవత్సరం Irrigation Conference లో కొంత additional area నిర్ణయించబడింది. కాని యీ నిర్ణయానికి విరుద్ధంగా ప్రభుత్వం అదనంగా 10,000 ఎకరాలను second crop కొరకు చేర్చవలసిందని ఉత్తర్వులు వేశారు. ఈ సంవత్సరం ఇరిగేషన్ మంత్రిగారే స్వయముగా Irrigation Conference కు వచ్చి "ఎంత భూమిని additional area క్రిందకు తేవచ్చునో మీరే నిర్ణయించుకోండి. నేను గాని, గవర్నమెంటు గాని యీ విషయంలో జోక్యం కలుగజేసుకోము. మీ నిర్ణయమే తుదినిర్ణయము" అని చెప్పారు. కాని Conference నిర్ణయానికి వ్యతిరేకంగా మంత్రిగారు మళ్ళీ 4000 ఎకరాలను second crop కొరకు చేర్చారు. ఈ విషయమై మంత్రిగారు ఏమి సంజాయిషీ చెబుతారు అని అడుగు తున్నాను. ఒకప్రక్క నీరు చాలదని Irrigation Conference వారు additional area ను పరిమితం చేస్తూవుంటే L. Bhimavaram గ్రామంలో 11,000 ఎకరాల అదనపు భూమిని second crop లో చేర్చారంటే అది పడపాత బుద్ధికాకపోతే ఇంకేమిటో నాకు తెలియదు.

Second five year plan లో మొట్టమొదట include చేసిన Scheme అను వేటిని మేము తీసివెయ్యలేదని ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు. కాని విశాఖపట్నం జిల్లాలో వైవాద project రెండవ ప్లానులో ఉన్నది. కాని దానిని యిప్పుడు ఎందుకు మినహాయించవలసి వచ్చిందో, అది పక్షపాత బుద్ధికావో, వారే చెప్తారని ఆశిస్తున్నాను.

Estimates కమిటీవారు చెప్పేది మరోసారి గమనించాలి. ఇన్ఫ్రీగేషన్ డిపార్టుమెంటులో ప్రజాధనం దుర్వినియోగం అవుతున్నది. ప్రభుత్వ ఆర్డర్ ప్రకారం పనులు జరుగుటలేదు. కాబట్టి వాటి నన్నింటిని విచారించడానికి Project Evaluation Board అనే దానిని ఏర్పాటు చెయ్యాలని వారు చెప్పారు. ఇంతవరకు యీ విషయంలో ప్రభుత్వం ఏమి చేసింది? ఇది Capital Expenditure అయినా, దానిమీద కనీసం వడ్డీ అయినా సంపాదించుకోవలసి ఉన్నది. ప్రాజెక్టుక్రింద localize అయిన భూమిని అయినా సాగులోనికి తీసుకురావలసి ఉన్నదికదా! దానికిగాను ఒక Statutory Board ను ఏర్పాటు చేసుకోవలెను. Estimates Committee వారు చేసిన ఈ సూచన ప్రభుత్వం అలోచించి ఆమోదించవలెను. లేకపోతే ప్రభుత్వం వారు ప్రజలకు తీరని అనకారము చేసినవారు అవుతారు. దీనిని ప్రభుత్వం వారు మరోసారి జాగ్రాచితగల లోంచవలెనని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ జీ. వెంకటరెడ్డి (మిర్యాలగూడ): అధ్యక్షా, నాకు ఈ అవకాశం ఒనంగినందులకు ఎంతయో కృతజ్ఞుడను. ఇప్పుడు మన ప్రభుత్వం ప్రవేశపెట్టిన ఇన్ఫ్రీగేషన్ డిమాండును వేసు బలపరుస్తున్నాను. ఆంధ్రదేశములో అనేకమైన జలాశయాలు ఉన్నవి. వాటిని వినియోగించడానికి ప్రభుత్వం చేస్తున్న కృషి చాలా ప్రశంసనీయమైనది. వాటికి సంబంధించిన ప్రణాళికలు తయారు అయినవి. కృష్ణానదిపైన పులిచింతల, శ్రీశైలం ప్రాజెక్టులు తయారు అయితే కృష్ణజలాలు నర్సిసియోగం కావచ్చును. అదేవిధముగా గోదావరి నదీజలాలు కూడా వినియోగం కావలసి ఉన్నది. పోచంపాడు ప్రాజెక్టువల్ల కొంతజలం నూత్రం ఉపయోగపడవచ్చును. మన ప్రభుత్వం నీటిపారుదల కేకాక విద్యుచ్ఛక్తి ఉత్పత్తికూడ కృషి చేస్తున్నది గాని రవాణా (Navigation) సౌకర్యముల గురించి ఇంతవరకు ఏమీ కృషి జరుగలేదు. విటినిగురించి శ్రద్ధమాపి తగు Navigation సౌకర్యాలు తీర్చిస్తారని ఆశిస్తున్నాను.

K. C. Canal అభివృద్ధికి కోట్లాది రూపాయలు అవసరమయినా వినియోగమునకు కావలసినవి ఇంకా ఎక్కువ అయ్యచెయ్యవలసి ఉన్నది అని నా అభిప్రాయము. మంత్రిగారు 25 ఏకరాభూమి ఉన్నచాదికి supply channel వేస్తామని అన్నారు. కాని ప్రతిచాది area కావడంవల్ల అక్కడ

1, 2, 3 ఎకరాలు— అందులో విభాగములు చేసినపుడు ఒక్కొక్కభూమి ఎకరం, 1 ఎకరంకూడ ఉంటుంది. 25 ఎకరాల పరిమితిచేస్తే బీద భూస్వాములకు నీరు అందకుండాపోతుంది. ఆ ప్రాంతములు factious ప్రాంతములు అగుట చేత తమ భూములలోనుంచి నీటిని తీసుకుపోనివ్వరు. అందువల్ల అనేకమైన చిక్కులు, కష్టనష్టములు ఏర్పడవచ్చునని ప్రభుత్వానికి చెబుతున్నాను.

K. C. Canal కుందునదికి తూర్పుగా పారుతుంది. ఈ కుందునది గుండా ముఖ్యంగా నందికోట్కూరు, నంద్యాల, శిరివెళ్ళి, కోయలకుంట్ల తాలూకా ప్రాంతాలలో ఎర్పామల, నల్లమలకొండల ప్రాంతాల వర్షపునీరు పోతుంది. జలము అంతా కుందునదినుంచి వెన్నారు పోతుంది. ఈ వెన్నారు నెల్లూరుకు వెన్నిదివంటిదిగాని దీనికి ఐక్యముగా ఉన్న ప్రాంతములు కాటక ప్రాంతములు కాబట్టి ప్రభుత్వం కొంత కృషి చేసి medium size projects లను ఏర్పాటు చేయించవలయును. ఇదేరు project నిర్మాణానికి తీవ్ర కృషి చేస్తున్నందులకు నాధన్యవాదాలు అర్పిస్తున్నాను. అదేకాక చిన్న ఒనరుల వల్ల మనకు ఏ కొద్ది ప్రాంతాలకో మాత్రమే లాభం కలుగుతుంది గాని ఆ ప్రాంతానికి అంతకీ యెక్కువ లాభదాయకంగా ఉండదు. ఇంకా లాభదాయకంగా వుండాలంటే శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు రావాలి. భోస్లా కమిటీవారు చెప్పిన ప్రకారం West Canal వస్తేనే ఆ ప్రాంతం సస్యశ్యామలం అవుతుంది. లేకుంటే సస్యశ్యామలం యేమాత్రం కాజాలదు. కాబట్టి ప్రభుత్వం శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు తీసుకురావడానికి చాలా కృషి చేస్తారని నా భావం. మా మిత్రుడు శ్రీ కోదండరామరెడ్డిగారు కె. సి. కెనాలు గురించి దురభిప్రాయం వెలిబుచ్చారు. దానికిప్పుడు కోటిరూపాయలు అవసరమని అంటున్నారు. కర్నూలు జిల్లా పరిస్థితులు తెలిసివుంటే ఆ విధముగా మాట్లాడి ఉండరనే నా భావం. కె. సి. కెనాలు అభివృద్ధి కానియెడల వారికి పెన్నిధి మరింత అభివృద్ధి అవుతుందని వారి ఉద్దేశ్యము. వారికి కావలి కెనాలు, కాన్పూరు కెనాలు కావాలంటున్నారు. వారికి జలం ఎక్కడనుంచి వస్తుంది? వారికినూడ తెలుసును. కె. సి. కెనాలు క్రింద ఆయకట్టు అభివృద్ధి కాకపోతే మంగధర్ నీటిని అంతటినీ ఉపయోగించుకోవాలనే ఉద్దేశంతప్ప వారికి ఇంకేమీలేదు. కె. సి. కెనాలు క్రింద కర్నూలుజిల్లా ఎక్కువ అభివృద్ధి చెందినయెడల వారికి నీరు ఏమాత్రమూ రావడానికి అవకాశం ఉండదు. ఇప్పటి స్థితి ప్రకారం నాగార్జున సాగర్ తయారై నప్పుడే గాని వారికి నీరు రావడానికి అవకాశం లేదు. అందువల్లచే వారు కె. సి. కెనాలుమీద కోటి రూపాయలు అవసరమని అంటున్నారు. అదేకాకుండా చిన్న చిన్న ప్రాజెక్టులపై కొందరు చాలా దురభిప్రాయములను

వెలిబుచ్చున్నారు. అక్కడి పరిస్థితులను వారు చూస్తే అంత దురభిప్రాయం వెలిబుచ్చరనే నా ఊహ. ఇప్పటి బనగానపల్లి పూర్వం జోళ్ళాపురం వద్ద ఒక చెరువు ఉండేది. పూర్వం అది నవాబులక్రింద ఉండేది. అది తెగిపోయి చాలా దినాలవరకు తయారు కాలేదు. అప్పుడు ఆ ప్రాంతాల జనులు త్రాగడానికి నీరు లేక చాలా అవస్థపడినారు. ఇప్పుడా చెరువు తయారై నది. ఆ ప్రాంతంలో త్రాగడానికి నీరుండడమే కాక ఆ చెరువుక్రింద దాదాపు 200-300 ఎకరాల వరకు సాగుకు వచ్చింది. చిన్న నీటివనరులవల్ల sub-soil నీటిమట్టం పాచ్చయి ఇక్కడ ప్రాంతం బావులద్వారా అభివృద్ధి కావడానికి అవకాశం ఉంది. కాబట్టి ఆ డబ్బు వ్యర్థమని చెప్పడం చాలా కోచనీయమని, పరిస్థితులను గురించి ఆలోచిస్తే వారికే గమనంకు వస్తుంది. ఈ కొద్ది మాటలతో విరమిస్తున్నాను.

*శ్రీ ఎమ్. కోటరెడ్డి (మంగళగిరి): అధ్యక్షా, ఇర్రేగేషను మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన డిమాండును బలపరచుతూ వాని యోజకవర్గానికి సంబంధించిన రెండు మూడు విషయాలు మాత్రం వారి దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. కృష్ణ కంకట్టక్రింద పని ప్రారంభించారు. చాలా త్వరలో పూర్తవుతుందని చెప్పాయి. కాని, దానికి చాలా అటంకాలు వస్తున్నాయి. ప్రభుత్వమువారు కరకట్ట శాంక్షనుచేసి నిరుటి సంవత్సరమే పని ప్రారంభించారు. కొంతమంది వలకుబడి గల వ్యక్తులు తమ పొలాల్లోకి పోకుండా మార్కెటని ప్రయత్నంచేసి మార్పించి నందున రెండు మూడు ప్రాంతాలలో జామి తోటలున్న రైతులు అక్కడ కరకట్టు పోయనీయకుండా కంట్రాక్టరును అడ్డుపరిచినందువల్ల అలస్థం చేశారు. డిప్యూటీ కలెక్టరుగారు, కొంతమంది వ్యక్తులు పోయి చెప్పారు. మొట్టమొదట పేసిన ప్లాను యెందుకు మార్చవలసినవచ్చింది? ఆ ప్లానులో ప్రకారం ఎవరి భూమిలో పోయినా అభ్యంతరంలేదు. దానిని మార్చి మా తోటలమీదుగా మళ్ళించి మాకు చాలా నష్టం కలుగజేస్తున్నారు. కాబట్టి మేము పోసీయమని అటంకం చేశారు. దాని మీదట డిప్యూటీ కలెక్టరుగారు, శ్రీ రామస్వామి రెడ్డి గారు, యం. ఎల్. ఏ. వగైరాలు ప్రయత్నం చేశారు. అక్కడ పని ప్రారంభం కాలేదు. అది ప్రారంభం కాకపోవడంవల్ల నిరుటి సంవత్సరం వరదలకు ఆ ప్రాంతంలో చాలా భూములు కోసుకుపోయాయి. కరకట్టలో రెండు మూడు మైళ్ళు పోయకుండా ఉన్నందువల్ల నీరు యావత్తు నదిలోకి పోవడం, భూములన్నీ కోసుకుపోవడం జరిగింది. ఈ సంవత్సరమైతే వెంటనే పని పూర్తి చేయకపోతే ఆ భూములన్నీ కోసుకుపోయి వ్యవసాయానికి యోగ్యంకాకుండా పోతాయి. కాబట్టి ఆ అటంకాలు తొలగించి మొట్టమొదట ఏవిధముగా ప్లాను చేశారో అదేవిధంగా పోవాలి. కాని యెవరో ఒక వ్యక్తి వచ్చి వనవలకుబడిని ఉపయోగించి మార్పు చే మార్చినందువల్ల అక్కడ వనవలకుబడిని పోయి మాత్రం

డానికి చాలా అసహ్యకరంగా కనపడుతుంది. అలా కాకుండా మొదట వేసిన ప్లాను చాలా బాగుంది. దాని ప్రకారం చేయవలసినవి కోరుతున్నాను. తరువాత, సీతానగరం పంపింగ్ స్కీము గురించి శ్రీ శ్రీరాములుగారు, యింకా కొంతమంది అక్కడ 8-10 గ్రామములకు సంబంధించిన 3,500 ఎకరములు చాలా పల్లపు భూమిలోనుంచి నీరు పోవడానికి అవకాశం లేదు. ఒక వైపు కృష్ణకరకట్టవుంది. మరొకవైపు మెయిన్ కెనాల్ వుంది. అందువల్ల మురుగునీరు పోవడానికి అవకాశంలేక పునానపైరు వేయడానికి వీలులేదు. ఆ ప్రాంతం మంత్రిగారు చూడవచ్చు, భూమి ఆరలేదు. దున్నడానికూడా వీలులేక 3500 ఎకరముల భూమిని బీడుగా వదలివేశారు. పది సంవత్సరాలనుండి సీతానగరం పంపింగ్ స్కీము అమలు జరిపి నీరు సరఫరా చేయవలసినదిగా రైతులు అర్జీలు పెడుతున్నారు. దానికి ఎస్టిమేట్లు తయారైనవి. కాని యంతవరకు అమలులోకి రాలేదు. 3,500 ఎకరాలకు దాదాపు 5,50,000 రూపాయలు అవుతుందని ఎస్టిమేటు వేశారు అంటే ఎకరానికి 150 రూపాయలు. కంటే యెక్కువ ఖర్చు కాదు. కాబట్టి దానిని వెంటనే యీ సంవత్సరమే ప్రారంభించవలసినదిగా నేను మంత్రిగారికి మనవిచేస్తున్నాను. ఆ భూములలో బావులు త్రవ్వడానికూడా అవకాశం లేదు. దాదాపు 60-70 అడుగుల లోతు త్రవ్వినప్పటికీ ఉప్పునీరు పడినందువల్ల నాలుగువేల రూపాయలు ఖర్చుపెట్టి త్రవ్వించి పదిబి పెట్టేశారు. కాబట్టి పంపింగ్ స్కీమును శాంక్షనుచేస్తే 3,500 ఎకరములకు లాభదాయకమవుతుంది కనుక దానిని వెంటనే ప్రారంభించవలసినదిగా కోరుతున్నాను. దాని తరువాత వైకుంఠపురం పంపింగ్ స్కీము 10 వేల ఎకరములకు సంబంధించినది. దానికి 13,22,000 రూపాయలు అంచనా వేయబడినది. ఈ సంవత్సరమే పని ప్రారంభించవలసి యున్నది. యుగయుగాలనుంచి ఆ భూములు కృష్ణ ఒడ్డున వున్నందున పంటలు వరదపాలయి రైతులు నష్టపడుతున్నారు. కరకట్ట వేసినందువల్ల ఆ ప్రాంతానికి వరదరావడానికి అవకాశం లేదు కాబట్టి పంపింగ్ స్కీము శాంక్షను చేస్తే యిక నైనా తివడానికి తిండిగింజలు దొరుకుతాయని రైతులు ఆశపడుతున్నారు. కాబట్టి వెంటనే దానిని శాంక్షను చేయవలసినదిగా కోరుతూ యంతటితో విరమిస్తున్నాను.

*శ్రీ తె. కొండలరావు (వేమూరు): అధ్యక్షా, ఈ డిమాండును బలపరుస్తూ మీద్యారా కొన్ని విషయాలు మనది చేయదలచుకున్నాను. మన రాష్ట్రం ముఖ్యముగా వ్యవసాయముమీద ఆధారపడి వున్నది. వ్యవసాయం అభివృద్ధి చెందాలంటే మనదేశంలో వున్న భూమి, నీటిజరులు సక్రమంగా ఉపయోగించుకోవాలి. రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో ఎక్కువ ప్రాముఖ్యత నీటి పారుదల సౌకర్యములకు యివ్వబడినది. నీటిపారుదల సౌకర్యముల అభివృద్ధి అవ్యవసరము. ఏ ప్రాంతములో ప్రాజెక్టుకు శరణుపాపన జరిగినప్పటికీ

అది మా ప్రాంతం అభివృద్ధికే శంకుస్థాపన జరిగినట్లు సంతోషిస్తున్నాము. ఉదాహరణకు ఆంధ్రలో కృష్ణ గోదావరి నదీ డెల్టాప్రాంతాలు తీసుకోండి. కరువు కాటకాలతో బాధపడే ఆ ప్రాంతం ఒక బ్రిటిషు ఇంజనీరు సర్ ఆర్థర్ కాటన్ యొక్క మహత్తర కృషివల్ల సస్యశ్యామలంగా తయారై భారత దేశానికి దాశ్యాగారముగా అభివృద్ధి చెందినది. కాబట్టి మనదేశం అభివృద్ధి చెందాలంటే ఇంజనీర్లకృషి, ప్రజల సహకారం ఎంతైనా అవసరం. అందుచేత మన ఇంజనీర్లు ప్రజలు సమైక్యంగా కార్యక్రమాలలో పాల్గొని మన ప్రాంతాలలో వ్యవసాయమును అభివృద్ధి చేయడానికి ముందుకువచ్చి కృషిచేస్తారని నేను ఆశిస్తున్నాను.

ప్రతి సంవత్సరం మన రాష్ట్రంలో వరదల బీభత్సాల కారణంగా ప్రాణనష్టం, ఆస్తి నష్టం జరుగుతున్నవి. గత సంవత్సరం వరదల మూలంగా దాదాపు రెండు కోట్లవరకు నష్టం సంభవించింది. ఈ సంవత్సరం శ్రీకాకుళం, విశాఖ జిల్లాలలో 25 లక్షలవరకు నష్టం కలిగింది. మనం ఎన్ని ప్రాజెక్టులు నిర్మించినా ఈ వరదలమూలంగా ప్రజలు చాటి ఉపయోగాన్ని అనుకోన్నంతగా అందుకోలేకపోతున్నారు. కాబట్టి మనర ప్రాజెక్టులకు ఎంత ప్రాధాన్యం ఇస్తున్నామో, వరదల నివారణలోకూడ అధిక ప్రాధాన్యత నిచ్చి సక్రమ పథకాలను చేసుకొని అన్ని ప్రాంతాలలోను అమలు జరుపుటకు ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేయాలి. గోదావరి డెల్టాకు సంబంధించినంతవరకు ఎర్రకాలువ స్కీము చాల ముఖ్యమైనది. అనేక సంవత్సరాలనుండి ఆ ప్రాంతప్రజలు అందోళన చేస్తూ ప్రభుత్వానికి మెమోరాండములను సమర్పిస్తూ వచ్చారు. కాని ఆ స్కీము ఇంతవరకు అమలు చేయలేదు. ప్రతీసంవత్సరం దాదాపు 20, 30 వేల ఎకరాలలోని పంట ఈ కాలువద్వారా సముద్రగర్భంలో కలిసిపోవడం జరుగుతున్నది. ఆ స్కీము అమలు జరిగిన ఎన్నోవేల టన్నుల ఆహారధాన్యం ప్రజలకు అందించుటకు వీలుంటుంది. కాబట్టి ఆ స్కీమును వెంటనే అమలు చేయాలని మీర్చారా ప్రభుత్వమును కోరుతున్నాను.

ఈనాడు ప్రతి జిల్లాలోను Irrigation Conferences ఏర్పాటుచేయ జరుపున్నవి. ఇందువల్ల ప్రజల అవసరాలేమిటో ఒక clear picture ప్రభుత్వానికి ఏర్పడుతుంది. ఆ మహాసభలలో ప్రజలు ముందుకు వచ్చి మా ప్రాంతానికి సలూవా ప్రాజెక్టులు కావాలని చెప్పకొనుటకు, ప్రభుత్వానికి కూడ ఏ ఏ ప్రాజెక్టులను ముందు ప్రారంభించిన ఆ ప్రాంతం అభివృద్ధిచెందుటకు అవకాశమున్నదో ముఖ్యంగా తెలుసుకొనుటకు మార్గం ఏర్పడుతున్నది. ఈ పద్ధతిని ప్రవేశపెట్టిన సుంద్రవర్ణులకు నేను దన్యవాదాలను అర్పిస్తున్నాను. మా కట్టడం జిల్లాకు సంబంధించినంతవరకు మూడు మైనర్ ఇర్రిగేషన్ పథకాలు

ఉన్నవి. అందులో లంకాసాగర్ ప్రాజెక్టు చాల ప్రధానమైనది. నవాబు కాలంలోనే ఈ పథకాన్ని సర్వేచేసి దాదాపు రెండు లక్షలు ఖర్చుచేసి ప్రారంభించారు. కాని మధ్యలో కొన్ని కారణాంశాలచే ఆ పథకం అమలు ఆపుచేయబడినది. ప్రభుత్వం ఆ పథకం నిమిత్తం 20 లక్షలు ఖర్చుచేసిన దాదాపు రి. 7 వేల ఎకరాలు సస్యశ్యామలమౌతుంది. కాబట్టి ప్రభుత్వం వెంటనే ఆ పథకాన్ని చేపట్టి పూర్తిచేయాలని కోరుతున్నాను. కమ్మం జిల్లా లోని మున్నేరు స్కీము కూడ అంత ముఖ్యమైనదే. నందికొండ ప్రాజెక్టు యొక్క ఎడమ కాలువ అగిపోయే ప్రాంతంలో ఈ ఆనకట్టను నిర్మించిన దాదాపు రి. 60 వేల ఎకరాలు సాగవుతుంది. ఎదుళ్ళవాగు ప్రాజెక్టును ఈ మధ్యనే ఇర్రిగేషన్ మంత్రిగారు ప్రారంభోత్సవం చేశారు. కాని కొత్తగూడెం Collieries వారు, ఆ ప్రాజెక్టును నిర్మించిన మాకు ఇసుక దొరకదు కాన ఆపు చేయాలని కొన్ని అభ్యంతరాలను తెలుపుతున్నారు. ఆ పథకం ఈనాటిది కాదు. ఎన్నో సంవత్సరాల క్రితం ఎవరో అ ప్లానును తయారుచేశారు. ఇప్పుడు దానిని అమలుజేయుటకు ప్రభుత్వం ముందుకువచ్చింది. కాన ఈ collieries వారి అభ్యంతరాలను పురస్కరించుకొని ఆ ప్రాజెక్టు నిర్మాణమును ఆపుచేయటం జరిగిన ఆ ప్రాంతానికి తీరని నష్టం కలుగుందని మనవిచేస్తున్నాను.

మైనర్ ఇర్రిగేషన్ కు సంబంధించి తెలంగాణకు ప్రాధాన్యత నిచ్చుట చాలా హర్షదాయకం. మా జిల్లాలో కంట్రాక్టింగ్ పద్ధతిన కొన్ని గ్రామాలలో రైతులే ముందుకువచ్చి ఆ గ్రామాలలోని చెరువులను, కుంటలను శామే చేసు కుంటామని, తమకే కంట్రాక్టు ఇవ్వమని అడుగుట జరుగుచున్నది. Breached tanks కమ్మం జిల్లాలో చాల ఉన్నవి. వాటితో కొన్నింటిని అలాంటి రైతు లకు కంట్రాక్టు లిచ్చి: ఒక master plan ను తయారుచేసి త్వరితంగా వాటి నన్నింటిని రిపేరు చేయించాలి. ఏ ఏ ప్రాంతాలలో ఏ ఏ పథకాలను అమలుచేసిన ఆ ప్రాంతాల అభివృద్ధి, అధికోత్పత్తి సాధ్యమౌతుందో విచారించి ఒక ప్లానును ప్రభుత్వం తయారుచేయించాలి. మైనర్ ఇర్రిగేషన్ లో కొంత రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటుకు hand over చేయడం జరిగింది. అలా కాకుండా ఒకే ఒక Chief Engineer ను పెట్టి కొంత staff ను పెట్టి; Regular Department కే మొత్తం మైనర్ ఇర్రిగేషన్ ను అప్పగించిన కార్యక్రమాలు సక్రమంగాను, సాఫీగాను త్వరితంగా సాగుటకు అవకాశం ఏర్పడుతుంది. ఈ విషయాలన్ని ఆలోచించి ప్రభుత్వం సత్వరంగా చర్యలు నైకొంటుందని ఆశిస్తూ ఇంతటితో విరమిస్తున్నాను.

*శ్రీ బి. నరసింహారెడ్డి (సూర్యాపేట-జనరల్): అధ్యక్షా: మంత్రిగారి ఉపన్యాసాన్ని కావీ ఇప్పుడిప్పుడే మాకు అభినందించుచున్న సరిగాపరిశీలించుటకు సమయం

లేకపోయింది. కాని మంత్రిగారు తెలంగాణావాసులు అగుటచేత వారికి తెలంగాణాలోని పరిస్థితులు, నీటివనరులు ఎంత అధ్వాన్నస్థితిలో ఉన్నదీ సర్వమూ తెలుసును; కాబట్టి వాటిని తుణ్ణంగా చెప్పుతారని ఆశించాము. కాని అలాంటివివరాలు ఆ రిపోర్టులో లేకపోవుట మాకు విచారంకలిగించింది. మంత్రిగారు నీటివనరుల అభివృద్ధికొరకు ఇన్నికోట్లు కేటాయించామని చెప్పినారు. కాని అభివృద్ధిని సరిగా అర్థం చేసుకోవాలన్నచో మనకు ఇటీవలివరకు వచ్చిన రిపోర్టులప్రకారం నీటివనరిగల భూమి, మొత్తం భూమిలో ఎంతకాశం ఉన్నదీ అనుభ్రష్ణ చేసుకొన్నచో అది నిజముగా అభివృద్ధికాదనీ, అభివృద్ధికి కొన్ని వేల మైళ్లదూరంలో అధ్వాన్నస్థితిలో ఉన్నట్లు తేటతెల్లం కాగలదు. మన chief-engineers వారు ఇచ్చిన రిపోర్టుప్రకారం తెలంగాణాలో మొత్తం సేద్య భూమి 105 లక్షల ఎకరాలుకాగా దానిలో 4 లక్షల ఎకరాలకు మాత్రమే నీటిపారుదల సౌకర్యంకలదని తెలుస్తున్నది. కాని మంత్రిగారు 17 లక్షల ఎకరాలకు నీటిపారుదల సౌకర్యంఉన్నట్లు చెప్పినారు. Chief Engineer రిపోర్టు ప్రకారం మొత్తం సేద్యభూమిలో నీటిసౌకర్యంగల భూమి 3% మాత్రమే అని తెలుసుకున్నప్పుడు దానిని అభివృద్ధి అనాలో లేక అధ్వాన్నస్థితి అని అనాలో ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను. మంత్రిగారి రిపోర్టులో గత రెండు సంవత్సరాలలో 74 వేల ఎకరాలకు నీటిసౌకర్యం కలిగించినట్లు; దానిని ఒక అభివృద్ధిగా చూపుతున్నారు. కాని నీటివనరులేని లక్షల ఎకరాలను దృష్టియందుంచుకున్న అది ఒక సంతోషపడదగిన అభివృద్ధికాదు. ఎన్నికోట్ల రూపాయలు ఖర్చుచేసినా. వర్తమాన భవిష్యత్ కార్యక్రమాలు అనుకున్నట్లు అమలు జరిగినా తెలంగాణాలో 46% భూమికే నీటి సదుపాయం లభిస్తుందని శ్రీ కృష్ణయ్యగారి రిపోర్టువల్ల తెలుస్తున్నది.

శ్రీ జె. వి. నర్సింగరావు : వారేమైనా రిపోర్టు ఇచ్చారా ?

శ్రీ జి. నర్సింహారెడ్డి : రిపోర్టు ఇచ్చారు.

అసగా ప్రభుత్వక్షేపా ప్రకారంకూడ ఇప్పటి సేద్యభూమిలో సగానికి మించుటలేదు.

శ్రీ జె. వి. నర్సింగరావు : దయచేసి ఆ రిపోర్టు వివరాలు ఇచ్చిన బాగుంటుంది. ఆ రిపోర్టును గురించి మూ యింజనీయర్సుకు కూడ తెలియదే.

మిజ్టర్ స్పీకర్ : ఆ రిపోర్టు నాకు pass on చేయగలిగిన చాల మంచిది.

శ్రీ జి. నర్సింహారెడ్డి : నేను quote చేసిన అరువాత మీకు వచ్చిస్తాను.

మైనర్ ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్ ఇన్వెస్ట్మెంట్ కేటాయింపు గురించి తృప్తి పడకూడదు. ఎన్నికొట్టు కేటాయించినా దానిలో ఎంత ప్రభుత్వం ఖర్చుచేయ గలుగుతున్నదో చూడాలి. నూ జిల్లా అనుభవం ప్రకారం మైనర్ ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్ పనులు పాతదొర తరపు పద్ధతిలోనే; వ్యవసాయానికి సంబంధించే సెక్షన్లలో పరిధిలోనే కనబడుతున్నదేగాని వందలాది చెరువులు, కుంటలు తెగిపోయి ఉన్నా; రైతులు వాటిమరమ్మతు చేసుకోలేక ప్రభుత్వ సహాయాన్ని అర్జించు చున్నవారి మొర ఆలకించుటలేదు. అలాగే ఇది వరకులాగే పరైకాలువలు, బందాలు సేద్యభూములకు నీరు అందించగలిగిన స్థితిలో ఉన్నా వాటి విషయం అధికారులు పట్టించుకొనుటలేదు. మైనర్ ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్ విషయంలో ప్రభుత్వ ప్రస్తుత approach నక్రమంగాలేదు. మా నల్లగొండజిల్లా సెమినార్ సందర్భంలో మా పార్టీ తరపున నిర్దుష్టమైన మూడు proposals ను ప్రభుత్వపృష్టికి తీసుకువచ్చాము, వాటిని నక్రమంగా ఆమలు జరిపిన మైనర్ ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్ అభివృద్ధిని గాంచగలదు. కృష్ణ, గోదావరి డెల్టాల సంగతి చెప్పుకుంటూ వారు సంతోషపడితే పడవచ్చుగాని, అది ఇతరులను సంతృప్తి పరచ జాలదు. అనేక సదులకు, ఉపసదులకు చాలచోట్ల కాలువలు తీయుటకు అవకాశమున్నది. అందువల్ల రెండుకార్లు సాగగును. అలాగే బందాలు, కుంటలు, చెరువులు శిథిలా వస్థలో ఉన్నవి. వాటిని బాగుచేసి ఆయకట్టును పొందించాలి. అందుకు అవసరమైతే అలుగులను, కట్టలను పెంచాలి. అనేక తాలూకాలు పరైకాలు వలమీద ఆధారపడిఉన్నవి. వాటి మరమ్మతు చేయాలనికూడ మేము సూచించాము. కాని వాటిని మరమ్మతుచేసే ధోరణి కనుపించుటలేదు. వాటికి అధికారులు చూపే కారణాలు చాలా విచిత్రంగా ఉన్నవి. వాటికి foundation సరిగా లేదంటారు. వారు సర్వే చేస్తున్న విషయం రైతులకు తెలియుటలేదు. M. L. A. లకు సహితం తెలియుటలేదు. అలాగే సదుల, ఉపసదుల కాలువల విషయంలో ఇన్ని క్యూసెక్సు నీరు లేదని సెక్షన్లలో కారణాలను చెప్పుతారు. ఇప్పుడు ఉన్న నీటి వనరుల అభివృద్ధికి ప్రతిబంధకంగా మూత్రమే. సెక్షన్లలో జ్ఞానం పనిచేస్తున్నట్లు కనబడుతున్నది. బహుశచన సహకారమును పొందునట్లు ఈ సెక్షన్లలో జ్ఞానమును ప్రదర్శించుటలేదు. అందువల్ల ప్రభుత్వ పద్ధతిలో మార్పు రావాలి. తెలంగాణాలో 14,15 లక్షల ఎకరాలకు నీటిపాకర్యము గలదు. గాని అది స్థిరమైన పాకర్యం కాదు. రైతులు కష్టపడి ఎడ్లతో బొక్కెన్లు గుంతి పారించుకొనే భూమి ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్ పాకర్యం బొతుందా? ఇప్పుడు మంత్రి గారు చెప్పిన 15 లక్షల ఎకరాలలో దాదాపు 5 లక్షల ఎకరాలు ఈ విధంగా మోటలలో పారించే భూమి గలదని గౌరవసభ్యులు గమనించాలి. మా తాలూకాలోని పాలేరునదిమీద మూమిడాల అను కాలవ గలదు. ఆ కాలవకు మరొక ఉపకాలవగలదు. దానిని బాగుచేయించిన ఎంతోభూమి సేద్యమగుటకు,

మరికొన్ని చెరువులకు నీరు లభించుటకు అవకాశ మున్నది. ఆ మేరకు మేము ఒక నిర్ధిష్టమైన సూచన చేయగా నూజిల్లాలోని Executive Engineer, Divisional Engineer దానికి ప్రాజెక్టుకట్టుటకు అవకాశ మున్నది. అందువల్ల కొన్ని వేల ఎకరాలు సాగోతుందని సూచించారు. అందుకు రైతాంగం వంతో పించింది. కాని Chief Engineer గారు దానిలో ఇన్ని క్యూసెక్కు నీరు ఉండదని నిరాకరించారు. అలాగే హుజూర్ నగర్ తాలూకాలో బూరుగడ్డ గ్రామపు చెరువు యొక్క పట్టుబడిని ఎక్కువ చేయుటకు అవకాశమున్నదని అక్కడి అధికారులు అంగీకరిస్తారు. కాని వై అధికారులు ఈ క్యూసెక్కును అడ్డం పెట్టి నిరాకరిస్తారు. ఈ విధంగా మేము ఎన్ని నిర్ధిష్ట సూచనలు చేసినా అన్నింటిని ఈ విధంగా సాకులతో నెట్టివేస్తున్నారు. కాబట్టి ప్రభుత్వం అనున రించే వైఖరి నీటిసౌకర్యాలను అభివృద్ధిచేసి ప్రజలకు మేలుచేస్తాము అనే పద్ధతిలో లేదని మనవి చేస్తున్నాను.

*శ్రీ ఏ. సంజీవరెడ్డి (ఆత్మకూరు) : అధ్యక్షా, మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన ఈ డిమాండును బలపరుస్తూ కొన్ని విషయాలు మీ దృష్టికి తీసుకురాదలచాను. ఎన్నో సంవత్సరాలుగా అశిస్తున్న అనువునముద్ర స్క్రిముకు foundation stone వేయుటకు సమ్మతించినందుకు నేను మంత్రివర్గానికి అభినందనలు తెలియ జేస్తున్నాను. నెల్లూరుజిల్లాకు సోమశిల ప్రాజెక్టు నిర్మాణం అత్యంత అవసరమైనది, దీనివల్ల మాగాణి తాలూకాలోని కొవ్వూరు, నెల్లూరులకే గాక రావూరు, వెంకటగిరి, ఆత్మకూరు, నూజూరుపేట మొదలైన మెట్ట తాలూకాల భూములు సాగోతవి. దాదాపు 8 కోట్ల రూపాయలతో 4 లక్షల ఎకరాలు సాగోతుంది. కోదండ రామిరెడ్డిగారు చెప్పినట్లు కావలి, కనుపూరు తాలూకా దాదాపు 90 చెరువులకు నీరు నిచ్చే స్క్రిము. కాని కొన్ని legal objections ఉన్నవని, మెట్టకు, మాగాణికి నూరు, నూటయ్యలై రూపాయలు వసూలు చేయుటకు వీలులేదని, అది Constitution కు against అని శ్రీ వెంకట్రావుగారు చెప్పారు. మనకు సమర్థులయిన Chief Engineers ఉన్నారు. ఎటువంటి difficulties ను అయినా వారు get-over కాగలరు. కాన ఫదో ఒక law ప్రకారం వసూలు వసూలుచేసి ఆ స్క్రిమును ప్రారంభించాలని కోరుతున్నాను. పరువాత ఆత్మకూరు తాలూకాలో కృష్ణదేవరాయల కాలంనాడు నిర్మించిన అనంతసాగరం చెరువు, ఆత్మకూరు చెరువు అను రెండు చెరువుల క్రింద దాదాపు ఆరువేల ఎకరాలు సాగోతుండేది. కానీ వాటికి సరియైన supply channel లేదు. అది 50 వేల రూపాయల స్క్రిము. కాబట్టి ప్రభుత్వం త్వరగా supply channels ను నిర్మించిన మొత్తం 6 వేల ఎకరాలు సాగోతుందిగానీ త్వరగా నిర్మించాలని ప్రార్థిస్తున్నాను.

ఆత్మకూరు టౌంక్ శ్రీకృష్ణ దేవరాయలు కాలంలో నిర్మించినటువంటిది. బొగ్గేరునుంచి సప్లయ్‌చానల్‌కు తెల్లరాయి అనకట్ట కట్టినారు. ఆయితే ఇసుక మేటవేయడంవల్ల పూడిపోయింది. ఫాలింగ్ షట్టర్స్ స్కీమును అమలు చేస్తే దాదాపు 4 వేలు ఎకరములు సాగు కావటానికి అవకాశం ఉంటుంది.

అనంతసాగరం చెరువుకు సప్లయ్‌చానల్ ఏర్పాటు చేయవలసి ఉన్నది. ఎంతోకాలంగా ఈ చెరువుకు రిపేర్స్ అవసరం లేకుండా ఉన్నది. ఒక పెద్ద ప్రవాహం కొండలపైగా ఉదయగిరికినుండి వస్తుంది. రెండు కొండలమధ్య 2 ఫర్లాంగులు పెద్ద పెద్ద బండలువేసి ఎన్నడో నిర్మించిన తటాకమిది. దీనికి గాను గవర్నమెంటువారు విశేషంగా ధనము శాంక్షన్ చేయవలసిన అవసరం లేదు. 50 వేల రూపాయలు ఖర్చుచేసి సప్లయ్‌చానల్ ఏర్పాటు చేసినట్లయితే 6 వేల ఎకరములు సాగులోనికి వచ్చే అవకాశమున్నది. కాబట్టి దీనిని చేపట్టవలెనని మనవిచేస్తున్నాను. రామనాయుడుపల్లి చెరువుకు బొగ్గేరునుంచికూడా ఒక సప్లయ్‌చానల్ ఉన్నది. దానిలోనుండి ధర్మరాజుపల్లి క్రాంచి ఛానల్ నిర్మించవలసిఉన్నది. ఇది వదివేల రూపాయల స్కీము. దానిని గవర్నమెంటు వారు చేపట్టవలెనని కోరుతున్నాను.

విల్సన్ ఫిర్కాలో, పెరుమలపాడు ఛానల్ వల్ల ఎక్కువభూమి సాగు లోనికివస్తుంది. దానినికూడా త్వరగా ఇన్ వెస్టిగేట్ చేయించాలి. ఇన్ వెస్టిగేషన్ కూడా కొంతవరకు జరుగుతున్నట్లు ఉన్నది. దానిని త్వరగా పూర్తి చేయవలెనని కోరుతున్నాను.

ఆత్మకూరు తాలూకాలో రెండు చెరువులను క్లబ్ చేయవలెననే స్కీము ఒకటిఉన్నది. ఈస్కీమును కాకుండా క్రొత్తగా ఒకచెరువును రిపేర్ చేయించే స్కీమును గవర్నమెంటువారు ప్రతిపాదించినారు. దానికిగాను 10 వేల రూపాయలు మంజూరుచేశారు. ఆ ఒక్కచెరువునే రిపేరుచేస్తే దానివల్ల ప్రయోజనం ఎక్కువగా ఉండదు. కాబట్టి రెండు చెరువులను క్లబ్ చేసి స్కీమును చేపట్టవలెనని ప్రార్థిస్తున్నాను.

ఇంకా చిన్నచిన్న స్కీములు ఎన్నో ఉన్నవి. చాలామందించి ఈ అసెంబ్లీలో కాకుండా జిల్లాఅధికారులకు తెలియజేయవచ్చు సమస్యంటాను. శ్రీ నరసింగరావుగారు మంత్రి శయినతరువాత ఇరిగేషన్ కాన్ఫరెన్సులను ఏర్పాటు చేయిస్తున్నారు. అందరు శాసనసభ్యులు, అధికారులుకలసి సమావేశములలో మాట్లాడి ఏఏస్కీములను చేపట్టవలెనో సూచించుటకు అవకాశములు కలుగజేయబడుతున్నవి. ఈ స్కీములను గురించి కొన్ని పుస్తకములు ఇన్వెడం జరుగుతున్నది. రాజకీయవిభేదాల ప్రసక్తిలేకుండా అందరూ ఒకచోట సమావేశమై అన్ని విషయములను చర్చించుకొనుటకు అవకాశములను కలుగజేయునట్లుగా

నేను మంత్రిగానినీ అభినందిస్తున్నాను. అన్న సముద్రం స్క్రీమును గురించి వారిని అభినందిస్తూ ఇంతటితో విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ రంగనాథ బొలంబార (ఆదిలాబాద్): మానేజీయింగ్ అధ్యక్షజీ! చహ్ ఇరిగేషన్ కా డిమెండ్ బహుత్ హీ అహమియత్ రఖతా హై। और इसी मुकते नज़र से इस डिमैंड पर बजेट का २३% खर्च कर रहे हैं। आप जानते हैं कि अगर हम को लिविंग स्टैंडर्ड बढ़ाना है या अपनी पैदावार बढ़ाना है तो हमें इसी डिमैंड को बहुत ज्यादा अहमियत देना पड़ता है। लेकिन इस काम के लिये जो पैसे का प्राविजन रखा गया है अगर हम उसके अडमिनिस्ट्रेशन को देखें तो हमें उस में कई शॉर्ट फॉल्ल्स (Short falls) नज़र आते हैं। ऐसा क्यों है? आज हमारे प्राजेक्ट्स या माइनर इरिगेशन वर्क्स (Minor Irrigation works) क्यों ठीक ढंग से क्यारी आउट (Carry out) नहीं हो रहे हैं? इस सम्बन्ध में मैं आपके द्वारा कुछ सूचनायें पेश करना चाहता हूँ।

पहले मैं यह बतलाऊंगा कि इरिगेशन के लिये जो रकम एलॉट (allot) की गयी है ५६-५७ और ५७-५८ में जो एमाउंट्स रखी गयी थीं वह पूरी तरह से खर्च नहीं हुयीं। ५६-५७ के वजेट में माइनर इरिगेशन के तहत आन्ध्र एरिया में तो ६१% रकम खर्च हुयी है और तेलंगाना एरिया में सिर्फ २४% खर्च हुयी है। इसी तरह से मेजर और मीडियम प्राजेक्ट्स के सिलसिले में तेलंगाना एरिया के बजेट प्राविजन का २४ और २७ फीसद खर्च हुआ है। यही नहीं ५७-५८ में तेलंगाना एरिया में माइनर इरिगेशन के प्राविजन में से सिर्फ ३४ फीसद रकम खर्च हुयी है। इसके यही माने हैं कि हर साल प्राविजन में करोड़ों रुपये रखे तो जाते हैं लेकिन काम ठीक ढंग से अमल में नहीं आता। इसकी वजह यह बतलायी जाती है कि हमारे पास टेक्नीकल हैंड्स (Technical hands) नहीं हैं। और जहां टेक्नीकल हैंड्स हैं वहां हुकुमत के रेडटेपिज़्म (Red-tapism) की वजह से भी काम वक़्त पर मंज़ूर नहीं होता और मंज़ूरी होती भी है तो वह अमल में नहीं आता। एक और वजह एडमिनिस्ट्रेशन में इन्टरफ़ियरेंस (interference) भी है जिस से कोई स्कीम मंज़ूर हो जाने के बाद भी वक़्त पर तक़मील नहीं पाती। मैं कद्दूंगा खास तौर पर काँग्रेस के वर्कर्स और काँग्रेस आरगनाइज़ेशन के इन्टरफ़ियरेंस की वजह से भी स्कीम्स पेंडिंग (pending) में रखी जाती हैं। यह हर जगह हो रहा है। मैं अपने जिले आदिलाबाद की मिसाल दूंगा। यह बहुत बैकवर्ड (Backward) जिला है। आंग्र में २० फीसद और तेलंगाना में जहां १३ फीसद इरिगेटड एरिया बतलाया जाता है वहां इस जिले में ४ फीसद भी नहीं आता। कड़म प्राजेक्ट बनने पर ४ फीसद आने का इम्कान था लेकिन वह भी टूट गया। सुवर्ण प्राजेक्ट के लिये सेकन्ड फाइन इयर प्लेन में प्रोग्राम रखा गया था। लेकिन इस प्लेन के भी तीन साल गुज़र चुके हैं। इसका उद्घाटन तो हुआ। इस प्राजेक्ट का एस्टिमेटेड अमाउंट (estimated amount) ४४ लाख रुपये है। लेकिन इस साल के बजेट में उसके लिये सिर्फ दो लाख रुपये का प्राविजन रखा गया है। इसके यह माने हैं कि जो बैकवर्ड एरिया है वह और बैकवर्ड होजाये।

बेकवर्ड एरियाज के डेवलपमेंट के सिलसिले में मेरी यह सूचना है कि हर डिस्ट्रिक्ट के लिये एक मास्टर प्लान (Master Plan) होना चाहिए। हो सकता है किसी जगह किसी टेक्नीकल डिफिकल्टी की वजह से कोई प्राजेक्ट लेने में दिक्कत हो। ऐसी मूरत में वहां कोई दूसरी स्कीम प्रौरी लेकर पैसे को खर्च कर सकते हैं। और वहां कोई न कोई काम हो सकता है।

शार्ट फाल्स की वजह यह हो सकती है कि टेक्नीकल हैंड्स की कमी हो। इस सम्बन्ध में आपके द्वारा मिनिस्टर साहब को सूचना देना चाहता हूँ। वह यह कहते हैं कि जहां पैसे हैं वहां टेक्नीकल हैंड्स नहीं हैं और जहां टेक्नीकल हैंड्स हैं वहां पैसे नहीं हैं। यह दिक्कत रहने के बावजूद आप हर डिस्ट्रिक्ट में जो भी स्टाफ है उसी से सर्वे का काम लीजिये और हर डिस्ट्रिक्ट के सर्वे के काम को पूरा करके प्लान को कामयाब बनाने की कोशिश करना चाहिए।

दूसरी चीज माइनर इरिगेशन के सिलसिले में यह कहना है कि जो छोटे छोटे काम लाख, दो लाख, पचास हजार, पच्चीस हजार के होते हैं उनमें से भी २५ फ्रीसद भी आप खर्च नहीं किये हैं। और इस बारे में यह कहा जाता है कि हम-को गुत्तेदार नहीं मिलते। और जहां ऐसे काम भारत सेवक समाज को देते हैं वह भी उसको मुकम्मल नहीं करते। और उस भारत सेवक समाज में भी ९९ फ्रीसद सोकाल्ड कांग्रेस वर्क्स होते हैं जो वहां बेकडोर से दाखिल होजाते हैं। या वह गुत्तेदार होते हैं जो कांग्रेस से सम्बन्ध रखते हैं या कांग्रेस से निकले हुए हैं। वह लोग इस तरह से काम ले लेते हैं.....।

मिस्टर स्पीकर: ఈ Controvercies విషయంలో ఒకరినొకరు ఆడించుకోవచ్చు గానీ “వారు లంచాలు తీన్నారు, వచ్చిన లంచాలు వసూలుచేసి జేమిలో వేసుకొన్నారు” అనేటటువంటివి మంత్రిలమీదను, పార్టీమీదను సభ్యుల మీదను వేయకూడదు. అధికారులు, ఎవరైతే నా లంచాలు తింటే చెప్పడం అది మీ duty. కానీ మంత్రిలమీద, సభ్యులమీద, పార్టీలమీద లంచాలు మొదలగు విషయాలు మాత్రం ఎత్తుకోవద్దని మీకు బాగా చెప్పుతున్నాను. అవిధంగా ఒక principle పెట్టుకుందాము.

श्री रंगनाथ बोलनवार: ऐसे लोग रहने की वजह से काम न तो समय पर होता है और न जिस तरह से होना चाहिए होता है। और इसके कारण अमाउंट भी लेस होजाती है। इसलिए मेरी कुछ सूचनाएँ हैं जिनको अगर अमल में लाया जाये तो काम ठीक ढंग से हो सकता है।

माइनर इरिगेशन के सिलसिले में मेरी सूचना यह है कि जो मुताल्लका आय-कटदार होते हैं काम उनके सुपुर्द करना चाहिए। इससे बहुत लाभ होता है। खुद मेरे जिले का तंजबा है कि एक टैंक के लिए ३६ हजार रुपये का अमाउंट दिया गया था उसको आयकटदारों ने १२ हजार रुपये में मुकम्मल कर लिया। इस लिये माइनर इरिगेशन के काम के लिए प्रिक्नेस आयकटदारों को देना चाहिए।

इसी तरह लेबर कांटेक्ट सुसाइटीज़ द्वारा भी काम करवाया जाना चाहिए। दूसरे मुकामात पर इन सुसाइटीज़ से काम लिया जा रहा है और वह अच्छा काम कर रहे हैं। इसकी वजह से अनइम्प्लाइमेंट का सवाल भी बड़ी हद तक हल हो सकता है। और आज जो काम ठीक तरह से नहीं हो रहा है वह शिकायत भी बाकी नहीं रहने पाती। मैं यह भी कहूंगा कि लेबर कानटेक्ट सुसाइटीज़ से जो मुकदमा डिपॉजिट है वह भी न लेते हुए बल्कि उनको कुछ मदद देकर पच्चीस पचास हजार के जो छोटे छोटे वर्क्स होते हैं वह उनसे ही लेना चाहिए।

काम की तकमील के सिलसिले में एक और शिकायत यह है कि कांटेक्टर्स नहीं मिलते हैं। पूर्व हैदराबाद में टेंडर के साथ दो फ्रीसद डिपॉजिट रखने का उसूल था। लेकिन आंध्र प्रदेश तेलंगाना पर लागू करने के नतीजे के तौर पर टेंडर के साथ ५ फ्रीसद रकम डिपॉजिट रखना पड़ रहा है। इससे यह हो रहा है कि मामूली कांटेक्टर्स काम नहीं ले रहे हैं। और काम सिर्फ बड़े बड़े मुत्तदारों के लिए मनाप्लाईज़ (monopolise) किये जैसा हो गया है। और वह काम बराबर नहीं कर सकते। इस लिए मेरी सूचना यह है कि पहले हैदराबाद स्टेट तेलंगाना एरिया में जिस तरह दो फ्रीसद डिपॉजिट रखने का तरीका था वही तरीका रखना चाहिए। अगर ऐसा हो तो डिफिकल्टीज़ कम होकर काम ठीक ढंग से होने की उम्मीद है।

आदिलाबाद के सम्बन्ध में मुझे यह भी कहना है कि यह ज़िला बहुत ही बेकवर्ड और जंगलात का है। सिरपूर, उटनूर आसिफाबाद एरियाज़ में बहुत से तालाब रिजर्व फ़ारेस्ट एरियाज़ में हैं। यह बहुत पुराने हैं। अगर इनको मामूली खर्च से दुरुस्त करवा दिया जाये तो इनके तहत बहुत सा अयाकट आसकता है। इस सम्बन्ध में बहुत से लोग मिलकर मिनिस्टर साहब के पास रिप्रजेंटेशन (Representation) भी किये हैं। अगर इसपर अमल हो तो एक बेकवर्ड एरिया में बहुत सी ज़मीन कास्त में आसकती है। लेकिन यह प्रोपोजल (proposal) ६ महीने से सामने रहने के बावजूद अभी तक उसपर कोई कारवाई नहीं की गई। मैं मिनिस्टर साहब से प्रार्थना करता हूँ कि वह इस सम्बन्ध में एग्ज़िक्यूटिव मिनिस्टर साहब से औरी कंसल्ट (consult) करके इसका तसफ़िया करें। ताकि यह बेकवर्ड एरिया कुछ न कुछ आगे बढ़ सके।

मेरे ज़िले के बारे में मैं यह भी कहना चाहता हूँ कि यह एरिया बहुत राकी (rocky) है। वहाँ वेल्स (wells) नहीं हैं। इसलिये सुनासिब होगा कि वहाँ ट्यूब वेल्स (tube wells) का प्रबन्ध किया जाये। आसिफाबाद और उटनूर में ट्यूब वेल्स काफी तादाद में खुदवाने की ज़रूरत है। अगर इस जानिव तवजोह की जाये तो अच्छा रहेगा।

रिपोर्ट में फ़्लड कंट्रोल (flood control) के लिये एक करोड़ रुपये की रकम रखना बतलाया गया है। इस काम के सर्वे के सिलसिले में इंडिया गवर्नमेंट भी कुछ ख़ाम लोन (loan) के तौर पर दे रही है। मैं कहूंगा कि तेलंगाना में ख़ास

तौर पर आदिलाबाद ज़िले में फ़्लड्स (floods) से काफी ज़मीन, कई प्राजेक्ट्स और कई गांव बरबाद हुये हैं। यह केवल चन्द नदियों की वजह से हो रहा है। अगर इस रखम से इन नदियों के पानी को रोका जाये तो इस से फ़्लड कंट्रोल भी हो जायेगा और साथ ही साथ काफी ज़मीन भी क़ादत में आजायेगी। गवर्नमेंट की रिपोर्ट में खुद बतलाया गया है कि इस काम का सर्वे हो चुका है और रिपोर्ट भी तैयार है। मगर इसको अभी तक असल में नहीं लाया गया है। मैं प्रार्थना करता हूँ कि इसको ज़ल्द से ज़ल्द असल में लाया जाये तो ठीक होगा।

*The House then adjourned till half past eight of
the clock on Thursday, the 19th March, 1959.*

APPENDIX

*Sub : Budget Estimate for 1959-60 DEMAND
Nos. IX, XXXIX, XLIII—Short note on the
policy underlying the*

Sri J. V. Narasinga Rao : Mr. Speaker, Sir, I move that the House be pleased to grant a sum not exceeding Rs. 2,14,40,300 (Rs. 214.40 lakhs) under Demand No. IX Irrigation, and a sum not exceeding Rs. 7,71,92,700 (Rs. 771.93 lakhs) under Demand No. XXXIX Capital outlay on Irrigation, and a sum not exceeding Rs. 7,00,80,300 (Rs. 700.9 lakhs) under Demand No. XLIII Capital outlay on Multi-purpose River Schemes.

2. Mr. Speaker, Sir, I should like to take this opportunity to give the House an outline of the progress made in this field, and of our programme for the future.

3. Andhra Pradesh is a river State, and the potentialities for the development of Irrigation and production of food are very great. Besides the existing irrigation under the Dams across the rivers Godavari, Krishna, Pennar and Manjeera the necessity for harnessing the unlimited water potential to the maximum has been felt and many schemes both Major, Medium and Minor have been included in the First and the Second Five Year Plans. Still a major part of the State is bereft of Irrigation facilities. The Tungabhadra High Level Canal in Rayalaseema, the Pochampad Project across the Godavari and the Vamsadhara Project in Srikakulam District are three Major Projects which will help to increase the irrigation facilities. We have also the Siddeswaram or Srisailem and Pulichintala across Krishna, Somasila across the Pennar, Ippur, Polavaram and Ichampalli across the river Godavari, which when taken up and completed will enrich us with irrigation and power besides the Nagarjunasagar which is already progressing ahead. The Irrigation Projects have therefore been assigned high priority in the two Five Year Plans so far formulated and they are likely to occupy the same place even during the III Plan, the formulation of which has already been taken up in hand.

4. The area irrigated at the beginning of the Second Five Year Plan was 48.48 lakhs acres in the Andhra region and 17.23 lakhs of acres in the Telangana region. In 1955-57, and 1957-58 an extent of 2.97 lakhs of acres in Andhra and 0.74 lakhs of acres in Telangana have already been brought under irrigation. To achieve quicker development of irrigation Government have sanctioned in special cases execution of field channels at Government cost to 25 acres limits for wet lands and individual survey numbers for irrigation of dry crops.

5. In the Second Five Year Plan of this State a provision of Rs. 1634.00 lakhs has been made for Major and Medium Projects besides Rs. 32.30 crores for the Nagarjunasagar Project. As the tempo of the works has increased this year, total ceiling for the II Plan for Major and Medium Projects has been increased to Rs. 1987.22 lakhs) Rs. 1423.85 lakhs for Andhra and Rs. 563.37 lakhs for the Telangana.) Under the Agriculture Sector of the Plan, a provision of Rs. 242.90 lakhs for the Andhra and Rs. 202.02 lakhs for the Telangana region is made for Minor Irrigation Schemes. In the Telangana region the total provision has since been increased to Rs. 251.02 lakhs.

6. In the Annual Plan for 1959-60, against the total State Plan of Rs. 42.03 crores, the provision for the Irrigation Sector is Rs. 607.69 lakhs which consists of Rs. 295.14 lakhs major Rs. 212.55 lakhs for medium and Rs. 100 lakhs for minor works. In respect of the Andhra region an amount of Rs. 113.64 lakhs for major Rs. 128.83 lakhs for medium and Rs. 50.00 lakhs for minor has been provided. Similarly an amount of Rs. 181.50 lakhs under Major, Rs. 83.72 lakhs under Medium and Rs. 50 lakhs under Minor Schemes has been provided for the Telangana region.

7. Of the Major Schemes in Andhra, the Tungabhadra Low Level Canal and the Romperu drainage Schemes have been completed and brought to beneficial use. The Krishna Barrage has been completed except for the fixation of shutters and the road bridge is already in use by the public. Due to non-supply of required quantities of steel, the manufacture of shutters for this project as well as for some other medium projects is held up. The Government have taken up

this issue with the Government of India and as a result a quantity of 867 tons has since been received and the balance quantity of 506 tons is expected to be received shortly. Out of the 70 shutters required for the Krishna Barrage installation of 50 shutters manufactured already is in progress. The manufacture and fixation of the remaining shutters is expected to be completed before the end of December 1959 provided the balance of steel is received in time. An additional ayacut of 10,000 acres has already been developed under the localisation schemes of this project. A major portion of the work under Bhairavanitippa project has been completed and water has already been let out for irrigation. This project in all respects is expected to be completed before June 1960. The Upper Pennar Project is completed in all respects and water has been let out for irrigation. The Anantapur tank has been given a substantial supply of water from this project and nearly 2,000 acres have been supplied water for raising the crops. The Rallapad Project is also completed in all respects and water was let out on 2-10-1958. An extent of about 5,000 acres is targeted to be irrigated in the coming season.

8. Tungabhadra High Level Canal Project and Vamsadhara Project are major Projects of the II Plan in the Andhra region. The Government of India have indicated that entire project of the Tungabhadra High Level Canal will be approved by them and they have suggested that it may be taken up in two stages. An estimate of Rs. 13 crores for the first stage is under consideration of the Government of India. It envisages an ayacut of 68,000 acres in Mysore and 1,18,000 acres in Andhra. Pending formal sanction, the work has already been started and an expenditure of Rs. 21.92 lakhs has already been incurred to end of 1957-58. A sum of Rs. 13 lakhs is being spent in Andhra and about Rs. 1.10 lakhs by the Tungabhadra Board this year. Work on the Mid Pennar Regulator of the High Level Canal has been taken up. An amount of Rs. 56.27 lakhs is proposed to be spent on the scheme during 1959-60. As regards the Vamsadhara Project, the investigation of the alternative site at Gudari has been completed and is being examined by the Government of India.

Nagarjunasagar Project

9. The cost of the Nagarjunasagar Project including dam and canals was originally estimated at Rs. 86.57 crores. However, due to increase in the cost of controlled commodities, like steel, cement, etc. the excess expenditure is estimated to be Rs. 6.17 crores. An amount of Rs. 32.30 crores has been provided in the Second Five Year Plan. The amount spent so far is about Rs. 18 crores. Though a provision of Rs. 7 crores has been made in the Budget for 1958-59 it has been decided to allot an additional amount of Rs. 150 lakhs so as not to reduce the tempo of expenditure.

The organisation that has been built up for the project is capable of handling a bigger programme. If sufficient funds are given, water can be let out by June 1964 and the entire canal system can be completed by 1966-67.

The work on the three units of the Project viz., Dam, Right Canal and Left Canal is in good progress. The labour strength employed on the dam and canals is 25,000 and 30,000 per day respectively.

10. The two major Irrigation Projects of the Telagana region are Rajolibunda and the Kadam. These are the spill-over schemes of the first Five Year Plan. For the Rajolibunda Diversion Scheme, an amount of Rs. 41.00 lakhs in 1958-59 and Rs. 93.00 lakhs in 1959-60 is proposed to be spent. Water has already been let down in the Rajolibunda Canal in the upper reach till the 38th mile from June 1958. Work in the lower reach upto 66th mile is in full swing. It is proposed to let out water upto the 51st mile in June, 1959. The entire work is expected to be completed before June 1960. The balance of the work on the anicut in the Andhra Pradesh territory has now been taken up and is being attended to by the Public Works Department of this State since the Government of Mysore expressed their inability to complete this portion of the work. It is expected to be completed by June 1959.

The Kadam Project

11. As members are aware, the Government appointed a Committee to go into the causes of the

damages to the Kadam dam and to make recommendations to the Government regarding its reconstruction.

An estimate of Rs. 160 lakhs has been prepared now for the reconstruction of the dam as recommended by the Committee and orders are being issued sanctioning the estimate.

12. Out of the 17 medium projects of the Andhra area, which are taken up under the programme of permanent improvements to scarcity areas with the Central assistance of Rs. 5.00 crores in the First Plan, seven projects i. e., Nakkalagandi, Paleru, Upputeru Lower anicut, Vidyaranyaswami tank, Bandakaitu Remodelling, Gambhiramgeoda Reservoir and Siddalagandi projects have been completed. In respect of Lower Sagileru, Pincha and Chennarayaswamygudi Projects, the work yet to be done is only the erection of shutters, which is nearing completion. Water has already been let down in the Pincha and the Chennarayaswamygudi project for part of the proposed ayacut this year. The work on improvements to the Kurnool-Cuddapah Canal has been substantially completed and the canal is now carrying the increased discharge contemplated in the improvements. Improvement to the main canal below the 75th mile and provision of new distributaries and remodelling of channels is necessary to bring the extra ayacut of two lakhs of acres under irrigation. These works will be carried out in three stages spread over a period of about four years. The work was started in May 1958 and is expected to be completed by 1961-62. An amount of Rs. 1 crore is proposed to be spent in 1959-60. The other works, namely, Nagavalli Right side Channel, Vegavati anicut scheme, Sitanageram anicut, the Mallimadugu and Kalangi Reservoir are all expected to be completed in June 1959. The Narayanapuram anicut will be completed before June 1960.

13. Of the 5 spill-over medium schemes in Telangana, the Koilsagar and Bheemanpalli projects have been completed and irrigation under them has begun. Work on Sarlasagar project is in progress and water will be let down for irrigation in June, 1959. The river bed work in Must Project providing for extra spillway arrangements is in full swing and it is hoped that water for irrigating atleast 20,000 acres can be let

down in the Abi season in 1959-60. The design of the Musi Project had to be changed in order to accommodate flood discharge of 4 lakhs cusecs calculated on the incidence of heavy precipitation that occurred during the recent monsoon. The revised proposal costing about Rs. 215 lakhs envisages increase in the storage of water and an additional irrigation of 3,750 acres of Tabi paddy and 10,800 acres of green manure. On account of the changes in designs and increase in work the progress was affected. It is expected that the work will be completed by the end of June 1960.

Work on Sirala Project is in full swing and part of the new ayacut contemplated will be brought to beneficial use in Abi season in 1959-60.

14. Of the new Medium Projects proposed in the Second Five Year Plan in Andhra, Torrigedda Pumping Scheme in East Godavari District, Excavation of supply channel to Paleru-Bitragunta in Nellore District, Paidigam Project in Srikakulam District and the Zurreru reservoir scheme in Kurnool District have already been sanctioned and are expected to make good progress in 1959-60.

15. In Telangana, sanction has been already accorded to Jutpally and Laknapur Projects in Hyderabad District and the Swarna Project in Adilabad District. Jutpally and the Swarna projects have been inaugurated recently and work taken up. The Salivagu project in Warangal District is under consideration of the Government. Other new medium projects namely Ramadugu in Nizamabad District, Lakshmisagar in Mahabubnagar District etc., are under technical examination. Rs. 5 lakhs has been provided for new projects during 1959-60.

Minor Irrigation Schemes

16. Minor Irrigation works continue to occupy a prominent place in the irrigation programme. A provision of Rs. 242.90 lakhs was made for the second plan period in the Andhra area inclusive of Rs. 70.00 lakhs for tank restoration schemes of the ex-Zamin areas. A provision of Rs. 201.02 lakhs was made for restoration of breached tanks and minor irrigation schemes in the Telangana area. This provision was increased by Rs. 50.00 lakhs making total provision for

Andhra Pradesh as Rs. 493.92 lakhs. During the first two years only an amount of Rs. 87.14 lakhs could be spent.

17. For the year 1958-59 an amount of Rs. 84.05 lakhs was allotted for Minor Irrigation Works under the Public Works Department. The tempo of progress has been increased considerably. Outlay on minor irrigation schemes in the current year is likely to be as much as Rs. 117.34 lakhs, which is about one and half times the expenditure incurred during the first two years of the plan. For 1959-60, an amount of Rs. 100.00 lakhs is provided, Rs. 50.00 lakhs each for the Andhra and the Telangana areas. We hope that generous assistance will be given by the Government of India during the next year for minor irrigation schemes. The Department is now in a position to handle a much larger programme than before. Works are entrusted wherever possible to concerned ayacutdars and to Bharat Sevak Samaj.

Flood Control Schemes

18. Provision of Rs. 3 crores was made for flood control schemes for Andhra. This is outside the State Plan but forms part of the Central Plan. Loans are given by the Government of India for these works. An expenditure of Rs. 13.00 lakhs and Rs. 29.00 lakhs has been incurred during 1956-57 and 1957-58 respectively. The Budget provision of Rs. 51.00 lakhs for this year will be fully spent. Work is in good progress, on the following Major Flood Protection works, viz., improvements to East Tungabhadra Drain, Budameru Flood Banks, Flood Bank from Seethanagaram to Vaidikuntapuram. Many other minor schemes also are in good progress. Attempts were made to take up more schemes this year but the Government of India's approval to them has yet to be received. During the year 1959-60 it is proposed to spend Rs. 1.00 crore. Some of the works proposed are reservoir schemes with an element of irrigation benefits. The Government of India must agree to their execution under the flood control programme before they can be taken up. Some areas in Telangana bordering on the Godavari are liable to damage from floods as was seen in September 1958. A sub division has been sanctioned by the Government for formulating appropriate flood control measures.

19. During September 1958, the Godavari river recorded the 2nd highest flood, since 1953, and caused serious damage in East Godavari and West Godavari Districts. Estimates have been prepared for strengthening and improving the flood banks of the Akhanda Godavari as also its branches to withstand floods of the magnitude that occurred in 1953. Works will be taken up as early as possible. In October 1958, there were heavy floods in Kurnool, Cuddapah and Chittoor Districts, causing serious damages to irrigation sources, mainly tanks. The rivers in Visakhapatnam and Srikakulam Districts too brought heavy floods during the last monsoon. There was extensive damage to irrigation works. Repairs to flood damages in these two districts are estimated to cost Rs. 20.00 lakhs nearly. Repairs are already taken up and two Divisions have been sanctioned for the purpose. Permanent remedial measures such as raising the existing flood banks and forming new flood banks wherever necessary are being investigated.

20. A proposal to raise the anicut shutters at Dowlaishwaram from 3' to 6' has been under examination for some time past at the Irrigation Research Station at Poondi. The effect of raising the height of shutters on the stability of the anicut as a hydraulic structure was examined at Poondi and the examination disclosed no serious risks. Experiments to full scale model on Khareghat and drum type gates have been conducted at Dowlaishwaram in order to decide the type of shutters to be erected on the crest of the anicut. After finalising the type of drum gates required for the Dowlaishwaram anicut, a preliminary estimate amounting to Rs. 2.72 crores for providing 6' drum gates on the crest of the anicut has been obtained. The work is expected to bring under irrigation a new ayacut of 1.1 lakh acres during 1st crop season and 60,000 acres during 2nd crop season. The scheme is not in the 2nd plan. It will be quite remunerative from the financial point of view. Sanction for the detailed investigation of the scheme is under consideration. A careful investigation is necessary to make sure that the proposed raising of the height of the shutters does not in anyway endanger the safety of the structure. A token provision of Rs. 100 has been made in the Budget Estimate 1959-60 for the above work.

Pochampad Project.

21. The investigation of the Pochampad Project was completed in December 1958, and the draft designs and estimate will be forwarded to the Central Water and Power Commission for technical scrutiny and final approval of the Planning Commission. The investigation indicates possibility for extensive irrigation and power development at Pochampad site. It envisages an earthen dam and a canal system with an irrigation potential of 20 lakhs acres or so and a power potential of 1,25,000 K. W.

The present proposal aims only at a partial utilisation of the waters of the river at this point at a cost of about Rs. 16 crores in order to achieve the following benefits: (1) Irrigation of 3,60,000 acres in the districts of Nizamabad and Karimnagar; and (2) Power generation of 20,000 K. W.

Tube Wells.

22. In order to utilize under ground water resources, the Government of India under the Technical Co-operation Aid have constructed 10 tube wells in the Coastal Districts. The maintenance and operation of the wells has been taken over by the State Government. The cost of construction was initially borne by the Government of India and terated as a long term loan to the State Government. Proposals for early utilisation of the waters are being formulated by the Engineers.

23. A new circle has been created with Headquarters at Waltair to cope with increased tempo of works in the Srikakulam and Visakhapatnam Districts.

Irrigation Conferences.

24. Irrigation Conferences have been held at all District centres with local M. L. A.s, and M. P.s and prominent ryots. These conferences have been well attended and have helped me in understanding local irrigation problems, the immediate irrigation needs and the priorities which the ryots recommend to the various irrigation schemes in the Districts.

The District Irrigation Consultative Committees have been constituted in each of the Districts and the Committees are also holding their meetings.

Drainage Schemes.

25. It is also proposed to give special attention to improvements and maintenance of the minor drains in Deltas which are now rather neglected. The ryots also appear to be willing to make an annual contribution which will be earmarked for the proper maintenance of the drainage systems. The ways and means of realising this contribution are under examination.

Labour.

26. Liberal concessions as paid holidays, over-time allowance, casual leave etc., have been given. Special attention has been paid in providing adequate amenities to Labour.

I hope that we shall be able to keep up and improve on our present tempo and if that is realised we shall have banished the spectre of famine for all time and have enough food to stop all imports.

1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525